

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA ŚWIDNIK NA LATA 2016-2023

ZAŁĄCZNIK

DO UCHWAŁY NR XXXVIII/377/2017

RADY MIASTA ŚWIDNIK

Z DNIA 25 MAJA 2017 r.

ŚWIDNIK 2016

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Przygotowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016 - 2023
zostało zrealizowane przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej z Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Opracowanie dokumentu – Gmina Miejska Świdnik

przy współpracy Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

www.deltapartner.org.pl

zespół ekspercki:

Natalia Cieślar, Artur Kubica, Marzena Manowita, Gabriela Mikrut, Bartosz Tyrna, Dawid Zieliński

Świdnik 2016-2017

Spis treści

Wprowadzenie	5
1. Podstawa prawna i metodyka opracowania.....	7
1.1 Uwarunkowania prawne	7
1.2 Metodyka opracowania LPR	8
2. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	10
2.1 Spójność dokumentu w skali makro	10
2.2 Opis powiązań LPR z dokumentami strategicznymi miasta	12
3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	19
3.1 Portret terytorialny Świdnika	20
3.2 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego	21
3.1.1 Wyróżnione jednostki statystyczne	21
3.1.2 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego	24
3.3 Analiza czynników rozwojowych.....	26
3.3.1 Sfera społeczna.....	26
3.3.2 Sfera gospodarcza	40
3.3.3 Sfera techniczna	42
3.3.4 Sfera funkcjonalna - przestrzenna	44
3.3.5 Sfera środowiskowa	55
3.4 Syntetyczny wskaźnik poziomu degradacji.....	58
3.5 Obszar zdegradowany w świetle sondażowego badania opinii	61
3.6 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	68
4. Analiza pogłębiona obszaru rewitalizacji.....	71
4.1 Charakterystyka obszaru i zasięg terytorialny obszaru rewitalizacji	71
4.2 Sfera społeczna.....	75
4.3 Sfera gospodarcza.....	80
4.4 Sfera techniczna	82
4.5 Sfera funkcjonalno-przestrzenna	84
4.6 Sfera środowiskowa	92
4.7 Stan kryzysowy na obszarze rewitalizacji	94
4.8 Potencjały obszaru rewitalizacji	98
4.9 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji	100
5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	103
6. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań	104
7. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	110
7.1 Lista podstawowa	110
Projekt 1 Przebudowa obiektów AVII szansą na poprawę dostępności usług społecznych dla mieszkańców Świdnika.....	113
Projekt 2. Rewitalizacja obszaru przy ul. Stefana Wyszyńskiego w Świdniku kierunkiem rozwoju przedsiębiorczości lokalnej oraz wzmocnienia jej potencjału, w tym kulturowego	115
Projekt 3. Przebudowa targowiska miejskiego w Świdniku w celu poprawy niskiej jakości terenów publicznych oraz poprawy jakości usług w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców.....	117
Projekt 4. Centrum Aktywności Społecznej – Świdnik motorem przedsiębiorczości społecznej	119
Projekt 5. Poznaję-Badam-Wiem	121
Projekt 6. Powołanie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej	123
Projekt 7. Stworzenie strategii marketingowej, marki oraz produktów turystycznych dla Gminy Miejskiej Świdnik	124

Projekt 8. Artystyczny Ogród	125
Projekt 9. Świdnicka Strefa Kultury i Sztuki „W14”	126
Projekt 10. Remont hangaru drewnianego Aeroklubu Świdnik z przeznaczeniem na stworzenie miejsca ekspozycji historycznej dla sprzętu latającego i nie tylko a produkowanego w Świdniku (szybowce, śmigłowce, motolotnie i motocykle)	127
Projekt 11. Aktywizacja społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji	128
Projekt 12. Pobudzenie świadomości społeczności lokalnej w obszarze ochrony przeciwpożarowej	129
Projekt 13. Rewitalizacja terenu pomiędzy budynkami przy ul. Kosynierów 13 i ul. Kosynierów 15 w Świdniku.....	130
Projekt 14. Rewitalizacja zdegradowanego terenu między budynkami przy ul. Spółdzielczej 1 i przy ul. Spółdzielczej 3 w Świdniku	131
Projekt 15. Rewitalizacja zdegradowanego terenu między budynkami przy ul. Niepodległości 30 i ul. Mickiewicza w Świdniku	132
7.2 Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych	132
7.2.1 Projekty uzupełniające	132
7.2.2 Kierunki potencjalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	137
8. Mechanizmy zapewnienia zintegrowania oraz komplementarności	138
8.1. Komplementarność przestrzenna.....	138
8.2. Komplementarność problemowa	138
8.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	139
8.4. Komplementarność międzyokresowa	139
8.5. Komplementarność źródeł finansowania.....	140
9. Indykatywne ramy finansowe	141
9.1 Ramy finansowe	141
9.2 Potencjalne źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych	143
10. Partycypacja społeczna	144
10.1 Uspołecznienie opracowania LPR.....	144
10.2 Uspołecznienie wdrażania LPR.....	146
11. System realizacji	147
11.1 Opis struktury zarządzania	147
12. System monitoringu i ewaluacji LPR.....	149
12.1 System monitoringu	149
12.2 Ewaluacja	149
12.3 Wskaźniki realizacji	151
13. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	152
Spis grafik, tabel i wykresów	153

Wprowadzenie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2016-2023 stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia miejskiej polityki rewitalizacji w Świdniku. Jak wskazuje Krajowa Polityka Miejska, *problem degradacji dotyczy istotnej części terenów zurbanizowanych w polskich miastach, a miasta z enklawami biedy i wykluczenia, o substandardowych warunkach życia, nie mają szans, by być konkurencyjnymi i dynamicznymi. Ich potencjał rozwojowy pozostaje niewykorzystany. Czynnikiem degradacji są najczęściej negatywne zjawiska społeczno-gospodarcze skutkujące segregacją społeczną i dziedziczeniem biedy, oraz niekorzystne zmiany infrastrukturalno przestrzenne (dekapitalizacja tkanki miejskiej, ułomna struktura urbanistyczna), występujące najczęściej w historycznych śródmieściach.*

Świdnik nie jest wyjątkiem: jego centrum także przeżywa kryzys. Natomiast wyjątkowe w przypadku Świdnika jest nawarstwienie się problemów wynikających z historii miasta, przemian gospodarczych oraz istniejącego, nie przystającego do potrzeb, układu urbanistycznego. Śródmieście Świdnika cechuje się relatywnie niską jakością przestrzeni publicznej oraz zdecydowanymi deficytami funkcjonalno-przestrzennymi. Zdecydowanym atutem miasta i obszaru objętego LPR jest tożsamość i silnie wykształcona identyfikacja mieszkańców ze Śródmieściem, jak również zasoby pozwalające na kompleksowe przeobrażenie i zrewitalizowanie przestrzeni problemowej.

Zawartość niniejszego dokumentu jest zgodna z Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowane przez Ministra Rozwoju, a także dokumentami regionalnymi odnoszącymi się do rewitalizacji (przede wszystkim opracowaniem: Zasady programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim, grudzień 2015 r.). Zgodnie z powyżej przytoczonymi dokumentami, rewitalizacja rozumiana jest jako kompleksowy, skoordynowany, wieloletni, prowadzony na określonym obszarze proces przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych, inicjowany przez samorząd lokalny w celu wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego, poprzez nadanie mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do jego rozwoju. Jednocześnie działania rewitalizacyjne, w tym związane z rewitalizacją przestrzenną, będą podporządkowane celom społecznym związanym z redukcją ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Dla prawidłowego przebiegu procesu opracowania niniejszego dokumentu zwrócono uwagę na kilka czynników, wśród których dwa uznaje się za kluczowe. Pierwszym z nich jest kompleksowy charakter diagnozy miasta pozwalający na delimitację obszaru zdegradowanego i wyznaczenia terenu przeznaczonego do rewitalizacji. Prace analityczne obejmowały całe miasto, które zostało podzielone na precyzyjnie wyznaczone jednostki statystyczne. Diagnoza została przedstawiona w układzie prowadzącym od danych ogólnych dla całego miasta, następnie analizy szczegółowych czynników w podziale dla poszczególnych obszarów, co w efekcie doprowadziło do delimitacji obszaru zdegradowanego. Następnie zaprezentowano szczegółowe dane diagnostyczne dla wyznaczonego obszaru rewitalizowanego.

Kolejnym istotnym czynnikiem z punktu widzenia prowadzonych prac było możliwie szerokie zaangażowanie całego procesu budowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016-2023. Znalazło ono odzwierciedlenie na każdym etapie prowadzonych prac i pozwoliło na zapewnienie bezpośredniego wpływu mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych na proces wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Zasięg oddziaływania Lokalnego Programu Rewitalizacji obejmuje Śródmieście, które w wyniku diagnozy całego miasta oraz analizy porównawczej zostało uznane za obszar szczególnie wymagający wsparcia. W dokumencie zaprezentowano również wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, cele rewitalizacji i kierunki działań, przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz ramy finansowe planowanych przedsięwzięć, metody wdrażania, monitorowania i ewaluacji. Tym samym dokument w sposób kompleksowy opisuje realizację procesu rewitalizacji Świdnika w perspektywie do roku 2023.

1. Podstawa prawna i metodyka opracowania

1.1 Uwarunkowania prawne

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miasta Świdnik na lata 2016-2023 został opracowany i dostosowany do stawianych wymogów formalno-prawnych.

Do końca 2015 r. dokumentem, który wyznaczał kierunki działań w zakresie rewitalizacji w Świdniku był „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2007-2015. W związku z nowym podejściem do rewitalizacji w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020, korzystając z Art. 52. 1. Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, samorząd Gminy Miejskiej Świdnik skorzystał z zapisu wskazującego, że „do dnia 31 grudnia 2023 r. dopuszcza się realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji. W takim przypadku wyznaczenie w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Strefy, a także uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji nie jest dopuszczalne”.

W związku z przedstawionymi uwarunkowaniami prawnymi przedmiotowy dokument został opracowany na podstawie:

- Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2016 poz. 446);
- Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z 2 sierpnia 2016 r. wydanych przez Ministra Rozwoju;
- Zasad programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim, wydanych przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym w grudniu 2015.

Podsumowując powyższe uwagi – podstawą formalno-prawną, obok Wytycznych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późniejszymi zmianami), a zwłaszcza jej art. 18 ust. 2 pkt 6, który określa tytuł do uchwalania programów rewitalizacji. Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku, która określa rewitalizację jako zadanie własne gminy, może także stanowić podstawę prawną. Merytoryczne wymogi tej ustawy są zasadniczo zbieżne z Wytycznymi, przy czym wprowadza ona nowe narzędzia programowania i wdrażania rewitalizacji i ustanawia dodatkowe wymogi proceduralne. Do czasu wejścia w życie ustawy, czyli do 2023 roku,

gminy mogą stosować rozwiązania prawne określone w Wytycznych lub w ustawie o rewitalizacji, w zależności od własnych potrzeb i możliwości.

Program rewitalizacji to dokument inicjowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

1.2 Metodyka opracowania LPR

Pierwszym krokiem w zakresie diagnozy było podzielenie terenu miasta na mniejsze jednostki porównawcze, według jasnego kryterium spójności funkcjonalno-przestrzennej, następnie dokonano wybór kryteriów wskaźników na podstawie, których przeprowadzono badania. Następnie opracowano szczegółową analizę wskaźnikową w zakresie problemów społecznych oraz pozostałych sfer w wyodrębnionych jednostkach porównawczych.

Drugim działaniem było przeprowadzenie delimitacji obszaru zdegradowanego i poddanie go konsultacjom społecznym poprzez realizację badania ankietowego (kwestionariusz dystrybuowano zarówno w wersji papierowej, jak również elektronicznej – szczegółowe informacje oraz analiza pozyskanych w ten sposób danych znajduje się w rozdziale 3.5 Obszar zdegradowany w świetle sondażowego badania opinii).

Trzecim krokiem było przeprowadzenie spotkań warsztatowych z interesariuszami w celu prezentacji wyników badań ankietowych oraz ostatecznego ustalenia zasięgu terytorialnego obszaru zdegradowanego przewidzianego do rewitalizacji. Ponadto na etapie konsultowania kształtu obszaru przeprowadzono wizję lokalną w formie spaceru studyjnego.

Czwartym krokiem przeprowadzonym w ramach diagnozy było przeprowadzenie analizy pogłębionej wyznaczonego obszaru rewitalizacji, podczas którego prowadzono badania społeczne oraz pogłębione studia urbanistyczne. Na potrzeby szczegółowej dziedzinowej diagnozy wybranego obszaru wsparcia pozyskano wyselekcjonowane dane dotyczące wyznaczonego obszaru m.in. z Powiatowego Urzędu Pracy, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji i Urzędu Miasta oraz jego jednostek. Analiza obszaru została przeprowadzona z podziałem na sferę społeczną, gospodarczą, techniczną, środowiskową oraz funkcjonalno-przestrzenną.

Ostatnim z fundamentalnych działań było przeprowadzenie otwartego naboru projektów rewitalizacyjnych, który umożliwił wypełnienie treściowe programu w kooperacji z interesariuszami rewitalizacji w mieście.

2. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

2.1 Spójność dokumentu w skali makro

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016-2023 jest wyrazem potrzeb społeczności lokalnej i samorządu lokalnego. Przedmiotowe opracowanie zostało poddane analizie oraz kompleksowej weryfikacji w zestawieniu z kluczowymi dokumentami strategicznymi i operacyjnymi o wymiarze regionalnym oraz lokalnym. Zakres analizy celowo ograniczono do poziomu regionalnego. Proces rewitalizacji, co do zasady ma wymiar lokalny. Powinien on kreować rozwój na poziomie poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego i następnie pośrednio realizować cele i założenia programów na poziomie regionu.

Niniejsze opracowanie jest w pełni zgodne z założeniami, priorytetami oraz celami artykułowanymi w poniżej zestawionych dokumentach.

W ramach analizy **Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r.)** stwierdza się zgodność w następujących celach:

Cel strategiczny 1: Wzmocnienie urbanizacji regionu

- 1.2. Wspieranie ponadlokalnych funkcji miast (np. naukowych, akademickich, kulturalnych, turystycznych), które przyczyniają się do dynamizacji rozwoju miast i otaczających je obszarów.

Uzasadnienie: planowane działania rewitalizacyjne mają przyczynić się do integracji i wsparcia obszarów miejskich, wzmocnienia pozycji gospodarczej oraz współpracy placówek badawczych, rozwojowych i kulturalnych.

Cel strategiczny 3: Selekttywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu

- 3.2. Wspieranie kierunków kształcenia na poziomie wyższym szczególnie istotnych dla przyszłego rynku pracy regionu oraz mających unikatowe znaczenie w skali ponadregionalnej.
- 3.4. Rozwijanie systemu kształcenia dostosowanego do specyfiki regionu.
- 3.5. Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw.

Uzasadnienie: planowane działania rewitalizacyjne mają przyczynić się do wsparcia kształcenia na poziomie wyższym, wzmocnienia relacji i współpracy placówek oświatowych ze środowiskiem pracy oraz wzrostu zatrudnienia. W ramach rewitalizacji planowane są także

działania, które wpłyną na poprawę warunków gospodarczych na wybranych obszarach i szerzej całego miasta.

Cel strategiczny 4: Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu

- 4.2. Wspieranie włączenia społecznego.
- 4.3. Wzmocnienie społecznej tożsamości regionalnej i rozwijanie więzi i współpracy wewnątrzregionalnej.
- 4.5. Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjnych, przy zachowaniu i ochronie walorów środowiska przyrodniczego.

Uzasadnienie: Przedsięwzięcia zaplanowane w ramach LPR zakładają poprawę standardu świadczenia oraz dostępności podstawowych usług publicznych w zakresie lokalnej infrastruktury społecznej, o charakterze: edukacyjnym, kulturalnym, rekreacyjnym i sportowym, zdrowotnym.

Spójność dokumentu ze **Strategią Rozwoju Powiatu Świdnickiego na lata 2007-2020** wyraża się w następujących elementach:

- Cel nadrzędny: Osiągnięcie przez Powiat Świdnicki trwałego i zrównoważonego rozwoju poprzez wykorzystanie jego wewnętrznych potencjałów rozwojowych

Cele pośrednie (Priorytety):

- Priorytet 1: Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej i spójności terytorialnej Powiatu poprzez modernizację i rozwój infrastruktury

Cele operacyjne (działania): 1.1. Rozwój i modernizacja infrastruktury transportowej; 1.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska naturalnego; 1.3. Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia; 1.4. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i sportowej; 1.5. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i kulturalnej; 1.6. Rozwój i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej,

- Priorytet 2: Inicjowanie i wspieranie procesów restrukturyzacyjnych oraz wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw z terenu Powiatu pod kątem ich zdolności do tworzenia nowych miejsc pracy

Cele operacyjne (działania): 2.1. Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości; 2.2. Poprawa warunków do powstania nowych firm; 2.3. Wsparcie we wdrażaniu innowacji; 2.4. Przyciąganie inwestorów zewnętrznych,

- Priorytet 3: Budowa społeczeństwa opartego na wiedzy poprzez wspieranie rozwoju zasobów ludzkich

Cele operacyjne (działania): 3.1. Aktywizacja zawodowa osób i zwalczanie bezrobocia; 3.2. Wsparcie osób uczących się poprzez programy stypendialne; 3.3. Adaptacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych; 3.4. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu; 3.5. Podnoszenie kompetencji i wiedzy poprzez szkolenia - kształcenie przez całe życie; 3.6. Budowanie świadomości ekologicznej społeczności lokalnej,

- Priorytet 4: Rozwój instytucjonalny mający na celu podniesienie sprawności i efektywności administracji samorządowej

Cele operacyjne (działania): 4.4. Zwiększenie dostępności i jakości usług publicznych; 4.5. Zwiększenie partycypacji społecznej poprzez włączanie organizacji pozarządowych oraz lokalnego biznesu w rozwiązywanie problemów lokalnych; 4.7. Inicjowanie i realizacja przedsięwzięć we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w celu rozwiązywania wspólnych problemów,

Uzasadnienie: GPR w swoim zakresie wskazuje na konieczność podejmowania spójnych działań mających na celu poprawę stanu na obszarze rewitalizacji. W głównej mierze mają one charakter społeczny, a także przestrzenny, gospodarczy, środowiskowy itp. Tym samym zaplanowane zadania są zgodne z zapisami Strategii, zwłaszcza w zakresie integracji społecznej, która jest kluczowa z punktu widzenia rozwoju powiatu świdnickiego.

2.2 Opis powiązań LPR z dokumentami strategicznymi miasta

W wymiarze mikro, Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016-2023 jest zgodny z następującymi dokumentami:

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015-2025, w zakresie:

Obszar strategiczny PRZESTRZEŃ

- Cel strategiczny 1. Poprawa warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego,

w szczególności cele operacyjne: 1.1. Podniesienie poziomu i dostępności usług publicznych, 1.2. Poprawa bezpieczeństwa publicznego, 1.3. Zwiększenie efektywności w rozwiązywaniu problemów społecznych, 1.4. Rozwój cyfrowych kompetencji społeczeństwa, 1.5. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego,

Obszar strategiczny GOSPODARKA

- Cel strategiczny 2. Intensyfikacja rozwoju gospodarczego gminy,

w szczególności cele operacyjne: 2.1. Tworzenie warunków dla skutecznego rozwoju gospodarczego gminy,

Obszar strategiczny INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

- Cel strategiczny 3. Poprawa jakości życia mieszkańców i stanu środowiska naturalnego poprzez realizację inwestycji infrastrukturalnych,

w szczególności cele operacyjne: 3.1. Infrastruktura ułatwiająca dostępność komunikacyjną i zapewniająca odpowiedni poziom bezpieczeństwa; 3.2. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy w wyniku rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej; 3.3. Wzrost konkurencyjności gminy poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury społecznej, w szczególności priorytet - 3.3.1. Poprawa jakości lokalnej infrastruktury społecznej; działanie Rewitalizacja obszarów podporządkowana celom społecznym, 3.4. Poprawa efektywności energetycznej i gospodarka niskoemisyjna.

Uzasadnienie: Analizę komplementarności LPR ze Strategią Rozwoju Gminy Miejskiej na lata 2015-2025 przeprowadzono na poziomie celów strategicznych i operacyjnych. LPR jest dokumentem w pełni wynikającym z zapisów Strategii i realizuje znaczącą liczbę celów operacyjnych wskazanych w dokumencie.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Świdnik w następujących obszarach:

Cel generalny: Zrównoważony rozwój gminy oraz tworzenie warunków do aktywizacji społeczno-gospodarczej poprzez poprawę stanu infrastruktury, podwyższenie atrakcyjności i konkurencyjności miasta przyciągających nowych mieszkańców, inwestorów oraz zapewnienie obecnym mieszkańcom wzrostu dobrobytu, godnych warunków życia, przy wzmożonej dbałości o stan środowiska, rozwój kultury, edukacji, sportu i poszanowanie dziedzictwa kulturowo-historycznego

- Cel strategiczny nr 1: Zrównoważony rozwój gminy.

- Cel operacyjny 1.1: Rozwój infrastruktury miejskiej

w szczególności działania: rozbudowa infrastruktury technicznej, rozbudowa infrastruktury społecznej, rewitalizacja obszaru miejskiego, zagospodarowanie terenów zielonych, inwestycje w infrastrukturę ochrony środowiska, poprawa jakości obiektów użyteczności publicznej, rozbudowa i modernizacja bazy sportowo-kulturalnej, modernizacja infrastruktury oświaty, budowa społeczeństwa informatycznego,

- Cel operacyjny 1.2: Rozwój przedsiębiorczości

w szczególności działania: tworzenie kompleksowego systemu wsparcia organizacyjnego i merytorycznego dla małych i średnich przedsiębiorstw, wspieranie działalności inwestycyjnej, wzmacnianie kompetencji przedsiębiorczych społeczności lokalnej

– Cel strategiczny nr 2: Wzmocnienie konkurencyjnej pozycji Gminy w regionie

➤ Cel operacyjny 2.1: Efektywne zarządzanie Gminą

w szczególności działania: usprawnienie współpracy gminnych jednostek organizacyjnych, poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i wzrost poczucia wspólnoty

➤ Cel operacyjny 2.2: Przyciągnięcie znaczących inwestorów tworzących nowe miejsca pracy

– Cel strategiczny nr 3: Efektywne wykorzystanie kapitału społecznego

➤ Cel operacyjny 3.1: Stały rozwój edukacji, kultury i sportu w gminie

w szczególności działania: zapewnienie nowoczesnej struktury wykształcenia dostosowanej do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy, wspieranie rozwoju kultury i szerszego uczestnictwa mieszkańców w wydarzeniach artystycznych, wspieranie działania klubów sportowych i stowarzyszeń, zwiększenie atrakcyjności oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej miasta

➤ Cel operacyjny 3.2: Wspieranie integracji społecznej

w szczególności działania: wspieranie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych, wspieranie instytucji aktywizujących osoby starsze

➤ Cel operacyjny 3.3: Rozwój budownictwa mieszkaniowego

w szczególności działania: rozwój budownictwa socjalnego, rewitalizacja budownictwa wielorodzinnego, uporządkowanie geodezyjne i własnościowe gruntów

➤ Cel operacyjny 3.4: Zwiększenie aktywności mieszkańców

w szczególności działania: przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu i bezrobociu młodzieży promocja rozwoju przedsiębiorczości, wspieranie instytucji rynku pracy, mobilność zawodowa i stałe doskonalenie zawodowe, podniesienie jakości edukacji w odniesieniu do potrzeb rynku pracy

➤ Cel operacyjny 3.5: Dobry stan zdrowia mieszkańców

w szczególności działania: promowanie zdrowego stylu życia, promowanie aktywności fizycznej, przeciwdziałanie patologiom społecznym

➤ Cel operacyjny 3.6: Budowa społeczeństwa obywatelskiego

w szczególności działania: promowanie postaw obywatelskich i aktywności w życiu publicznym, promowanie wspólnych działań mieszkańców oraz wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi

Uzasadnienie: Ważnym elementem interwencji zaplanowanej w ramach LPR jest wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego związanego ze sfera społeczną, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Podjęte działania zostały poddane analizie z punktu widzenia ich zgodności ze Studium, co zapewnia ich adekwatność.

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych w mieście Świdniku na lata 2014 - 2020 deklaruje

na poziomie celu generalnego następujące wyzwania stojące przed lokalnym samorządem:

Wyrównywanie dysproporcji w poziomie życia mieszkańców poprzez sprawny system pomocy społecznej.

Cel generalny realizowany poprzez następujące cele strategiczne, do których bezpośrednio nawiązuje LPR:

- Cel strategiczny 1 Zaspokojenie potrzeb i aktywizowanie osób i rodzin z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,

Kierunki działań: 1.1 Diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem społecznym; 1.2 Rozszerzenie działań profilaktycznych skierowanych do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w zakresie kompleksowej informacji o możliwościach otrzymania pomocy; 1.3 Aktywizacja długotrwale bezrobotnych klientów pomocy społecznej poprzez organizację prac społecznie – użytecznych oraz udział w realizacji projektu systemowego; 1.4 Wdrażanie Programów Aktywności Lokalnej w celu integracji mieszkańców ze środowiskiem lokalnym; 1.5 Motywowanie bezrobotnych do większej aktywności na rynku pracy poprzez kontraktowanie świadczeń pomocy społecznej; 1.6 Umożliwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do dóbr i usług poprzez likwidację barier architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych; 1.7 Stworzenie warunków do wychodzenia z bezdomności poprzez realizację indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności zwiększających szansę na zatrudnienie; 1.8 Poprawa warunków mieszkaniowych rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez zwiększenie liczby mieszkań socjalnych i komunalnych; 1.9 Przeciwdziałanie ubóstwu poprzez przyznawanie świadczeń pieniężnych, w usługach i pomocy rzeczowej zabezpieczających podstawowe potrzeby każdej rodziny; 1.10 Rozwój różnorodnych form działań terapeutycznych z dziećmi

z rodzin ubogich i patologicznych – przeciwdziałanie zjawisku „dziedziczenia biedy.”; 1.11 Pobudzanie i wyzwalanie aktywności środowisk lokalnych, wspólnot mieszkaniowych w zakresie tworzenia więzów samopomocy.

- Cel strategiczny 2 Profilaktyka w zakresie ograniczania zjawisk patologii społecznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych,

Kierunki działań: 2.1 Zapobieganie rozszerzaniu się zjawiska uzależnień wśród dzieci i młodzieży poprzez realizację programów profilaktyczno-edukacyjnych i zajęć pozalekcyjnych; 2.2 Rozszerzanie świadczeń pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych; 2.3 Udzielanie wsparcia i pomocy terapeutycznej rodzinom, w których występują sytuacje kryzysowe, uzależnienia i przemoc w rodzinie; 2.4 Wzbogacanie oferty form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież; 2.5 Prowadzenie świetlicy realizującej zadania placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka; 2.6 Promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizowanie trzeźwościowych imprez integracyjnych dla społeczności lokalnej; 2.7 Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków dla działania rodzin wspierających

- Cel strategiczny 3 Rozszerzenie oferty usług dla osób starszych i niepełnosprawnych,

Kierunki działań: 3.1 Prowadzenie punktu informacyjnego dla osób starszych; 3.2 Współpraca z Filią Uniwersytetu Trzeciego Wieku w celu aktywizacji osób starszych; 3.3 Zapewnienie osobom starszym dostępu do ofert kulturalnych na terenie miasta Świdnik; 3.4 Integrowanie osób starszych ze społecznością lokalną poprzez organizację wspólnych imprez okolicznościowych, spotkań, koncertów, wystaw itp.; 3.5 Usprawnienie osób starszych poprzez rehabilitację społeczną i psychofizyczną; 3.6 Przybliżenie społeczności lokalnej problematyki osób starszych; 3.7 Wzmocnienie pozycji osób starszych poprzez promocję aktywnego stylu życia ze szczególnym uwzględnieniem wolontariatu świadczonego przez seniorów na rzecz innych osób; 3.8 Zapewnienie osobom starszym pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz placówkach całodobowych

- Cel strategiczny 4 Stworzenie sprawnego i efektywnego systemu funkcjonowania pomocy społecznej

Kierunki działań: 4.1 Podnoszenie kwalifikacji kadry pracowników pomocy społecznej – specjalizacje, szkolenia, konferencje; 4.2 Stosowanie metod pracy socjalnej wykorzystujących potencjał tkwiący w środowisku lokalnym; 4.3 Wykorzystanie pracy

wolontariuszy w działalności na rzecz osób i rodzin potrzebujących pomocy; 4.4 Współdziałanie instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

Uzasadnienie: Przedmiotowy dokument skupia się w swej istocie na realizacji rewitalizacji społecznej. Zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2021 stanowiły ważne wytyczne przy opracowywaniu GPR, wskazując z jednej strony na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców, z drugiej pokazując te obszary interwencji, które powinny mieć charakter pierwszoplanowy.

- Cel strategiczny 5 Realizacja działań w zakresie profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną

Kierunki działań: 5.1 Podejmowanie działań na rzecz dziecka i rodziny pozwalających na utrzymanie dziecka w rodzinie; 5.2 Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin poprzez udzielenie pomocy finansowej, usługowej i rzeczowej, aktywizację zawodową i społeczną, ochronę prawną rodzin, poradnictwo specjalistyczne, wspieranie rodzin wielodzietnych; 5.3 Poprawa funkcjonowania rodzin i kształtowanie konstruktywnych postaw poprzez naukę umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego; 5.4 Przeciwdziałanie zjawiskom patologii społecznej poprzez organizację specjalistycznych form pomocy rodzinom, dzieciom i młodzieży; 5.5 Podnoszenie poziomu aspiracji życiowych dzieci, młodzieży i rodzin; 5.6 Rozwiązywanie problemów dzieci i młodzieży poprzez poradnictwo, profilaktykę i terapię; 5.7 Współpraca instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny

Uzasadnienie: Przedmiotowy dokument skupia się w swej istocie na realizacji rewitalizacji społecznej. Zapisy Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2021 stanowiły ważne wytyczne przy opracowywaniu LPR, wskazując z jednej strony na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców, z drugiej pokazując te obszary interwencji, które powinny mieć charakter pierwszoplanowy.

Istotnym dokumentem z zakresu ochrony środowiska jest **Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Miejskiej Świdnik**, tożsamy z LPR w zakresie następujących celów:

Główny cel strategiczny: Utrzymanie niskoemisyjnego rozwoju gospodarczego i zaspokajania potrzeb społeczeństwa, tj. postępu i progresu gospodarczo-społecznego Gminy Miejskiej Świdnik do 2020 roku, następującego bez lub z minimalnym wzrostem zapotrzebowania na energię pierwotną i finalną.

Realizowany poprzez cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy II: Ograniczenie emisji CO₂ oraz emisji zanieczyszczeń z instalacji wykorzystywanych na terenie Gminy, a także emisji pochodzącej z transportu
- Cel szczegółowy IV: Zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
- Cel szczegółowy V: Zwiększenie efektywności wykorzystania, wytwarzania oraz dostarczania energii
- Cel szczegółowy VI: Rozwój systemów zaopatrzenia w energię zmniejszających występowanie niskiej emisji zanieczyszczeń (w tym emisji pyłów)
- Cel szczegółowy VII: Realizacja wzorcowej roli sektora publicznego w zakresie oszczędnego gospodarowania energią
- Cel szczegółowy IX: Promocja oraz realizacja wizji zrównoważonego transportu – z uwzględnieniem transportu publicznego, indywidualnego i rowerowego
- Cel szczegółowy X: Promocja efektywnego energetycznie oświetlenia

Uzasadnienie: Kluczowym elementem zaplanowanych działań rewitalizacyjnych jest poprawa stanu środowiska naturalnego, zwłaszcza w zakresie ograniczenia niskiej emisji, jak również racjonalnego zużycia energii.

3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Przedmiotowy rozdział obejmuje diagnozę całego obszaru miasta Świdnika z rozbiciem na mniejsze obszary w oparciu o delimitację jednostek statystycznych. Przeprowadzona analiza ma na celu wyznaczenie zasięgu obszaru zdegradowanego, który umożliwia wyłonienie obszaru rewitalizacji, który docelowo zostanie objęty Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016-2023. Dodatkowo wyłoniony obszar rewitalizacji zostanie poddany pogłębionej analizie wielokryterialnej skupiającej się na identyfikacji źródeł i konsekwencji stanu kryzysowego w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej.

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych obejmuje obligatoryjnie pogłębioną analizę kwestii społecznych, które mają priorytetowe znaczenie. W dalszej części analiza porównawcza obejmuje analizę pozostałych sfer życia społeczno-gospodarczego.

W rozdziale znajdują się następujące elementy:

Charakterystyka miasta – portret terytorialny Świdnika,

Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego obejmująca delimitację oraz charakterystykę jednostek statystycznych,

Omówienie mierników rozwojowych poddanych analizie porównawczej,

Analizę skategoryzowanych wskaźników w wymiarze przestrzennym zaprezentowanym z wykorzystaniem kartogramów w sferze społecznej oraz gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej,

Podsumowanie w postaci syntetycznego wskaźnika poziomu degradacji poszczególnych jednostek statystycznych,

Uspołecznienie – badanie ankietowe w zakresie potrzeb rewitalizacyjnych w Świdniku,

Wnioski obejmujące rekomendowanie wyłonionego obszaru rewitalizacji do objęcia LPR i przeprowadzenia analizy pogłębionej (wybór obszaru rewitalizacji w oparciu o obiektywne kryteria wskaźnikowe oraz aspekt jakościowy - wyniki badania kwestionariuszowego).

W ramach niniejszego rozdziału nadrzędnym celem jest przeprowadzenie pełnej diagnozy sytuacji zastanej, służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, czyli takiego, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk

społecznych oraz dodatkowo problemami współwystępującymi w sferze gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej.

W rezultacie przeprowadzonych prac zostanie wskazany obszar zdegradowany, który zostanie uznany za obszar rewitalizacji i będzie podlegał analizie pogłębionej i docelowo zostanie objęty niniejszym LPR.

3.1 Portret terytorialny Świdnika

Miasto Świdnik położone jest we wschodniej Polsce, w centralnej części województwa lubelskiego będąc jednocześnie siedzibą powiatu świdnickiego. Atutem miasta jest położenie na tle układu osadniczego województwa lubelskiego, w tym bezpośrednie sąsiedztwo Lublina, największego miasta we wschodniej Polsce (odległość drogowa wynosi ok. 10 km). Ponadto w Świdniku zlokalizowany jest Port Lotniczy Lublin S.A. – lotnisko użytku publicznego, które obsługuje komunikację lotniczą na liniach krajowych i międzynarodowych. Lokalizacja lotniska w Świdniku ułatwia połączenia miasta i regionu z resztą Europy.

Aktualnie Świdnik zamieszkuje nieco ponad 39 tysięcy mieszkańców. Średnia gęstość zaludnienia w gminie kształtuje się na poziomie 1 969 osób na km² i jest jedną z najwyższych w województwie, ustępuje jedynie wartościom uzyskiwanym przez Lublin i Zamość. Tym samym warto w tym miejscu podkreślić, iż Świdnik jest miastem stosunkowo nowym, powstałym po zakończeniu II wojny światowej. W 1951 roku rozpoczęto budowę Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego. Pierwsi pracownicy wytwórni mieszkali w barakach w obecnym przyzakładowym parku i na Franciszkowie. W roku 1951 stanęły pierwsze bloki mieszkalne przy ulicach Świerczewskiego i Sławińskiego (obecnie Okulickiego i Niepodległości). Osiedle rozwijało się na tyle szybko, że 7 października 1954 roku wydano rozporządzenie w sprawie nadania Świdnikowi i Adampolowi statusu miasta. Rozporządzenie to weszło w życie 13 listopada 1954 roku, nazwę miasta ustalono na Świdnik. Miasto liczyło wtedy 7 tys. mieszkańców. Możliwość pracy w nowym zakładzie sprawiała, że do Świdnika przyjeżdżało dużo ludzi. W związku z tym miasto rozwijało się bardzo szybko. Świdnik należy uznać za miasto planowane (nie zaś naturalne), które z założenia miało być miastem typowo socjalistycznym. W związku z powyższą charakterystyką miasto boryka się z problemami przestrzenno-funkcjonalnymi typowymi dla tego typu miast.

W zakresie zmian demograficznych odnotowywanych w mieście należy zwrócić uwagę na mało korzystną strukturę wiekową (starzenie się społeczności lokalnej). W ostatniej dekadzie obserwuje się systematyczny ubytek ludności w wieku produkcyjnym. Jednocześnie

zmniejsza się także udział ludności w wieku przedprodukcyjnym. Spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym jest zjawiskiem niekorzystnym, świadczącym o starzeniu się społeczeństwa. Wspomniane kwestie społeczne silnie determinują konieczność dostosowania usług publicznych do potrzeb mieszkańców. Infrastruktura techniczna i kwestie związane z zagospodarowaniem przestrzennym to również sfery, które z punktu widzenia rewitalizacji stanowią obszar identyfikowanego kryzysu. Charakterystyka przedstawiona w niniejszym podrozdziale to punkt wyjścia do przeprowadzenia wielokryterialnej analizy porównawczej Świdnika koncentrującej się zarówno na elementach (problemach) w sferze społecznej, jak również w obrębie czynników składających się na pozostałe sfery rozwojowe stanowiące o kompleksowości rewitalizacji.

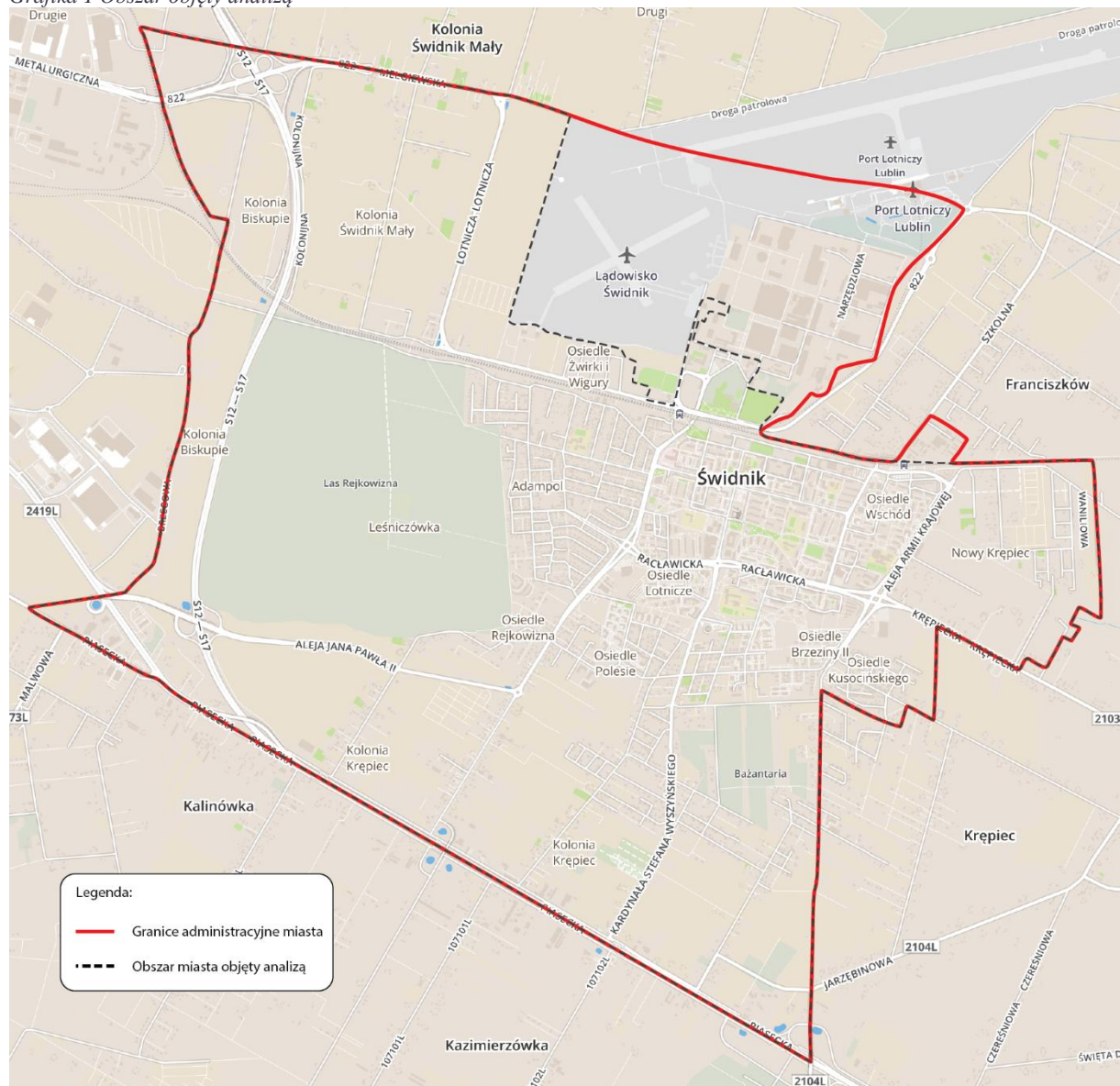
3.2 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

3.1.1 Wyróżnione jednostki statystyczne

W ramach prowadzonych prac nad opracowaniem LPR zdecydowano się na wyróżnienie w mieście Świdnik siedmiu jednostek statystycznych. Uchwała nr XXV/262/2016 Rady Miasta Świdnik z dnia 14 lipca 2016 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Miejskiej Świdnik wskazuje w § 9.1., że „w Gminie mogą być tworzone jednostki pomocnicze-osiedla”. Niemniej, aktualnie w mieście nie zostały powołane osiedla. Wynika to z stosunkowo młodego charakteru miasta, które jest bardzo zwarte terytorialnie oraz jego przemysłowego charakteru. Tym samym zdecydowano się na delimitację jednostek statystycznych w oparciu o zwyczajowo przyjęty podział na części miasta o odrębnej charakterystyce funkcjonalnej. Dodatkowo przyjęty podział jest zrozumiały przez mieszkańców jako faktycznie istniejący, co korzystnie wpływa na działania wpisujące się w proces partycypacji społecznej prowadzony m.in. na etapie opracowywania diagnozy. Z analizy wyłączono tereny niezamieszkałe o charakterze przemysłowym znajdujące się w północnej części miasta (obejmujące m.in. Ładowisko Świdnik, Port Lotniczy Lublin oraz PZL-Świdnik i Regionalny Park Przemysłowy). Tym samym terytorium poddane analizie wynosi 1 458 ha co stanowi 71,65% powierzchni miasta. Na poniższej grafice prezentuje się zakres terytorialny uwzględniający granice administracyjne gminy, obszar poddany analizie oraz teren podlegający wyłączeniu.

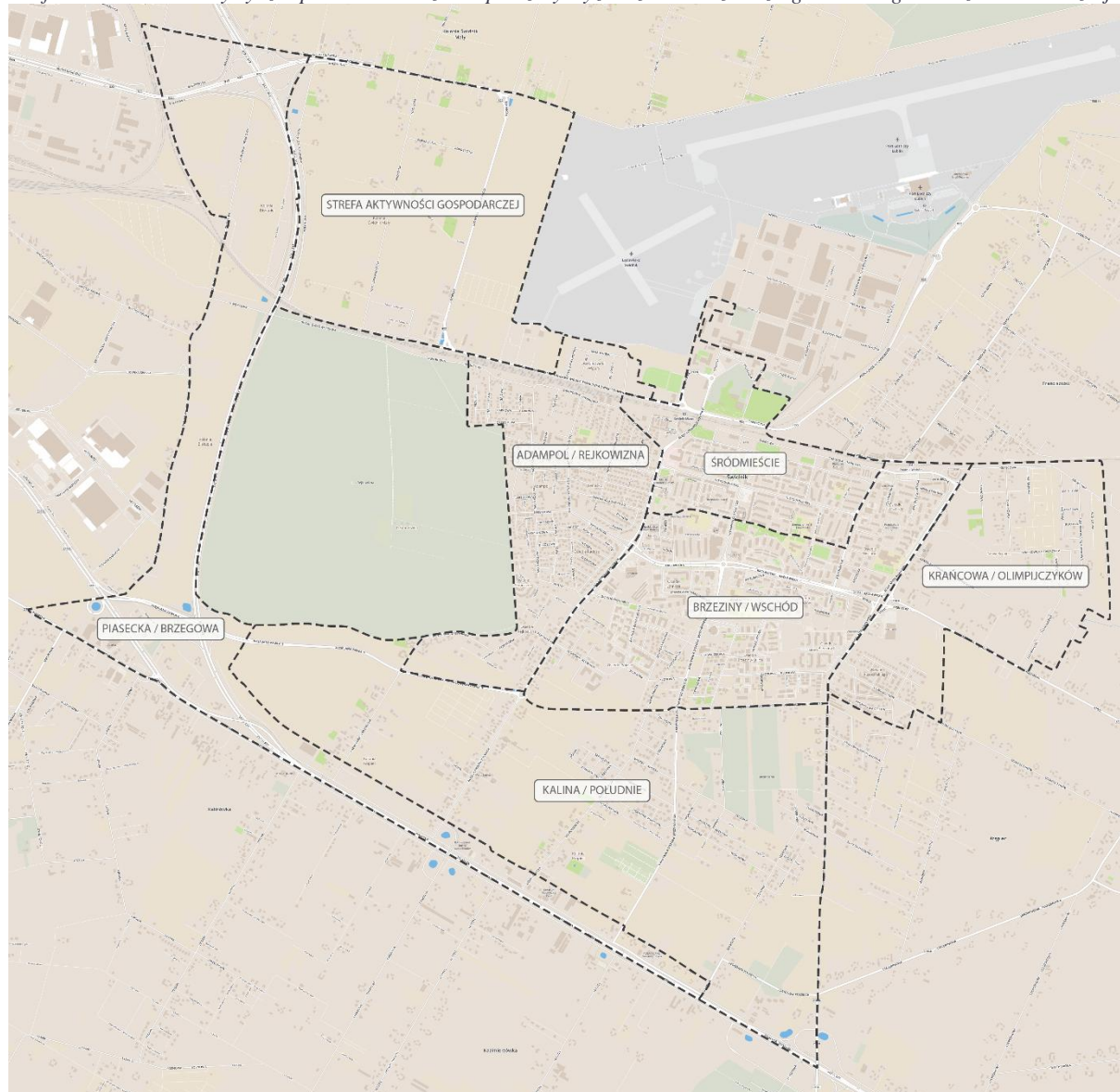
Grafika 1 Obszar objęty analizą

Źródło: opracowanie własne

Następnie dokonano analizy porównawczej w obrębie wyłonionych jednostek, co umożliwiło wskazanie obszarów znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji ze względu na odnotowywane negatywne zjawiska społeczne. Wyłonione jednostki to przestrzenie o charakterze funkcjonalnym. Poniżej schematyczny podział miasta na obszary poddane analizie.

Grafika 2 Jednostki statystyczne poddane analizie na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli natomiast znajduje się charakterystyka wyznaczonych jednostek statystycznych poddanych analizie porównawczej i konsultacjom społecznym w kolejnym etapie prac diagnostycznych.

Tabela 1 Charakterystyka wyłonionych jednostek statystycznych

L.p.	Obszar	Ludność [os.]	Ludności [%]	Powierzchnia [ha]	Powierzchni [%]
1.	Śródmieście	9 208	23,59%	94	4,62
2.	Adampol/Rejkowizna	4 328	11,09%	144	7,08
3.	Brzeziny/Wschód	22 043	56,47%	202	9,93
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	1 384	3,55%	146	7,17
5.	Kalina/Południe	1 374	3,52%	386	18,97
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	254	0,65%	229	11,25
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	441	1,13%	257	12,63
	Miasto Świdnik	39 032	100	2 035*	100

*- ze względu na obligatoryjny wskaźnik określający maksymalną powierzchnię obszaru rewitalizacji udział procentowy poszczególnych jednostek statystycznych został przeliczony w stosunku do powierzchni całego miasta (analizie poddano powierzchnię 1458 ha, co stanowi 71,65%, po uprzednim wyłączeniu obszarów przemysłowych)

Źródło: opracowanie własne

3.1.2 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych jednostek statystycznych konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które je w sposób istotny statystycznie różnicują. Ze względu na charakter miasta i występujące w nim zjawiska społeczne i demograficzne, jak również środowiskowe, przestrzenne i techniczne, konieczne było zbadanie szeregu zmiennych i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę na każdym ze wskazanych w Wytocznych poziomie. Mierniki rozwoju stanowiące kryteria wyboru obszaru zdegradowanego zostały pogrupowane na 5 sfer, łącznie poddano analizę 17 wskaźników, które w zasadniczej większości różnicowały miasto i wyłonione jednostki funkcjonalne. Przeprowadzone prace umożliwiły wypracowanie zbioru zmiennych zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Tabela 2 Dobór zmiennych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Kategoria	L.p.	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera społeczna	1.	Liczba klientów MOPS	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej na 100 mieszkańców. Źródło danych: MOPS w Świdniku.
	2.	Kwota przeznaczona na zasiłki stałe przez MOPS	Wskaźnik prezentujący skalę pomocy udzielanej lokalnej społeczności. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej obrazującej kwotę udzielanych zasiłków stałych przez MOPS na 100 mieszkańców. Źródło danych: MOPS w Świdniku.
	3.	Rodziny asystenckie	Wskaźnik prezentuje potrzeby rodzin w zakresie wsparcia wychowawczego. Zmienna prezentuje rodziny niewydolne wychowawczo, objęte pomocą asystenta rodziny. Źródło danych: MCP w Świdniku.
	4.	Osoby uzależnione od alkoholu	Wskaźnik prezentujący skalę problemu uzależnień w mieście. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej obrazującej liczbę osób uzależnionych od alkoholu na 100 mieszkańców. Źródło danych: MCP w Świdniku.
	5.	Dorośli członkowie rodziny alkoholowej	Wskaźnik prezentujący skalę problemu współuzależnienia od alkoholu w mieście. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej obrazującej liczbę dorosłych członków rodziny alkoholowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Źródło danych: MCP w Świdniku.
	6.	Liczba przestępstw	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących naruszeń prawa odnotowywanych przez Policję. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę przestępstw na 100 mieszkańców. Źródło danych: KPP Policji w Świdniku.

Kategoria	L.p.	Zmienna	Opis zmiennej
	7.	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 100 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Świdniku.
Sfera gospodarcza	8.	Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych jednostkach statystycznych. Zmienna prezentowana jest w formie przeliczeniowej, wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: CEIDG i KRS rejestr przedsiębiorców.
Sfera techniczna	9.	Stopień degradacji technicznej	Zmienna obrazująca stopień zniszczenia budynków oraz ich zapotrzebowania na prace remontowe. Źródłem danych dla oceny stopnia degradacji były badania własne (wizje lokalne spacerów studyjnych oraz prowadzone badania społeczne).
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	10.	Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu	Zmienna prezentuje funkcjonalność analizowanej jednostki z punktu widzenia jej charakterystyki. Źródłem danych dla oceny stopnia degradacji były badania własne (wizje lokalne, spacerów studyjnych oraz prowadzone badania społeczne).
	11.	Jakość przestrzeni publicznej	Zmienna ocenia jakość zagospodarowania przestrzeni publicznej z punktu widzenia wyposażenia w niezbędne elementy. Źródłem danych dla oceny stopnia degradacji były badania własne (wizje lokalne, spacerów studyjnych oraz prowadzone badania społeczne).
	12.	Dostępność miejsc parkingowych	Zmienna prezentuje dostęp do miejsc parkingowych. Źródłem danych dla oceny stopnia degradacji były badania własne (wizje lokalne, spacerów studyjnych oraz prowadzone badania społeczne).
	13.	Dostępność do usług dedykowanych seniorom	Zmienna prezentuje dostęp do usług senioralnych. Źródłem danych dla oceny stopnia degradacji były badania własne (wizje lokalne, spacerów studyjnych oraz prowadzone badania społeczne).
	14.	Poziom zwodociągowania	Zmienna obrazuje poziom rozwoju sieci wodociągowej w mieście. Wskaźnik jest mierzony odsetkiem mieszkańców podłączonych do infrastruktury wodociągowej. Źródło danych: Przedsiębiorstwo Komunalne Pegimek sp. z o.o. w Świdniku.
	15.	Poziom skanalizowania	Zmienna obrazuje poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej w mieście. Wskaźnik jest mierzony odsetkiem mieszkańców podłączonych do infrastruktury kanalizacyjnej. Źródło danych: Przedsiębiorstwo Komunalne Pegimek sp. z o.o. w Świdniku.
Sfera środowiskowa	16.	Jakość powietrza	Wskaźnik prezentujący zjawisko związane z poziomem zanieczyszczeń generowanych przez ruch samochodowy oraz niską emisją. Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Świdnik.

Kategoria	L.p.	Zmienna	Opis zmiennej
	17.	Jakość infrastruktury sieciowej, zawartość azbestu w rurach	Zmienna obrazująca jakość infrastruktury sieciowej mierzona zawartością azbestu w istniejących instalacjach. Źródło danych: Przedsiębiorstwo Komunalne Pegimek sp. z o.o. w Świdniku.

Źródło: opracowanie własne

Powyżej wymienione zmienne zostały zaprezentowane w kolejnych rozdziałach oraz szczegółowo omówiono i zwizualizowane przestrzennie.

3.3 Analiza czynników rozwojowych

3.3.1 Sfera społeczna

Kluczowa z punktu widzenia rewitalizacji sfera społeczna została poddana analizie, dzięki której wyprowadzono wskaźniki pokazujące kondycję poszczególnych jednostek statystycznych. Wartość wskaźników wyprowadzono z liczby bezwzględnej osób w poszczególnych kategoriach, którą następnie przeliczona na udział procentowy oraz docelowo na wskaźnik przeliczeniowy na 100 mieszkańców danej jednostki statystycznej oraz całego miasta Świdnika. Umożliwia to porównanie wartości wskaźnika pomiędzy obszarami oraz w stosunku do wartości dla całej gminy. Warto raz jeszcze podkreślić, że występowanie relewantnych problemów społecznych w danej, analizowanej jednostce jest warunkiem ubiegania się danego terenu o status zdegradowanego. Zatem problemy, które zostaną poddane analizie w omawianym podrozdziale to czynniki, które kwalifikują obszar do objęcia rewitalizacją, mające obiektywną postać dostosowaną do aktualnych uwarunkowań prawnych.

Pierwszą zmienną poddaną analizie jest liczba klientów ośrodka pomocy społecznej. Poza tym wskaźnikiem w analizie wykorzystano również kwoty przekazywane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdniku na zasiłki stałe. Polityka społeczna w mieście, przede wszystkim koncentruje się na koordynacji działań, które służą rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu zjawisku wykluczenia społecznego. Tego rodzaju problemy wymagają podejmowania wszechstronnych działań, mających na celu przeciwdziałanie sytuacjom krytycznym w życiu tych mieszkańców, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównywania różnic socjalnych w podstawowych obszarach aktywności społecznej. Łączna liczba klientów MOPS w 2015 roku wyniosła 842 osoby, ich udział w łącznej populacji miasta nie był wysoki i kształtował się na poziomie 2,16%. W liczbach bezwzględnych osoby korzystające z pomocy MOPS dominowały na obszarze Śródmieścia oraz na terenie Brzeziny/Wschód (obie jednostki funkcjonalne są najgęściej zaludnione).

Celem optymalizacji wyników przeliczono pozyskane dane na wartości przeliczeniowe na 100 mieszkańców. W Śródmieściu wskaźnik liczby klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest najwyższy wśród porównywanych części miasta. Tym samym należy podkreślić, że zjawisko ubóstwa pomimo relatywnie niskiego natężenia problemu w mieście jest w Śródmieściu widoczne.

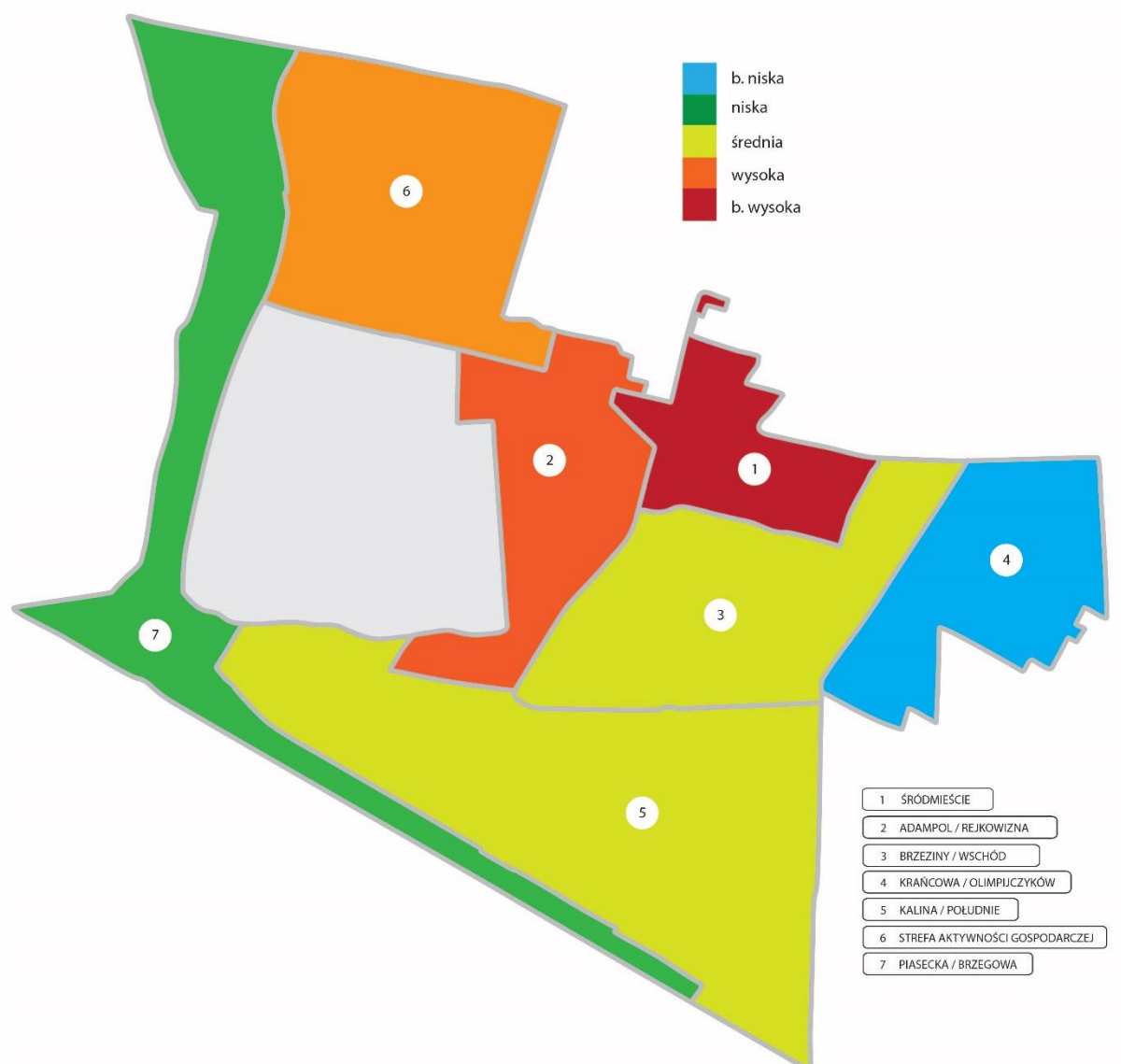
Tabela 3 Klienci MOPS w Świdniku z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe

Lp	Jednostka funkcjonalna	Ludność [os.]	Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej ogółem	Odsetek klientów ośrodków pomocy społecznej ogółem [%]	Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej - wskaźnik w przeliczeniu na 100 osób
1.	Śródmieście	9 208	358	3,89%	3,9
2.	Adampol/Rejkowizna	4 328	87	2,01%	2,0
3.	Brzeziny/Wschód	22 043	371	1,68%	1,7
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	1 384	3	0,22%	0,2
5.	Kalina/Południe	1 374	16	1,16%	1,2
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	254	5	1,97%	2,0
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	441	2	0,45%	0,5
	Miasto Świdnik (łącznie)	39 032	842	2,16%	2,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika – Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób.

Grafika 3 Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

Kwota przeznaczona przez MOPS w Świdniku na zasiłki stałe to drugi z omawianych wskaźników obliczony na podstawie danych ośrodka. Zasiłki stałe w 2015 roku wynosiły nieco ponad 735 tysięcy złotych. Kategoria zasiłku stałego jest istotna podczas badania stanu kryzysowego ze względu na fakt, iż opisuje ona kwotę przeznaczaną dla osób niezdolnych do pracy czyli takich, które nie podejmują pracy z powodu wieku lub są całkowicie niezdolne do pracy. Niezdolny do pracy z powodu wieku jest ten, kto ukończył 60 lat (kobieta) lub 65 lat (mężczyzna) i nie przyznano mu ani emerytury, ani renty. Całkowicie niezdolną do pracy jest z kolei osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (wbrew powszechnie panującej opinii niezdolność do pracy nie jest tożsama z niepełnosprawnością). Przyznanie zasiłku stałego wymaga równocześnie spełnienia kryterium dochodowego. Tym samym opisywana zmienna wskazuje na problem wykluczenia społecznego. Dla Śródmieścia kwota przeznaczona na zasiłki stałe mierzona wskaźnikiem w przeliczeniu na 100 osób przekracza średnią miejską i jest najwyższa w porównywanych jednostkach. W badanym czasookresie

oscylowała na poziomie 4183,5 zł, przekraczając blisko dwuipółkrotnie kwotę średnią dla całego Świdnika.

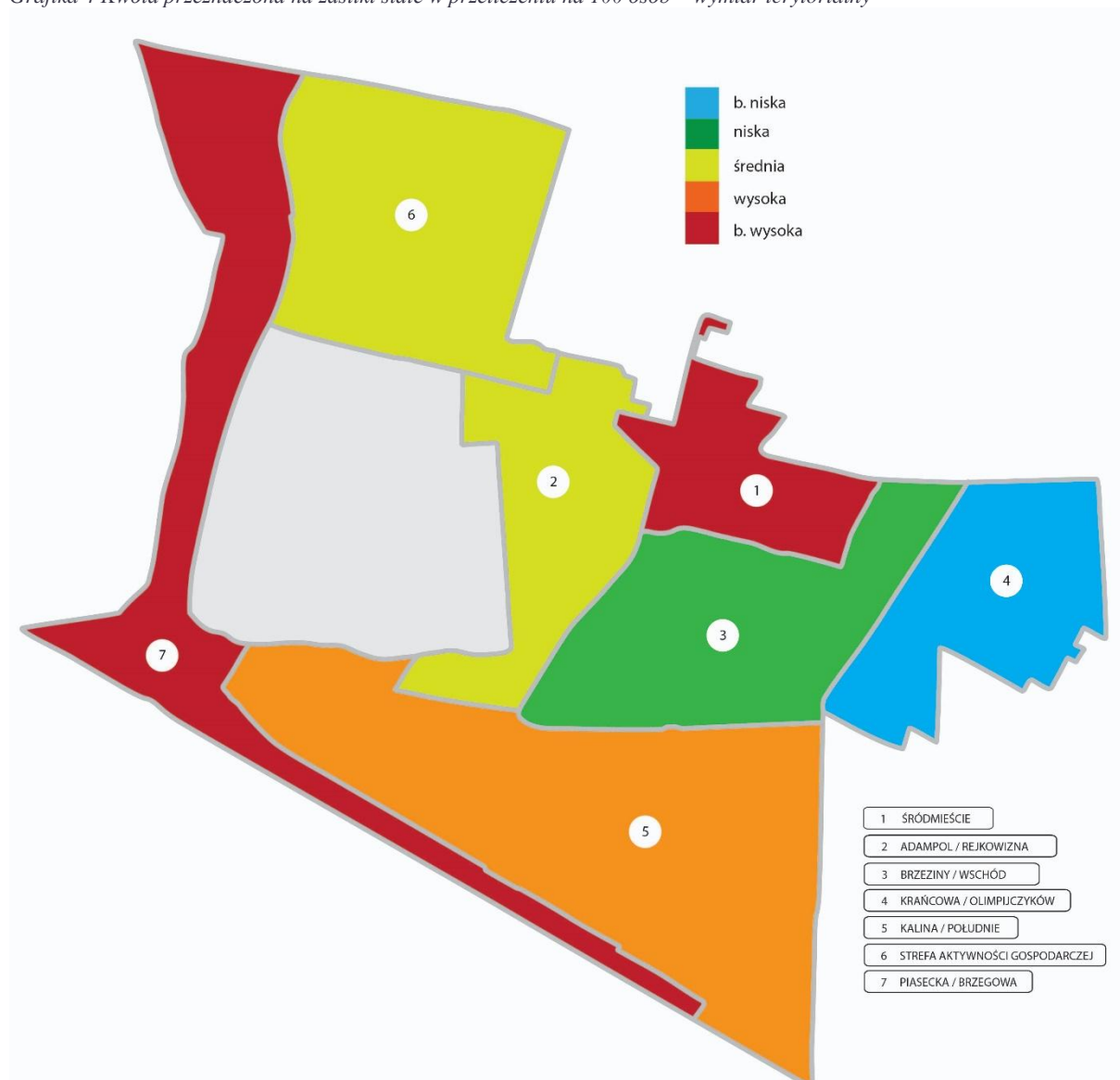
Tabela 4 Kwota przeznaczona na zasiłki stałe przez MOPS w Świdniku z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe

Lp	Jednostka funkcjonalna	Ludność [os.]	Kwota przeznaczona na zasiłki stałe [zł]	Odsetek środków przeznaczanych na zasiłki stałe [%]	Kwota przeznaczona na zasiłki stałe - wskaźnik w przeliczeniu na 100 osób
1.	Śródmieście	9 208	385 216,46	52,36%	4183,5
2.	Adampol/Rejkowizna	4 328	65 821,00	8,95%	1520,8
3.	Brzeziny/Wschód	22 043	238 980,90	32,48%	1084,2
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	1 384	0,00	0,00%	0,0
5.	Kalina/Południe	1 374	24 663,00	3,35%	1795,0
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	254	3 984,00	0,54%	1568,5
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	441	17 032,00	2,32%	3862,1
Miasto Świdnik (łącznie)		39 032	735 697,00	100%	1 884,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika – Kwota przeznaczona na zasiłki stałe w przeliczeniu na 100 osób.

Grafika 4 Kwota przeznaczona na zasiłki stałe w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

Na potrzeby analizy sfery społecznej pozyskano dane z Miejskiego Centrum Profilaktyki w Świdniku. W niniejszej analizie porównawczej wykorzystano trzy wskaźniki, które istotnie różnicują wyłonione jednostki funkcjonalne oraz wskazują na występowanie obszarów problemowych. Pierwsza z poddanych analizie zmiennych odnosi się do liczby tzw. rodzin asystenckich, czyli takich, które pozostają pod opieką asystenta rodziny. Asystentura rodziny polega na zindywidualizowanej na rzecz rodziny. Asystent rodziny ma za zadanie zmienić stosunek osób w rodzinie do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na własne życie oraz podnieść samoocenę. Takie rozumienie asystentury w podejściu skoncentrowanym jest bliskie koncepcji budzenia sił ludzkich na rozwiązaniach. Tym samym wskaźnik liczby rodzin asystenckich ilustruje skalę problemu rodzin dysfunkcyjnych. W Świdniku liczba rodzin asystenckich wynosi 48, a w przeliczeniu na 100 najwyższy wskaźnik odnotowuje

teren Śródmieścia – 0,4. Pomimo, iż odsetek rodzin asystenckich stanowi tylko 0,38% to w skali ogólnomiejskiej omawiany problem w głównej mierze dotyczy właśnie wzmiankowanego Śródmieścia jako obszaru koncentracji rodzin podlegających asystenturze.

Tabela 5 Liczba rodzin asystenckich z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe

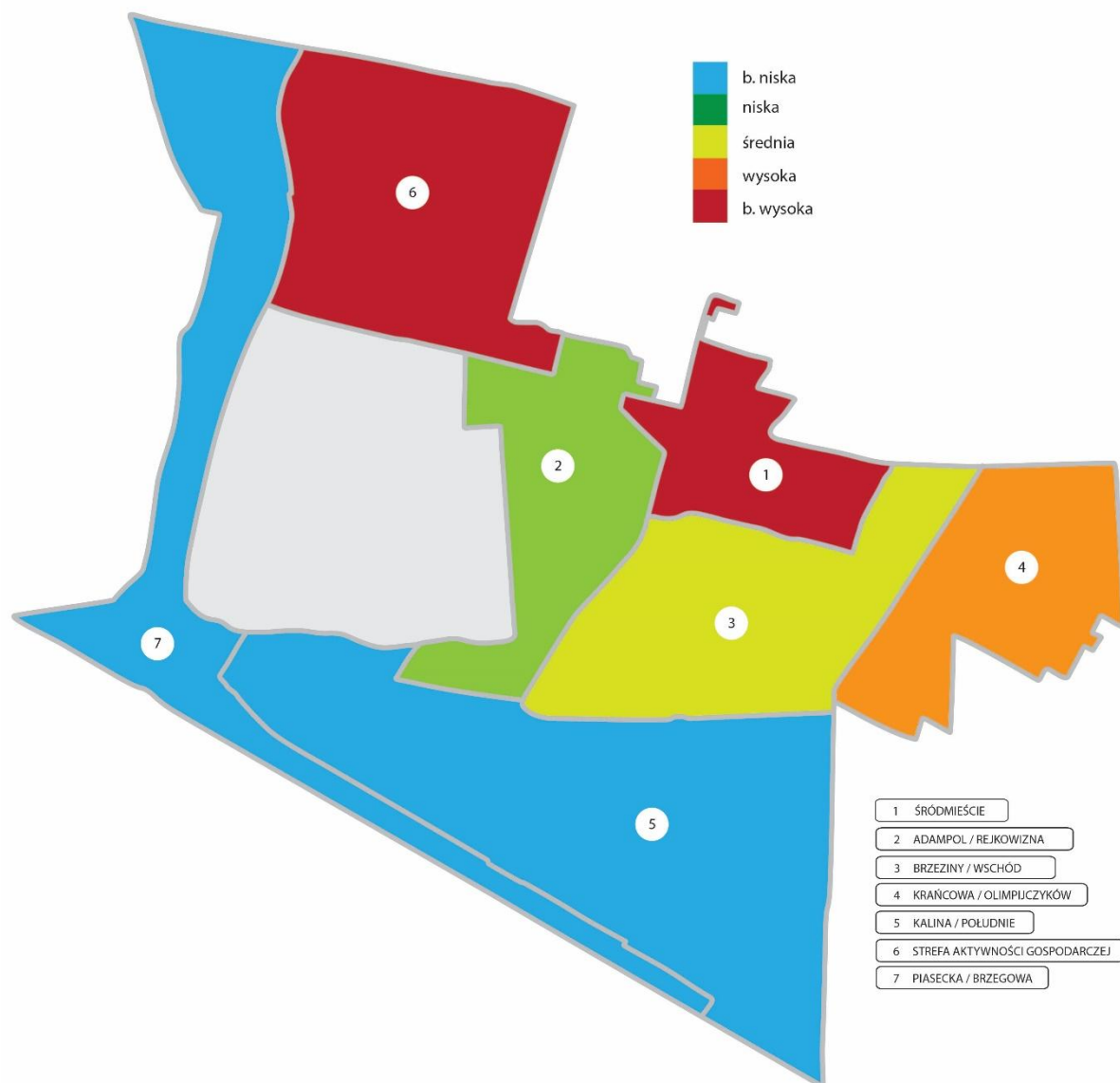
Lp	Jednostka funkcjonalna	Ludność [os.]	Liczba rodzin asystenckich	Odsetek rodzin asystenckich [%]	Liczba rodzin asystenckich - wskaźnik w przeliczeniu na 100 osób
1.	Śródmieście	9 208	35	0,38%	0,4
2.	Adampol/Rejkowizna	4 328	1	0,02%	0,0
3.	Brzeziny/Wschód	22 043	7	0,03%	0,0
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	1 384	2	0,14%	0,1
5.	Kalina/Południe	1 374	0	0,00%	0,0
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	254	3	1,18%	1,2
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	441	0	0,00%	0,0
Miasto Świdnik (łącznie)		39 032	48	0,12%	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MCP

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika – liczba rodzin asystenckich w przeliczeniu na 100 osób.

Grafika 5 Liczba rodzin asystenckich w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

Ważnym elementem analizy czynników społecznych są kwestie związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. W Świdniku za tą sferę odpowiedzialne jest Miejskie Centrum Profilaktyki. Ewidencjonowana liczba osób uzależnionych od alkoholu składa się z 60 przypadków i nie stanowi problemu w skali całego miasta (bazując na danych rejestrowanych), niemniej dane przeliczeniowe po raz kolejny wskazują na koncentrację negatywnego zjawiska w Śródmieściu. Odsetek uzależnionych od alkoholu na wskazanym obszarze wynosi 0,26%, a wskaźnik w przeliczeniu na 100 osób kształtuje się na poziomie 0,3. Tym samym analiza uprawnia do postawienia tezy, że rzeczywista skala związana z uzależnieniami w istocie koncentruje się w obrębie jednostki Śródmieście.

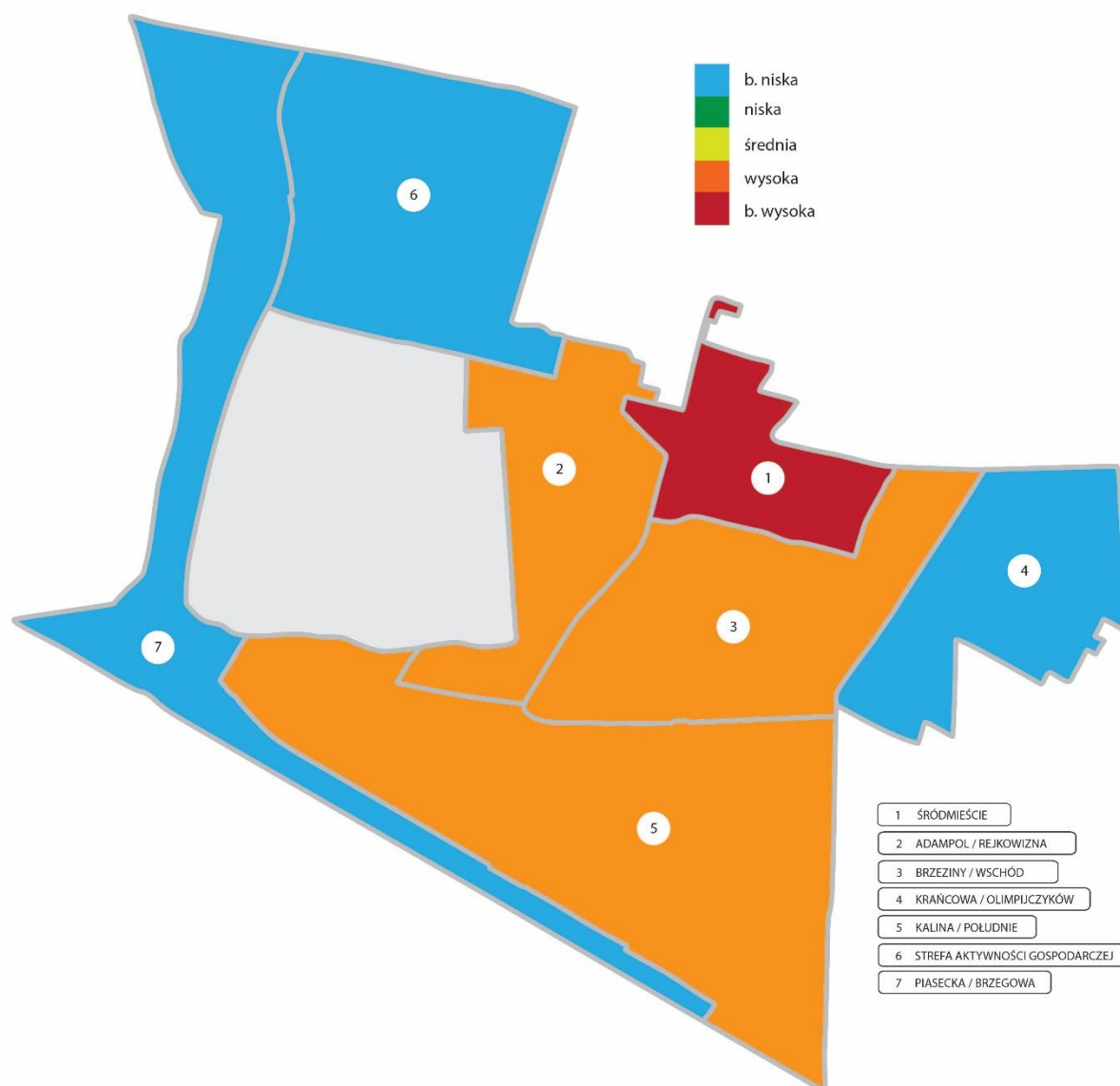
Tabela 6 Liczba osób uzależnionych od alkoholu z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe

Lp	Jednostka funkcjonalna	Ludność [os.]	Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Odsetek uzależnionych od alkoholu [%]	Liczba osób uzależnionych od alkoholu - wskaźnik w przeliczeniu na 100 osób
1.	Śródmieście	9 208	24	0,26%	0,3
2.	Adampol/Rejkowizna	4 328	5	0,12%	0,1
3.	Brzeziny/Wschód	22 043	30	0,14%	0,1
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	1 384	0	0,00%	0,0
5.	Kalina/Południe	1 374	1	0,07%	0,1
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	254	0	0,00%	0,0
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	441	0	0,00%	0,0
Miasto Świdnik (łącznie)		39 032	60	0,15%	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MCP

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika – liczba osób uzależnionych od alkoholu w przeliczeniu na 100.

Grafika 6 Liczba osób uzależnionych od alkoholu w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik analizowany powyżej odnosi się bezpośrednio do liczby osób uzależnionych od alkoholu, dopełnieniem tej zmiennej jest analiza zasięgu wspomnianego problemu przeprowadzona w oparciu o zmienną odnoszącą się do liczby dorosłych członków rodzin alkoholowych. Za rodzinę z problemem alkoholowym uważa się rodzinę, w której choćby jedna osoba pije w sposób przynoszący szkodę. Człowiek pijący w sposób uzależniony lub nadmierny dostarcza wszystkim innym problemów życiowych, finansowych i emocjonalnych, co sprawia, że cała rodzina boryka się z szeroko rozumianym „problemem alkoholowym”. Rodziny borykające się z tego rodzaju problemami podlegają pod opiekę świdnickiego MCP. Liczba dorosłych członków rodzin alkoholowych w mieście kształtuje się na poziomie 67 osób. Najwyższy wskaźnik liczby dorosłych członków rodzin alkoholowych w przeliczeniu na

100 osób odnotowano w Śródmieściu i wyniósł on 0,3, warto zauważyć, że w jednostce Adampol/Rejkowizna analogiczna zmienna kształtowała się na poziomie 0,2.

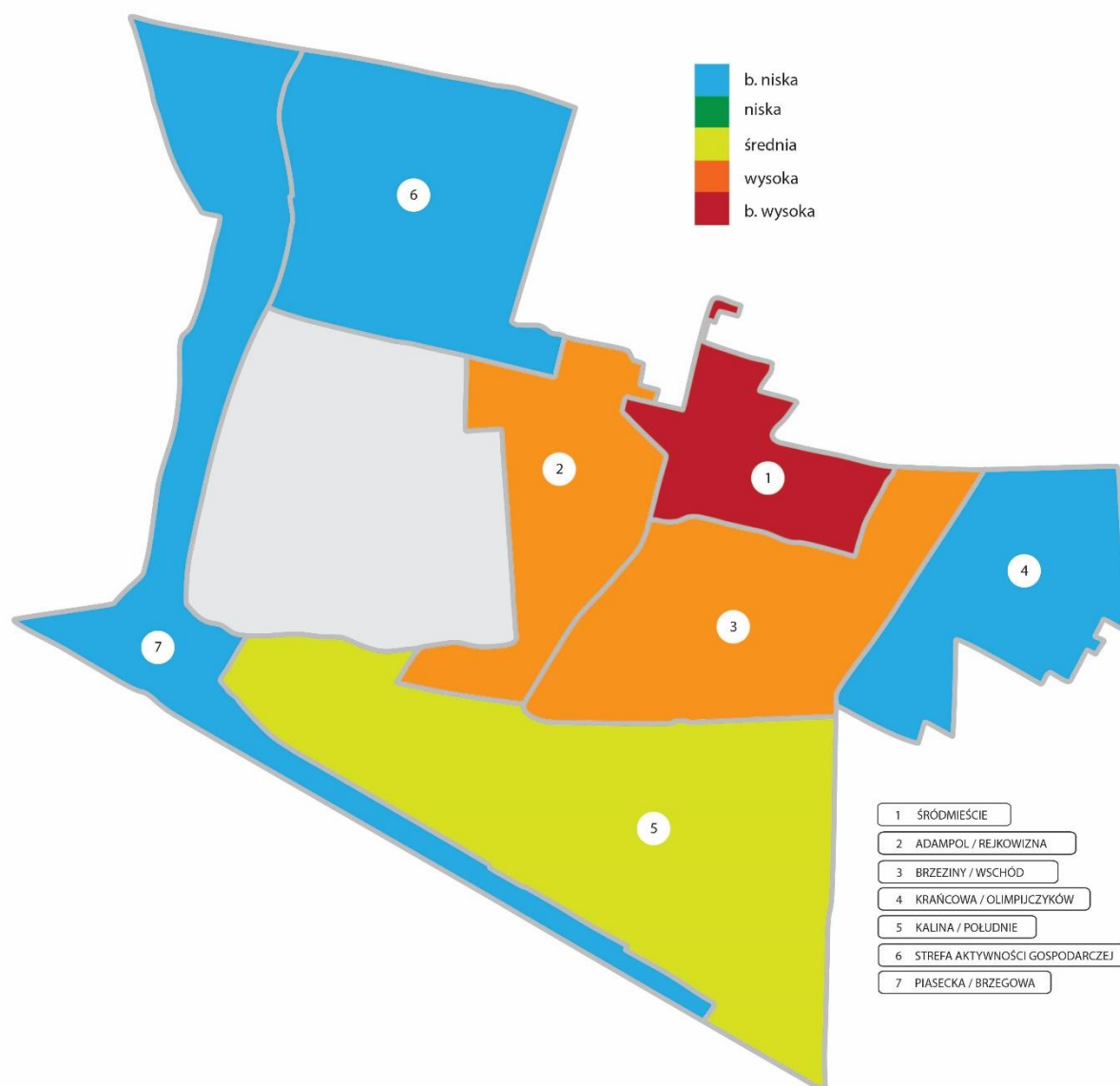
Tabela 7 Liczba dorosłych członków rodzin alkoholowych z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe

Lp	Jednostka funkcjonalna	Ludność [os.]	Liczba dorosłych członków rodzin alkoholowych	Odsetek dorosłych członków rodzin alkoholowych [%]	Liczba dorosłych członków rodzin alkoholowych - wskaźnik w przeliczeniu na 100 osób
1.	Śródmieście	9 208	27	0,29%	0,3
2.	Adampol/Rejkowizna	4 328	7	0,16%	0,2
3.	Brzeziny/Wschód	22 043	32	0,15%	0,1
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	1 384	0	0,00%	0,0
5.	Kalina/Południe	1 374	1	0,07%	0,1
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	254	0	0,00%	0,0
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	441	0	0,00%	0,0
Miasto Świdnik (łącznie)		39 032	67	0,17%	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MCP

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika – liczba dorosłych członków rodzin alkoholowych w przeliczeniu na 100 osób.

Grafika 7 Liczba dorosłych członków rodzin alkoholowych w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

Czynnikiem bardzo ważnym dla pełnego zilustrowania problemów społecznych są dane Komendy Powiatowej Policji w Świdniku (pozyskane za rok 2015). Analiza bezpieczeństwa umożliwia zbudowanie pełnego portretu porównywanych obszarów. Kondycję społeczną danego obszaru określa się również w kontekście poziomu odczuwanego bezpieczeństwa, co ma znaczenie dla planowanych działań rewitalizacyjnych. Analiza porównawcza danych wykazała przekroczenia wartości wskaźników związanych z odnotowanymi zgłoszeniami przestępstw w stosunku do wartości dla całego miasta m.in. przez obszary Strefa Aktywności Gospodarczej oraz obszar Piasecka/Brzegowa. Wysokie wskaźniki wynikają z niskiej liczby ludności. Ponadto przekroczenia, wartość wskaźnika dla całej gminy wynoszącego 1,4, dotyczą Śródmieścia oraz terenów: Krańcowa/Olimpijczyków i Kalina/Południe. Analiza

wskaźnikowa danych ujawnia, iż kondycja sfery społecznej zasadniczo determinowana jest poprzez odnotowywane na terenie gminy przestępstwa.

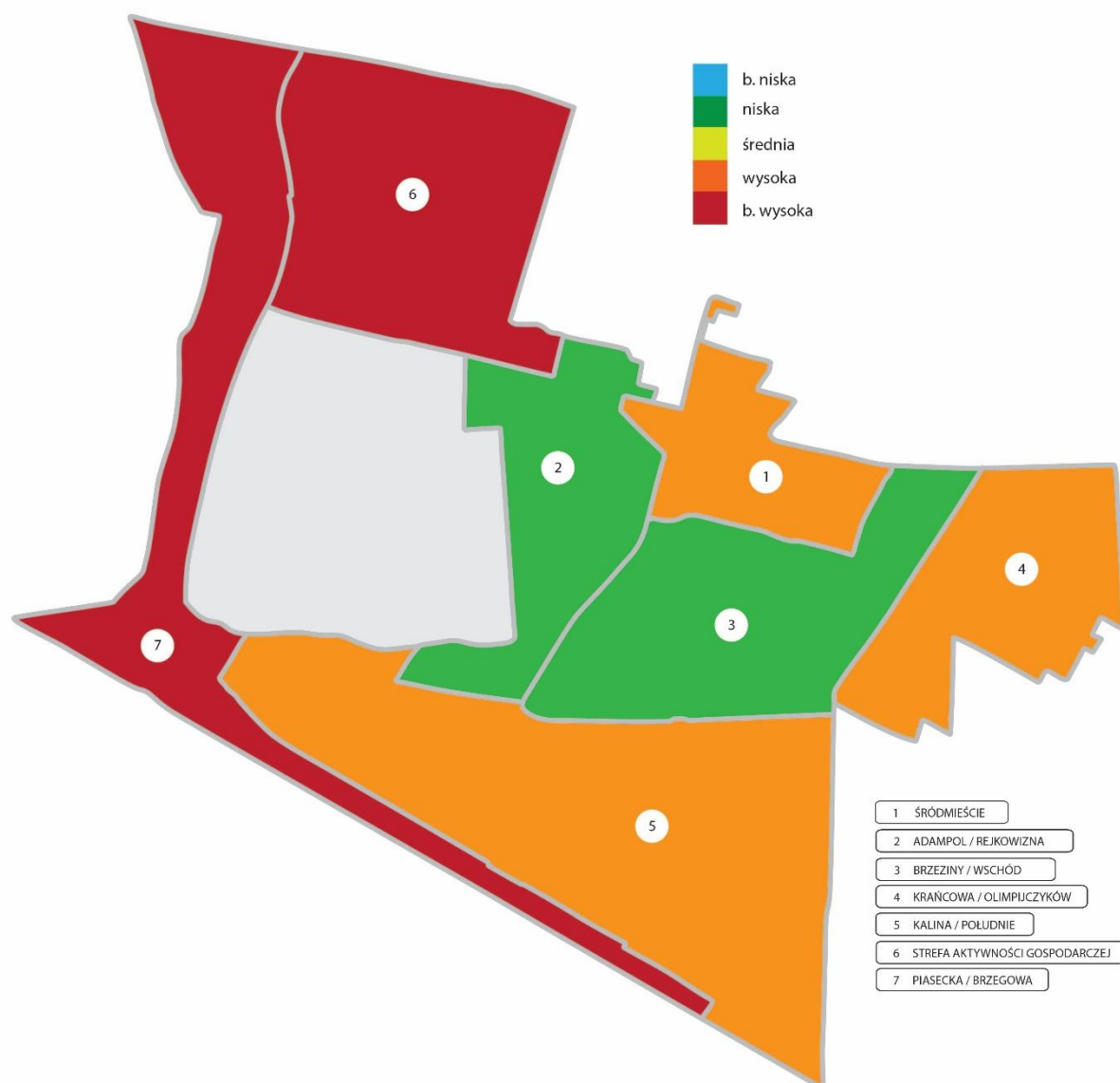
Tabela 8 Liczba przestępstw z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe

Lp	Jednostka funkcjonalna	Ludność [os.]	Liczba przestępstw	Odsetek popełnianych przestępstw [%]	Liczba przestępstw - wskaźnik w przeliczeniu na 100 osób
1.	Śródmieście	9 208	151	1,64%	1,6
2.	Adampol/Rejkowizna	4 328	50	1,16%	1,2
3.	Brzeziny/Wschód	22 043	265	1,20%	1,2
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	1 384	25	1,81%	1,8
5.	Kalina/Południe	1 374	26	1,89%	1,9
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	254	15	5,91%	5,9
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	441	26	5,90%	5,9
Miasto Świdnik (łącznie)		39 032	558	1,43%	1,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Świdniku

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika – liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 osób.

Grafika 8 Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

Bezrobocie, w opinii mieszkańców Świdnika, to obok ubóstwa jeden z najważniejszych problemów społecznych. Zjawisko to implikuje ubóstwo oraz inne negatywne zjawiska społeczne. Warto zwrócić uwagę, że liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na mieszkańca, w ostatnich 5 latach (okres 2011-2015), odsetek pozostających bez pracy zmalał o 9,4%. Podobna sytuacja była odnotowywana w analizowanych jednostkach statystycznych. W Śródmieściu liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 8,1%. Potwierdza to mniej korzystną sytuację tej części miasta (w porównaniu do całości miasta) i co należy podkreślić dostrzega się bezpośrednią korelację pomiędzy omawianym problemem a ubóstwem identyfikowanym przez MOPS. Zła kondycja obszaru jest szczególnie widoczna podczas analizowania wskaźników, które stanowią wartości przeliczeniowe (liczba osób bezrobotnych na 100

mieszkańców). Tylko trzy jednostki charakteryzują się sytuacją gorszą od średniej, są nimi: Śródmieście, Adampol/Rejkowizna oraz obszar Piasecka/Brzegowa. Jak już wspomniano Śródmieście dominuje pod względem koncentracji osób pozostających bez pracy. Ten stan rzeczy rzutuje na ogólną kondycję obszaru, jego wizerunek, jak również wpływa na utrwalanie się zjawisk niekorzystnych. Szczególnie niebezpieczne w tym kontekście jest trwałość bezrobocia i jego często długotrwały charakter. Jednocześnie uznaje się, że Śródmieście i osoby tam mieszkające stanowią dobrą grupę do objęcia ich wsparciem z zakresu ekonomii społecznej.

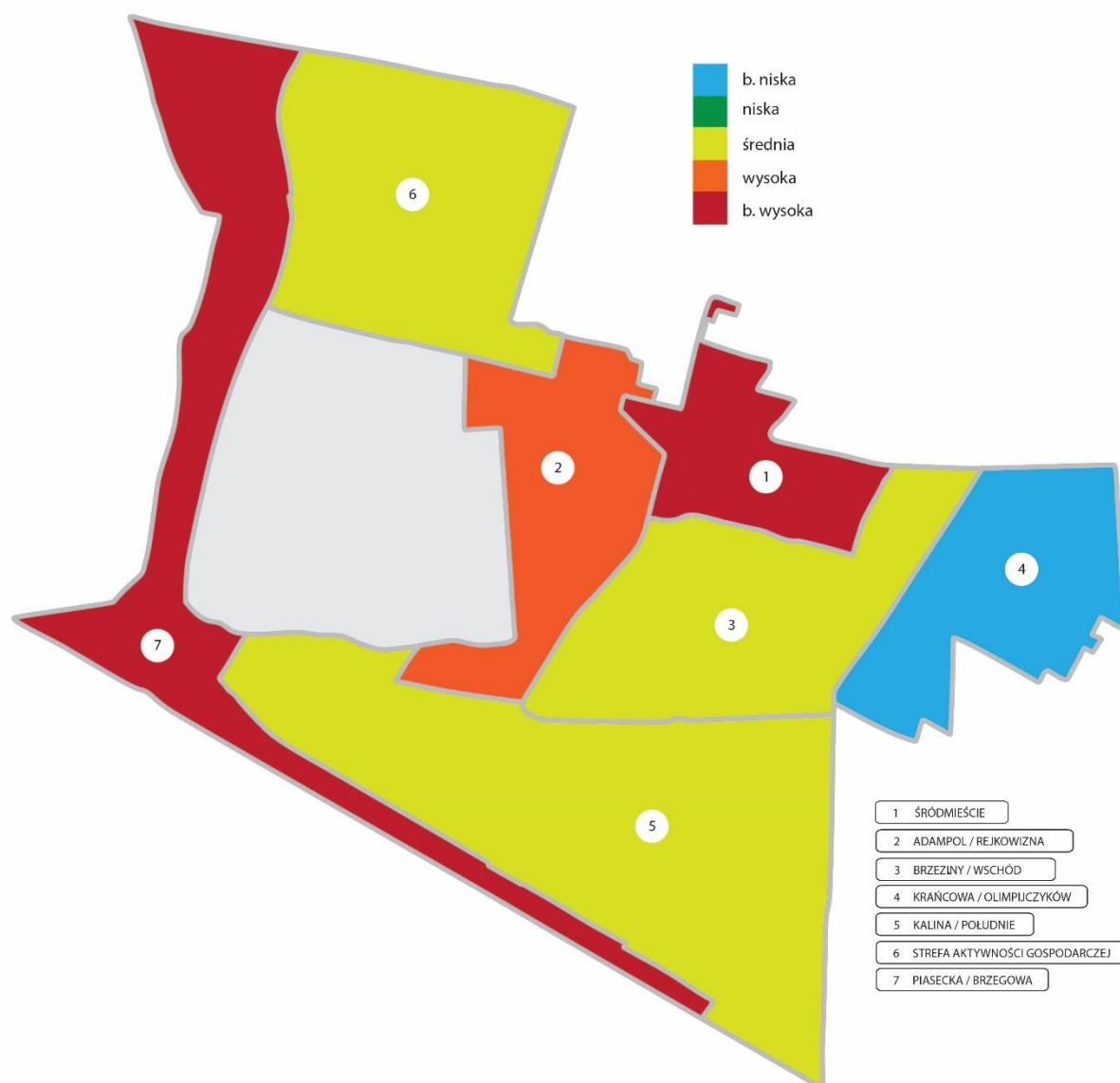
Tabela 9 Liczba bezrobotnych z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe

Lp.	Jednostka funkcjonalna	Ludność [os.]	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych - wskaźnik w przeliczeniu na 100 osób
1.	Śródmieście	9 208	579	6,29
2.	Adampol/Rejkowizna	4 328	228	5,27
3.	Brzeziny/Wschód	22 043	881	4,00
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	1 384	30	2,17
5.	Kalina/Południe	1 374	56	4,08
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	254	10	3,94
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	441	27	6,12
Miasto Świdnik (łącznie)		39 032	1811	4,64

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Świdniku

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika – liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób.

Grafika 9 Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

3.3.2 Sfera gospodarcza

Duży wpływ na potencjał społeczno-ekonomiczny Świdnika ma właściwe kreowanie sfery gospodarczej. Zmiany makroekonomiczne determinują miejscowy rynek pracy oraz mają istotny wpływ na kierunek i dynamikę procesów zachodzących w różnych sferach życia miasta. W kontekście analizy sfery gospodarczej opierano się na dostępnych źródłach informacji publicznej. Wskaźnik aktywności gospodarczej wyrażony został w formie przeliczeniowej, stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych na 100 mieszkańców i uznano go jako możliwie obiektywny miernik przedsiębiorczości mieszkańców oraz kryterium różnicujące wyszczególnione jednostki porównawcze w mieście. Wartość wskaźnika aktywności gospodarczej (liczba zarejestrowanych

przedsiębiorców - wskaźnik w przeliczeniu na 100 osób) dla Świdnika wyniosła 15,19. Świadczy to o relatywnie wysokim poziomie przedsiębiorczości mieszkańców gminy. Najlepszą kondycją gospodarczą odznaczają się następujące obszary: Strefa Aktywności Gospodarczej (25,98) oraz obszar Piasecka/Brzegowa (15,19). Przeciętne wartości osiągnęły jednostki: Śródmieście (11,96), Adampol/Rejkowizna (11,90), Kalina/Południe (10,70), natomiast najniższy poziom przedsiębiorczości charakteryzuje Brzeziny/Wschód (7,30) oraz Krańcowa/Olimpijczyków (6,86). Struktura przedsiębiorczości w poszczególnych jednostkach jest wypadkową dominacji funkcji gospodarczych, jak również gęstości zaludnienia.

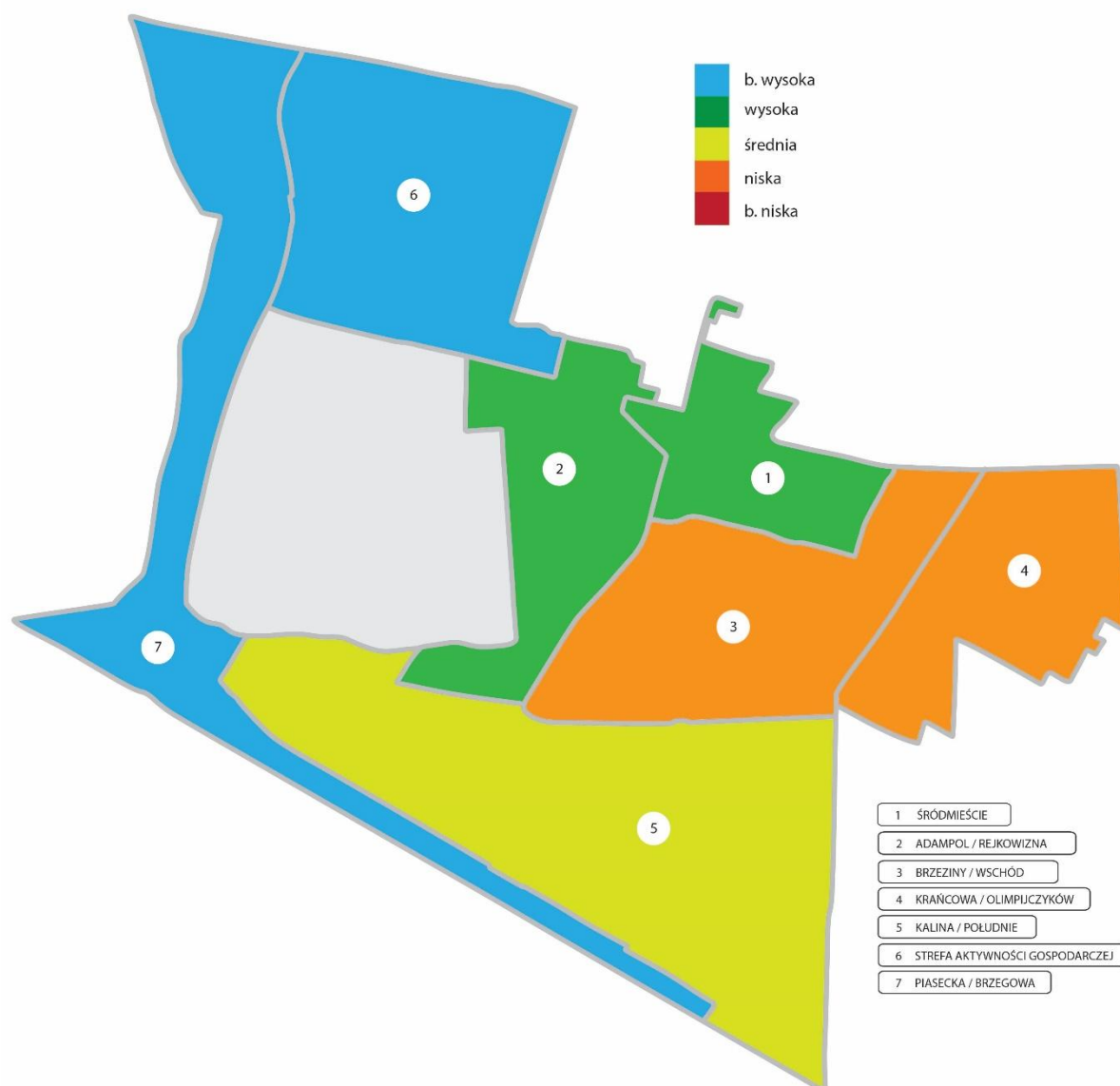
Tabela 10 Wskaźnik przedsiębiorczości z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe

Lp	Jednostka funkcjonalna	Ludność [os.]	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorców	Odsetek przedsiębiorców w populacji [%]	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorców - wskaźnik w przeliczeniu na 100 osób
1.	Śródmieście	9 208	1 101	11,96%	11,96
2.	Adampol/Rejkowizna	4 328	515	11,90%	11,90
3.	Brzeziny/Wschód	22 043	1 609	7,30%	7,30
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	1 384	95	6,86%	6,86
5.	Kalina/Południe	1 374	147	10,70%	10,70
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	254	66	25,98%	25,98
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	441	67	15,19%	15,19
Miasto Świdnik (łącznie)		39 032	3 600	9,22%	12,84

Źródło danych: CEIDG i KRS rejestr przedsiębiorców.

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika – liczba zarejestrowanych przedsiębiorców w przeliczeniu na 100 osób.

Grafika 10 Liczba zarejestrowanych przedsiębiorców w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

3.3.3 Sfera techniczna

Kluczowym elementem opisującym sferę techniczną jest ocena poziomu degradacji technicznej obiektów, która została przeprowadzona m.in. na podstawie wizji lokalnych. Stopień degradacji technicznej budynków, to w ramach prowadzonej analizy sfery technicznej kluczowy wskaźnik. Opisuje on bowiem w sposób klarowny koncentrację obiektywnych potrzeb związanych z remontami obiektów. Po pierwsze należy zwrócić uwagę na fakt, że potrzeby termomodernizacyjne zostały w dużej mierze zrealizowane lub są realizowane na bieżąco i w istotny sposób nie różnicują Świdnika. Po drugie sfera związana z estetyką w równym stopniu stanowi wyzwanie w większości jednostek miasta, szczególnie w miejscach najsilniej zurbanizowanych, gdzie kluczowe wydaje się zadbanie o substancję mieszkaniową

i przestrzeń będącą przykładem modernizmu w architekturze. Biorąc pod uwagę powyższe uznano, że wskaźnik poziomu degradacji powinien odnosić się do jakości obiektów, które mogą stanowić bazę do prowadzenia rzeczywistych działań rewitalizacyjnych. Taką przestrzenią jest m.in. Plac Konstytucji 3 Maja, obręb targowiska czy też kompleks dawnej AVII. Poniższa tabela prezentuje ocenę poziomu degradacji poszczególnych jednostek, która w zasadniczej części jest rezultatem spacerów studyjnych, wizji lokalnych oraz analizy jakościowej. Jednocześnie warto zwrócić uwagę na przenikanie się wątku degradacji technicznej w Świdniku bezpośrednio z tematyką funkcjonalności jednostek oraz zagospodarowania przestrzennego, które szerzej ilustrują wskazane powiązania w ramach analizy sfery funkcjonalno-przestrzennej, przeprowadzonej w kolejnym podrozdziale.

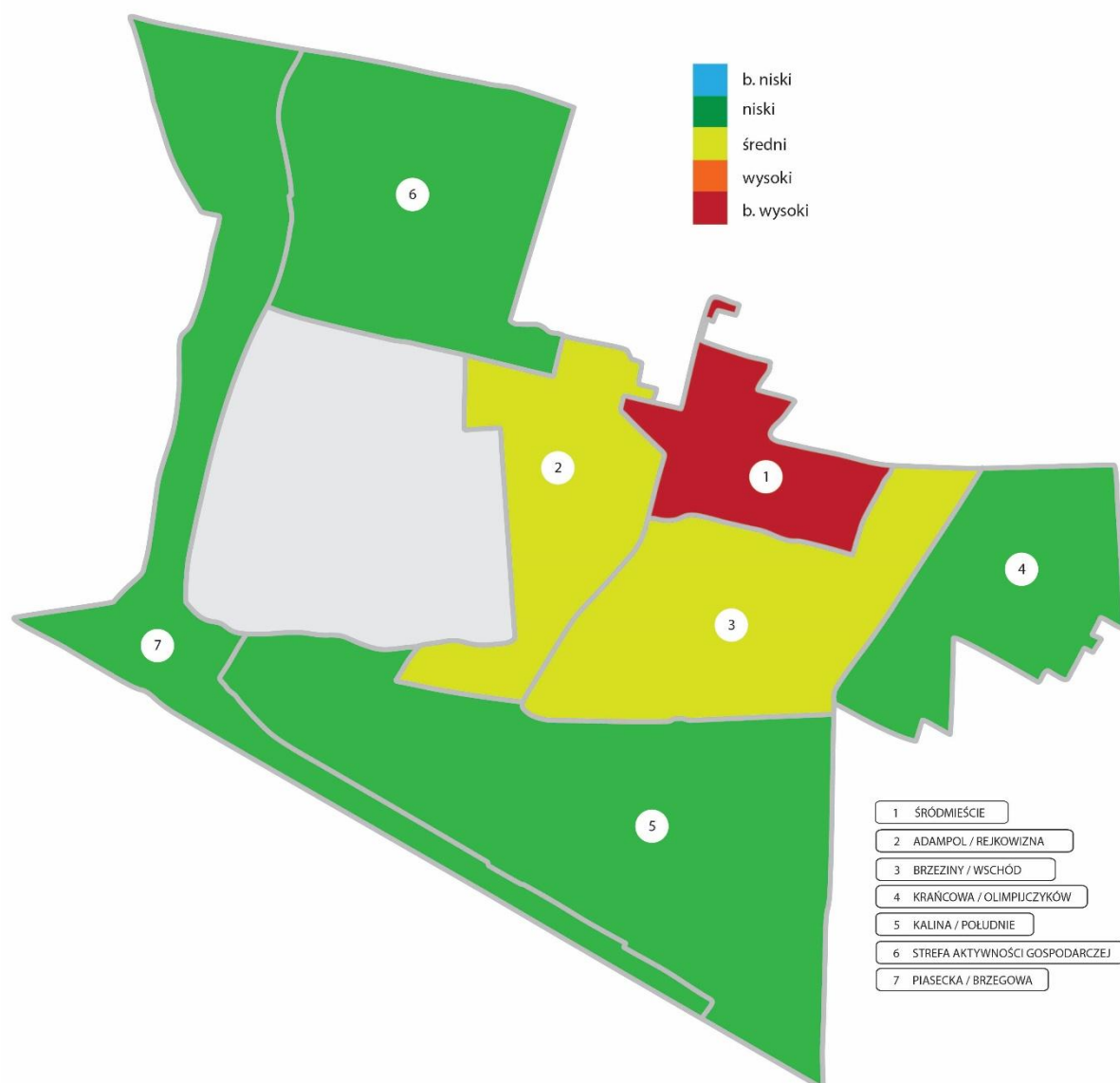
Tabela 11 Stopień degradacji technicznej z podziałem na jednostki funkcjonalne – kategoryzacja

Lp.	Jednostka funkcjonalna	Ocena (kategoryzacja)
1.	Śródmieście	1
2.	Adampol/Rejkowizna	3
3.	Brzeziny/Wschód	3
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	4
5.	Kalina/Południe	4
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	4
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	4
Miasto Świdnik (średni poziom)		3,29

Źródło: opracowanie na podstawie badań jakościowych

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika w zakresie poziomu degradacji technicznej. Każdą analizowaną zmienną skategoryzowano według gradacji punktowej (1 – bardzo wysokie natężenie zjawiska kryzysowego, 2- wysokie natężenie zjawiska kryzysowego, 3 – przeciętne natężenie zjawiska kryzysowego, 4 – niskie natężenie zjawiska kryzysowego, 5 – bardzo niskie natężenie zjawiska kryzysowego). Tabele ilustrujące zjawiska oceniane z punktu widzenia badań jakościowych w niniejszym rozdziale są prezentowane we wspomnianej pięciostopniowej skali, natomiast pozostałe również zostały poddane kategoryzacji, co zostało szczegółowo opisane w podsumowaniu rozdziału, gdzie dokonano obliczenia syntetycznego wskaźnika degradacji dla porównywanych jednostek funkcjonalnych.

Grafika 11 Stopień degradacji technicznej – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

3.3.4 Sfera funkcjonalna - przestrzenna

Sfera funkcjonalno-przestrzenna wydaje się być kluczowa z punktu widzenia potrzeb artykułowanych przez mieszkańców oraz problemów, które zostały zdiagnozowane m.in. w ramach analizy urbanistycznej. Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu to bardzo ważny wskaźnik, który ilustruje skalę potrzeb związanych z przebudową przestrzeni publicznej. Elementem wpływającym na ocenę poszczególnych jednostek statystycznych w ramach omawianego wskaźnika jest przede wszystkim funkcja, którą pełni dany teren. W przypadku terenu Śródmieścia możemy mówić o niedostosowaniu jego centralnej części do zmieniających się uwarunkowań. Plac Konstytucji 3 Maja, targowisko oraz kompleks po dawnej AVII wymagają przebudowy

funkcjonalnej. Warto w tym miejscu podkreślić, że problemy funkcjonalno-przestrzenne wynikają z czynników społecznych. Po pierwsze należy zwrócić uwagę na starzenie się społeczności lokalnej, która jest dostrzegana w całym mieście, ale z punktu widzenia miejsc gdzie usługi dedykowane seniorom mogą być realizowane, to właśnie Śródmieście jako rzeczywiste centrum ma spore deficyty w tym zakresie. Dostrzega się niedostosowanie Śródmieścia w kontekście funkcjonowania oraz jakości usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców. Po drugie Śródmieście Świdnika aktualnie nie pełni roli rzeczywistego centrum ze względu na degradację kompleksu dawnej AVII (jako centrum jest pozbawione części typowo miejskich atrybutów, takich jak m.in. strefa wypoczynku czy też klasycznego parku). Z tej perspektywy uznaje się za kluczowe przywrócenie tej przestrzeni dawnej jakości i funkcjonalności, jak również dodanie nowych odpowiadających na problemy społeczne identyfikowane w Śródmieściu.

Tabela 12 Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu z podziałem na jednostki funkcjonalne

Lp	Jednostka funkcjonalna	Ocena (kategoryzacja)
1.	Śródmieście	1
2.	Adampol/Rejkowizna	4
3.	Brzeziny/Wschód	3
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	4
5.	Kalina/Południe	4
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	5
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	4
Miasto Świdnik (średni poziom)		3,57

Źródło: opracowanie na podstawie badań jakościowych

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika odnoszącego się do poziomu dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu.

Grafika 12 Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

Jakość przestrzeni publicznej podlegała ocenie w oparciu głównie o wizję lokalne. Na potrzeby przeprowadzonej analizy, jakość definiuje się w kontekście funkcjonalności – stopnia i zakresu realizacji oczekiwanych funkcji (mieszkalnych, usługowych, gospodarczych itp.), drugim aspektem jest praktyczność przestrzeni i komfort jej użytkowania. W związku z powyższym przeprowadzona kategoryzacja kolejny raz wskazuje na problemy Śródmieścia. W tym kontekście możemy głównie mówić o terenie targowiska i jego bezpośrednim sąsiedztwie oraz Placu Konstytucji 3 Maja, które z punktu widzenia samej estetyki ale również funkcjonalności i praktyczności odbiegają od standardów oczekiwanych przez mieszkańców. Z drugiej strony jakość jednostek o przeważającej funkcji mieszkaniowej lub

gospodarczej należy ocenić jako korzystną, znacznie kontrastującą ze strefą śródmiejską. W poniższej tabeli znajdują się oceny dla poszczególnych jednostek statystycznych.

Tabela 13 Jakość przestrzeni publicznej z podziałem na jednostki funkcjonalne

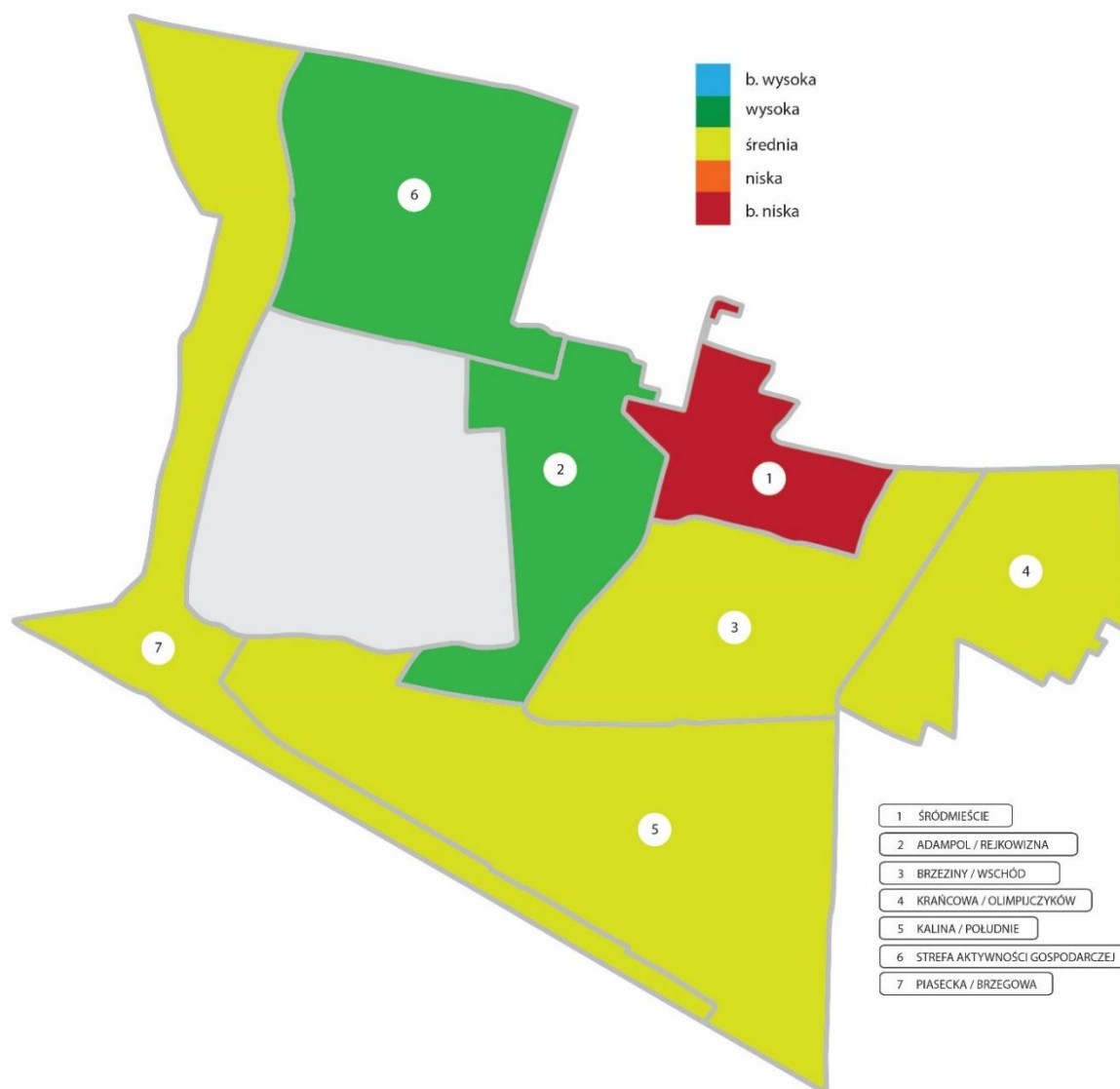
Lp	Jednostka funkcjonalna	Ocena (kategoryzacja)
1.	Śródmieście	1
2.	Adampol/Rejkowizna	4
3.	Brzeziny/Wschód	3
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	3
5.	Kalina/Południe	3
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	4
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	3
Miasto Świdnik (średni poziom)		3,00

Źródło: opracowanie na podstawie badań jakościowych

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika opisującego jakość przestrzeni publicznej.

Grafika 13 Jakość przestrzeni publicznej – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

Dostępność miejsc parkingowych to problem najsilniej zurbanizowanych części miasta i jest on silnie artykułowany przede wszystkim przez mieszkańców Śródmieścia oraz terenu Brzeziny/Wschód. Obiektywnie należy zgodzić się z wnioskami, mówiącymi o tym, że braki w liczbie miejsc parkingowych silnie oddziałują na jakość życia mieszkańców. Szczególnie tych, którzy mieszkają w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych. Aktualna sytuacja to wypadkowa standardów w zakresie planowania przestrzennego w okresie powstawania zasadniczej części miasta oraz wzrastającej liczby samochodów osobowych przypadających na gospodarstwo domowe. Współcześnie budowane zespoły, zarówno mieszkalne jak i biurowo-usługowe, mają zaplanowane miejsca garażowe proporcjonalnie do liczby mieszkań lub powierzchni usługowej. Tym samym różnice w omawianym wskaźniku są głównie pochodną wieku obiektów i ich rodzaju. Deficyt miejsc postojowych dotyczy szczególnie

odwiedzających lub robiących zakupy, dlatego kumulacja tego problemu dotyczy przede wszystkim Śródmieścia, które jest również centrum instytucjonalnym miasta o ponadlokalnym oddziaływaniu. Dlatego z punktu widzenia kompleksowości przemian obejmujących proces rewitalizacji omawiany temat jest bardzo istotny.

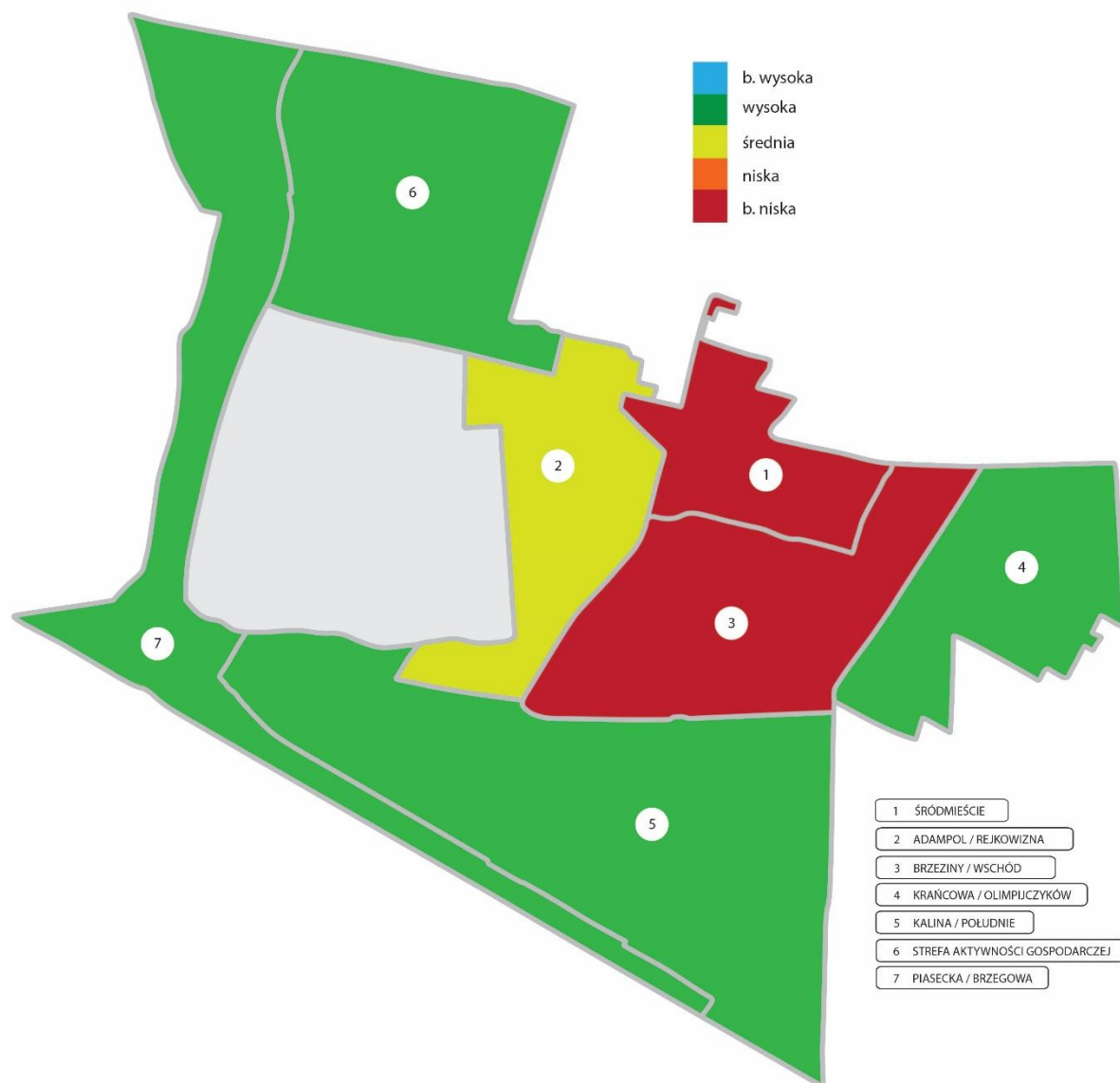
Tabela 14 Dostępność miejsc parkingowych z podziałem na jednostki funkcjonalne

Lp	Jednostka funkcjonalna	Ocena (kategoryzacja)
1.	Śródmieście	1
2.	Adampol/Rejkowizna	3
3.	Brzeziny/Wschód	1
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	4
5.	Kalina/Południe	4
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	4
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	4
Miasto Świdnik (średni poziom)		3,00

Źródło: opracowanie na podstawie badań jakościowych

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika opisującego dostępność miejsc parkingowych.

Grafika 14 Dostępność miejsc parkingowych – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

Dostępność do usług dedykowanych seniorom to zmienna zbudowana na podstawie oceny oferty kierowanej do tej części społeczności. Generalnie należy ją ocenić jako niską, niemniej badania przeprowadzone wśród mieszkańców wskazują na oczekiwania w zakresie tworzenia przestrzeni publicznej dostosowanej do potrzeb w wymiarze infrastrukturalnym (mała architektura) oraz instytucjonalnym (baza lokalowa). Naturalnym zapleczem posiadającym potencjał do rozwijania takiej oferty posiada Śródmieście, niemniej jego ocena aktualna jest przeciętna.

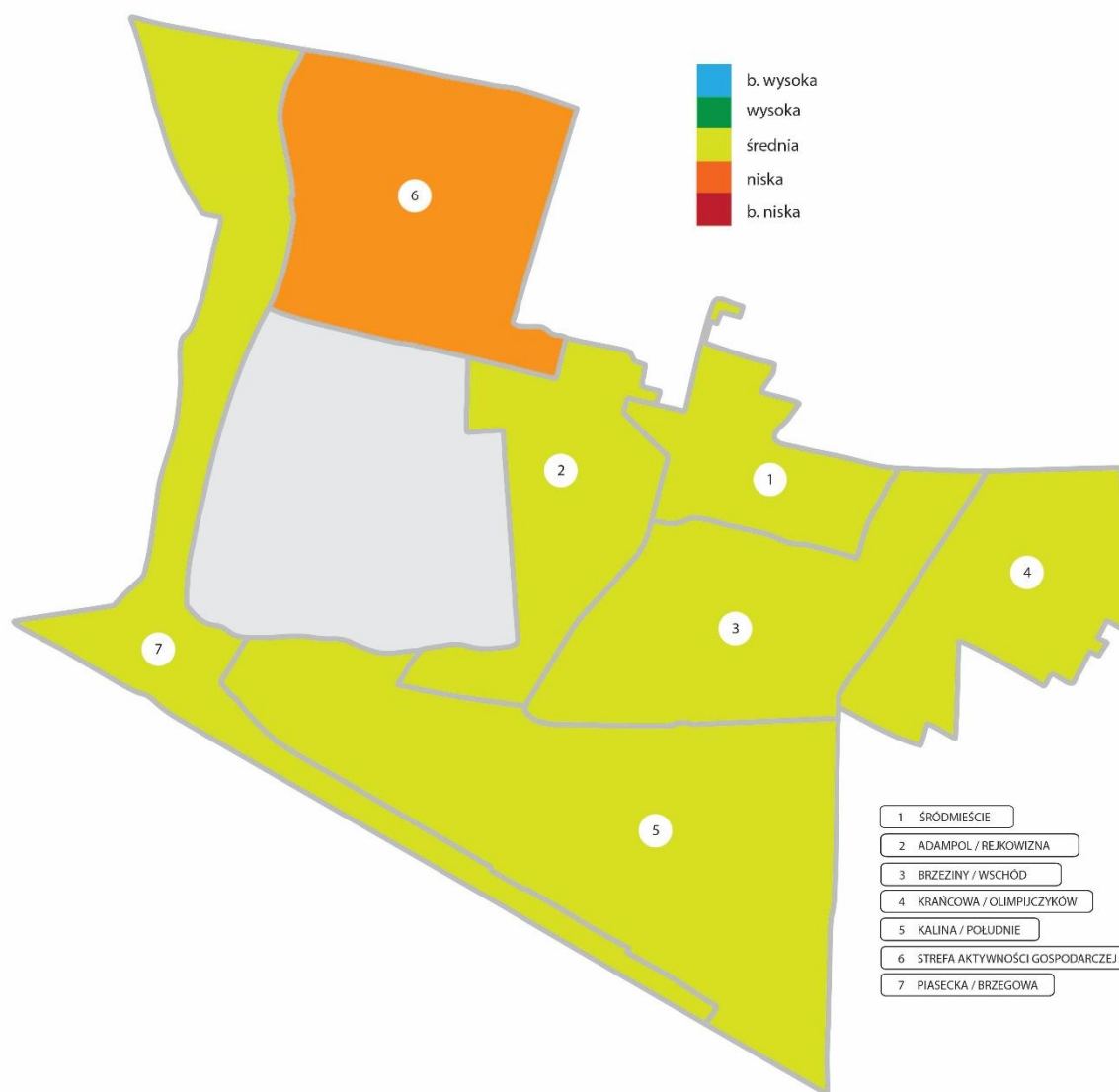
Tabela 15 Dostępność do usług dedykowanych seniorom z podziałem na jednostki funkcjonalne

Lp	Jednostka funkcjonalna	Ocena (kategoryzacja)
1.	Śródmieście	3
2.	Adampol/Rejkowizna	3
3.	Brzeziny/Wschód	3
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	3
5.	Kalina/Południe	3
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	2
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	3
Miasto Świdnik (średni poziom)		2,86

Źródło: opracowanie na podstawie badań jakościowych

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika opisującego dostępność do usług dedykowanych seniorom.

Grafika 15 Dostępność do usług dedykowanych seniorom – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

W następnych dwóch tabelach oraz grafikach zostanie przedstawiony poziom rozwoju gospodarki wodno-ściekowej. Jest on istotnym miernikiem poziomu rozwoju cywilizacyjnego, jak również czytelnie wskazuje na poziom potrzeb interwencji w szeroko rozumianą sferę infrastrukturalną. Wskaźnik zwodociągowania miasta wynosi 97% i należy go uznać za bardzo wysoki. Dodatkowo tereny najsilniej zurbanizowane w najmniejszym stopniu cechują się występowaniem problemów w tym zakresie, a na terenie Śródmieścia wręcz nie istnieją (poziom zwodociągowania 100%). Tereny o niższym wskaźniku są zamieszkane w nikłym stopniu w porównaniu do centralnych części miasta. Z perspektywy kompleksowo analizowanej sfery technicznej warto zwrócić uwagę, że w powszechnym odczuciu mieszkańców jest ona w dobrym stanie, wymaga jednak monitorowania i stałego prowadzenia bieżących prac remontowych. Jednocześnie w ramach zagadnień infrastrukturalnych podkreśla się istotność modernizacji obiektów dawnej AVII, co w pełni oddaje wskaźnik zaprezentowany w dalsze części opracowania odnoszący się do poziomu degradacji technicznej obiektów w mieście.

Tabela 16 Poziom zwodociągowania z podziałem na jednostki funkcjonalne [%]

L p.	Jednostka funkcjonalna	Szacunkowy % pokrycia obszaru w infrastrukturę wodociągową [%]
1.	Śródmieście	100%
2.	Adampol/Rejkowizna	87%
3.	Brzeziny/Wschód	95%
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	80%
5.	Kalina/Południe	80%
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	20%
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	30%
Miasto Świdnik (średni poziom)		97%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Przedsiębiorstwa Komunalnego Pegimek sp. z o.o. w Świdniku

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika w zakresie pokrycia obszaru w infrastrukturę wodociągową.

Grafika 16 Szacunek w zakresie pokrycia obszaru w infrastrukturę wodociągową – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

Poziom skanalizowania Świdnika kształtuje się na poziomie 94%. Na tle analizowanych jednostek po raz kolejny pozytywnie wyróżnia się Śródmieście charakteryzujące się 100% wskaźnikiem skanalizowania. Jednocześnie warto zwrócić uwagę, że zasadniczo wskaźniki odnoszące się do sieci kanalizacyjnej silnie korespondują z wartościami odnoszonymi do instalacji wodociągowej. Jest to o tyle zrozumiałe, że infrastruktura o liniowym charakterze jest budowana i modernizowana kompleksowo. Warto dodać, że całościowo odbierana przez mieszkańców gospodarka wodno-ściekowa nie jest traktowana jako problem rozwojowy.

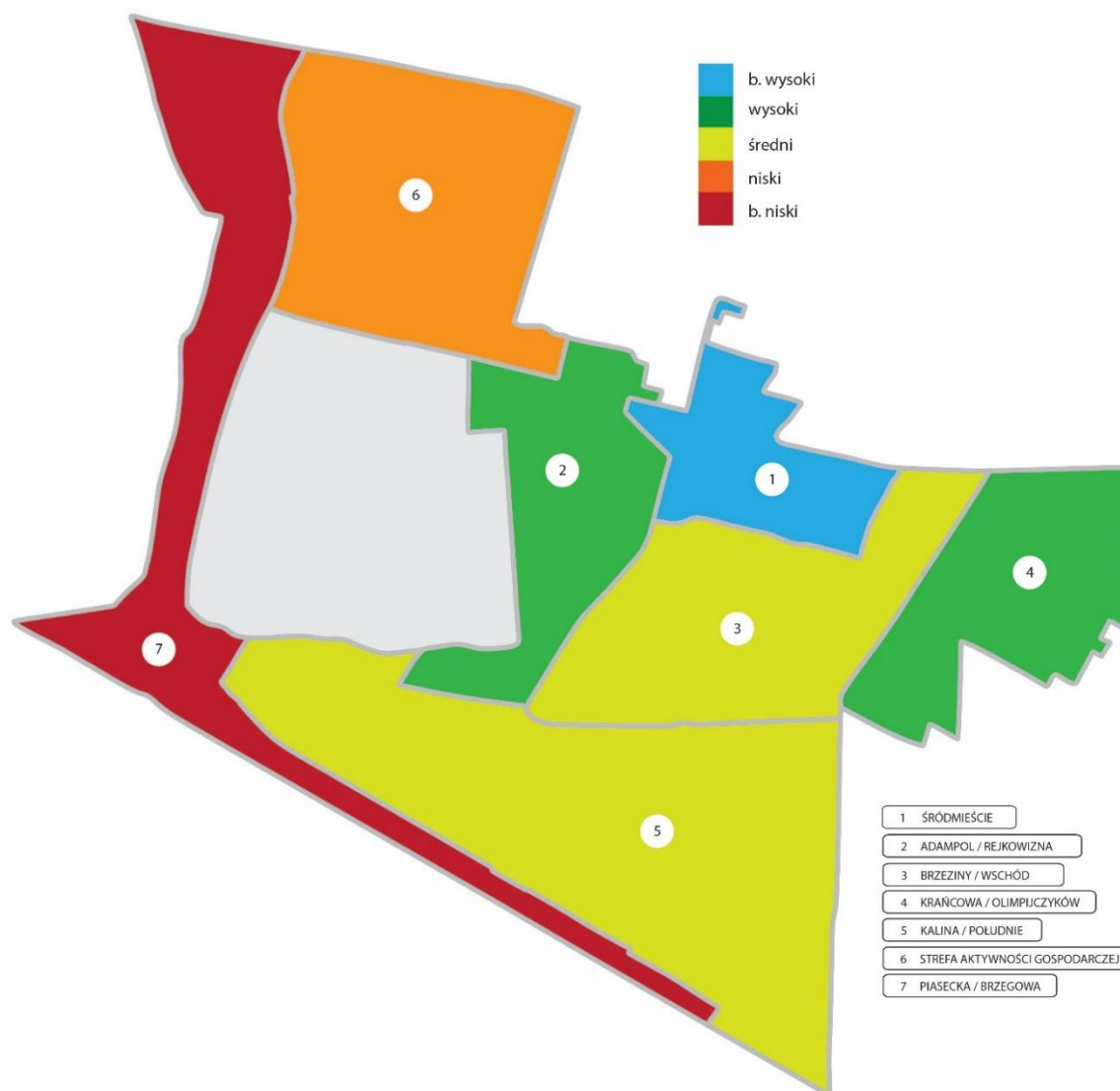
Tabela 17 Poziom skanalizowania z podziałem na jednostki funkcjonalne [%]

L p.	Jednostka funkcjonalna	Szacunkowy % pokrycia obszaru w infrastrukturę kanalizacyjną [%]
1.	Śródmieście	100%
2.	Adampol/Rejkowizna	73%
3.	Brzeziny/Wschód	85%
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	40%
5.	Kalina/Południe	40%
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	10%
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	0%
Miasto Świdnik (średni poziom)		94%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Przedsiębiorstwa Komunalnego Pegimek sp. z o.o. w Świdniku

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika w zakresie pokrycia obszaru w infrastrukturę kanalizacyjną.

Grafika 17 Szacunek w zakresie pokrycia obszaru w infrastrukturę kanalizacyjną – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

3.3.5 Sfera środowiskowa

Sfera środowiskowa została oceniona jako nie różnicująca w zasadniczy sposób sytuacji w mieście w ramach dokonanej delimitacji jednostek statystycznych. Do oceny tej sfery wykorzystano dwa niezależne od siebie wskaźniki. Na aktualną sytuację w mieście główny wpływ ma po pierwsze tradycyjnie przemysłowy charakter miasta oraz po drugie brak narzędzi umożliwiających ocenę jakości powietrza i zjawiska tzw. niskiej emisji w podziale na wydzielone jednostki w mieście. Niemniej badania jakościowe i powszechne odczucia mieszkańców wskazują na negatywnie wyróżniająca się sytuację zimą w obrębie Adampol/Rejkowizna z względu na dużą ilość pieców w domach jednorodzinnych, w których paliwo jest niskiej jakości. Tym samym na tym obszarze identyfikuje się ponadprzeciętną niską emisję. Z drugiej strony w ramach procesu partycypacji mieszkańcy i interesariusze nie wskazywali na czynniki środowiskowe jako kluczowe z punktu widzenia prowadzenia procesu rewitalizacji. Biorąc pod uwagę wykazaną specyfikę zdecydowano o posłużeniu się danymi zawartymi w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Świdnik (wrzesień 2015 r.). W planie czytamy, że w rejonie Świdnika notowane są okresowe przekroczenia pyłów zawieszonych PM10, a także bardzo lokalnie, w rejonach dróg o dużym natężeniu ruchu pojazdów i słabym przewietrzaniu przekroczenia norm NO₂. Dodatkowo stężenie benzo(a)pirenu w powietrzu nie przekraczały poziomu docelowego. Wartości średnie roczne wynosiły 1 ng/m³. Należy stwierdzić, że stan powietrza na terenie Gminy Świdnik znajduje się w stanie zadowalającym według przyjętych kryteriów dla przekroczeń poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń. Powyższa analiza potwierdza niski poziom różnicowania się miasta pod kątem środowiskowym. Ponadto przemysłowy charakter miasta i układ komunikacyjny wskazują, że stan aktualny należy ocenić jako dostateczny cechujący się przyjmowaniem wartości przeciętnych.

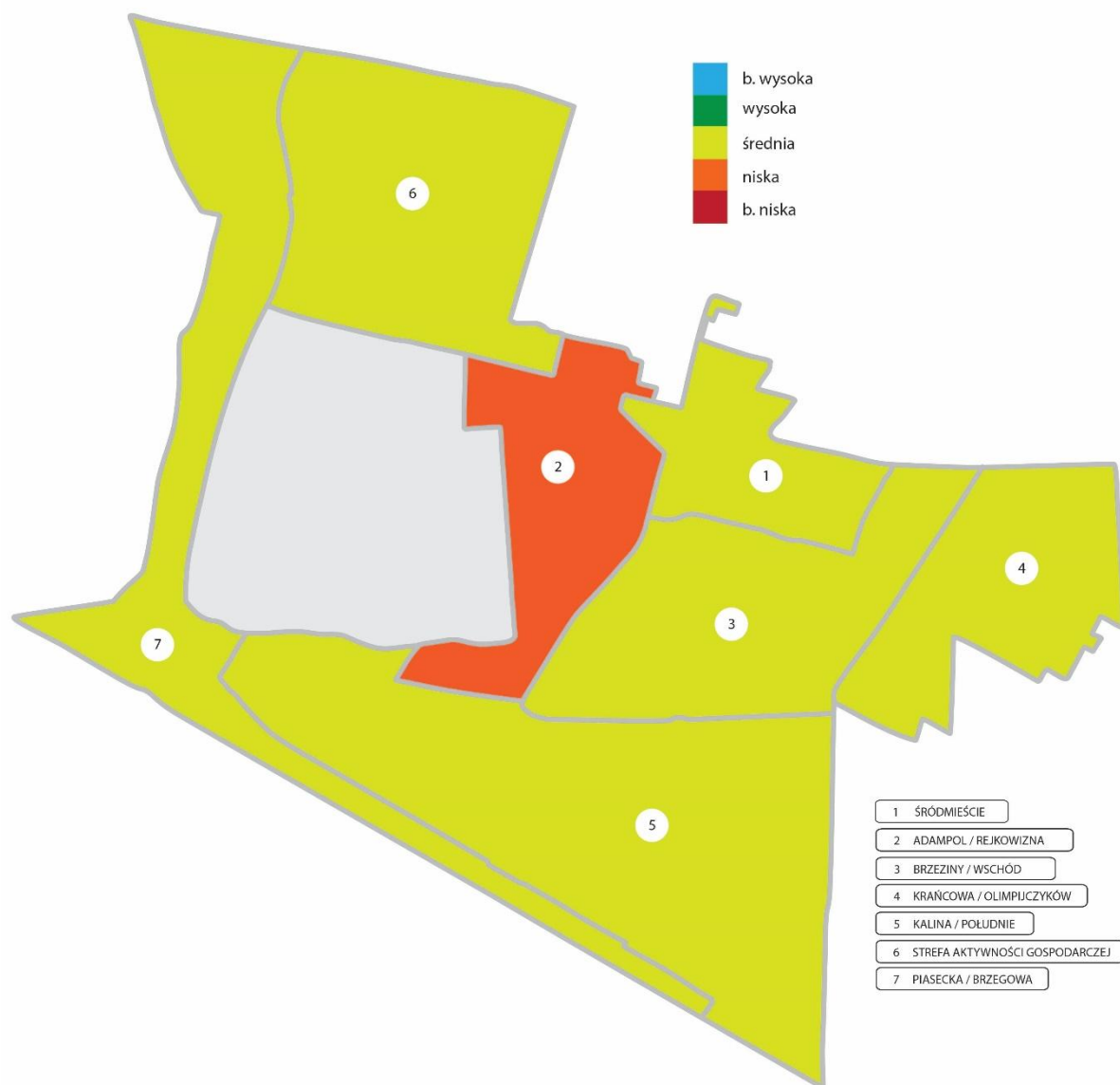
Tabela 18. Jakość powietrza z podziałem na jednostki funkcjonalne

Lp	Jednostka funkcjonalna	Ocena (kategoryzacja)
1.	Śródmieście	3
2.	Adampol/Rejkowizna	2
3.	Brzeziny/Wschód	3
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	3
5.	Kalina/Południe	3
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	3
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	3
Miasto Świdnik (średni poziom)		3,00

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Świdnik

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika opisującego jakość powietrza w wyszczególnionych częściach miasta.

Grafika 18 Jakość powietrza – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

Drugą zmienną środowiskową jest wskaźnik stanu sieci opracowany na podstawie danych pozyskanych z Przedsiębiorstwa Komunalnego Pegimek sp. z o.o. w Świdniku. W poniższej tabeli przedstawiono szacunek w zakresie długości rur azbestowo - cementowych w ogólnej długości instalacji. Tylko w trzech jednostkach odnotowuje się ten problem, są to trzy tereny: Śródmieście, Adampol/Rejkowizna oraz Brzeziny/Wschód. Wymienione obszary są najsilniej zurbanizowane i zamieszkiwane przez największą liczbę mieszkańców. Pozostałe poddane analizie części miasta są nowsze, a stan infrastruktury technicznej jest zgodny z aktualnymi wymogami i standardami. Wskaźniki odpowiadające za jakość infrastruktury sieciowej

wskazują na brak zasadniczych problemów z tą sferą oraz na różnice pomiędzy najstarszą częścią miasta a pozostałymi jednostkami.

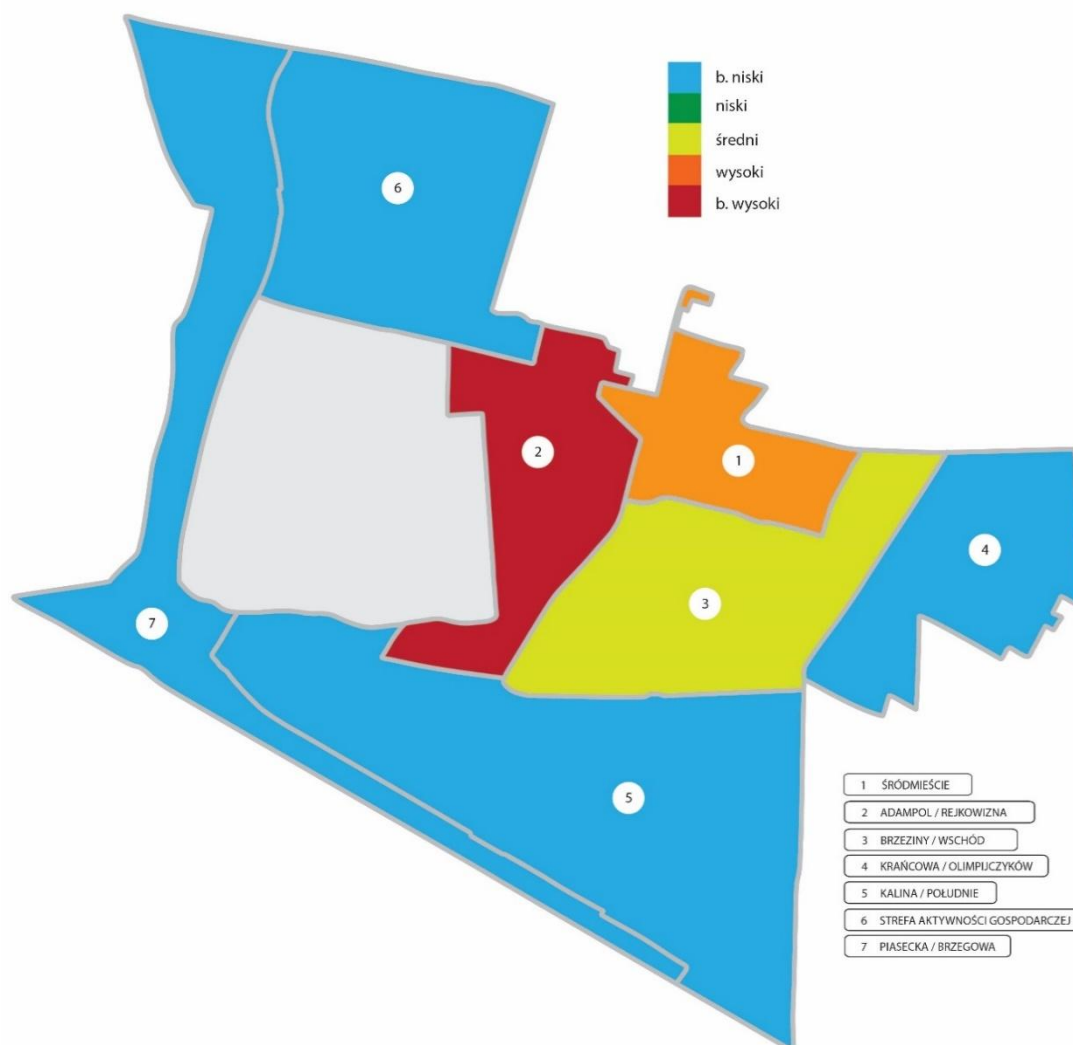
Tabela 19 Jakość infrastruktury sieciowej, zawartość azbestu w rurach z podziałem na jednostki funkcjonalne [%]

Lp	Jednostka funkcjonalna	Szacunek w zakresie długości rur azbestowo - cementowych w ogólnej długości rur [%]
1.	Śródmieście	4,46
2.	Adampol/Rejkowizna	22,76
3.	Brzeziny/Wschód	2,29
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	0,00
5.	Kalina/Południe	0,00
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	0,00
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Przedsiębiorstwa Komunalnego Pegimek sp. z o.o. w Świdniku

Poniższa grafika obrazuje skategoryzowany rozkład przestrzenny wskaźnika w zakresie długości rur azbestowo - cementowych w ogólnej długości instalacji w Świdniku.

Grafika 19 Szacunek w zakresie długości rur azbestowo - cementowych w ogólnej długości instalacji – wymiar terytorialny

Źródło: opracowanie własne

3.4 Syntetyczny wskaźnik poziomu degradacji

Powyżej zaprezentowane obszary zostały podsumowane w formie zbiorczych tabel obrazujących poziom natężenia negatywnych zjawisk w Świdniku. Każdą analizowaną zmienną skategoryzowano według gradacji punktowej (1 – bardzo wysokie natężenie zjawiska kryzysowego, 2- wysokie natężenie zjawiska kryzysowego, 3 – przeciętne natężenie zjawiska kryzysowego, 4 – niskie natężenie zjawiska kryzysowego, 5 – bardzo niskie natężenie zjawiska kryzysowego). W związku z powyższym, obliczono średnią dla każdej z wyróżnionych jednostek statystycznych, a uzyskane wyniki stanowiły podstawę do wyłonienia obszaru zdegradowanego (im niższa wartość punktowa, tym większe natężenie zjawisk kryzysowych).

Pierwsza z tabel obrazuje natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej. W związku z obowiązującą definicją rewitalizacji wskazaną w Wytycznych, kryteria te traktuje się jako kluczowe z punktu widzenia delimitacji obszaru zdegradowanego. W ramach analizy skupiono się łącznie na siedmiu kryteriach obrazujących czynniki związane z jakością kapitału ludzkiego, uzależnieniami, pomocą społeczną, naruszeniami prawa oraz sytuacją na rynku pracy (bezrobocie). Analiza czynników społecznych determinujących konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych pokazuje, że terenem szczególnie problemowym, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska społeczne i występuje tam zagrożenie ich nasilania się i rozprzestrzeniania, jest jednostka funkcjonalna Śródmieście.

Wartość referencyjna poziomu degradacji (średnia) kształtuje się na poziomie 2,83. Wartości niższe od średniej przyjmują trzy jednostki: Śródmieście, Adampol/Rejkowizna, Strefa Aktywności Gospodarczej. Wśród wymienionych jednostek kryzys najsilniej identyfikuje się w Śródmieściu, o czym świadczą dane przytoczone w analizie porównawczej. Tym samym jako rekomendowany obszar zdegradowany proponuje się Śródmieście, w przypadku pozostałych dwóch jednostek nie występują przesłanki w pozostałych sferach, które wskazują na konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych i objęcia tych części miasta LPR.

Tabela 20 Podsumowanie analizy czynników w sferze społecznej

Lp.	Obszar	Liczba klientów MOPS	Kwota przeznaczona na zasiłki stałe przez MOPS	Liczba rodzin asystenckich	Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Liczba dorosłych członków rodziny alkoholowej	Liczba przestępstw	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik syntetyczny degradacji obszaru w sferze społecznej
1.	Śródmieście	1	1	1	1	1	2	1	1,14
2.	Adampol/Rejkowizna	2	3	4	2	2	4	2	2,71
3.	Brzeziny/Wschód	3	4	3	2	2	4	3	3,00
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	5	5	2	5	5	2	5	4,14
5.	Kalina/Południe	3	2	5	2	3	2	3	2,86
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	2	3	1	5	5	1	3	2,85
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	4	1	5	5	5	1	1	3,14
Miasto Świdnik		Wartość referencyjna							2,83

Źródło: opracowanie własne

Dodatkową przesłanką, która została wzięta pod uwagę w wytypowaniu obszaru zdegradowanego były wyniki w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Poniżej zestawiono zmienne z zakresu sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Tabela 21 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery

Lp.	Obszar	Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych	Stopień degradacji technicznej	Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu	Jakość przestrzeni publicznej	Dostępność miejsc parkingowych	Poziom zwodociągowania	Poziom skanalizowania	Dostępność do usług dedykowanych seniorom	Jakość powietrza	Jakość infrastruktury sieciowej, zawartość azbestu w rurach	Wskaźnik syntetyczny degradacji obszaru (pozaspołeczne czynniki rozwojowe)
1.	Śródmieście	4	1	1	1	1	5	5	3	3	2	2,6
2.	Adampol/Rejkowizna	4	3	4	4	3	4	4	3	2	1	3,2
3.	Brzeziny/Wschód	2	3	3	3	1	4	4	3	3	3	2,9
4.	Krańcowa/Olimpijczyków	2	4	4	3	4	4	3	3	3	5	3,5
5.	Kalina/Południe	3	4	4	3	4	4	3	3	3	5	3,6
6.	Strefa Aktywności Gospodarczej	5	4	5	4	4	1	2	2	3	5	3,5
7.	Obszar Piasecka/Brzegowa	5	4	4	3	4	2	1	3	3	5	3,4
Miasto Świdnik		3,2										

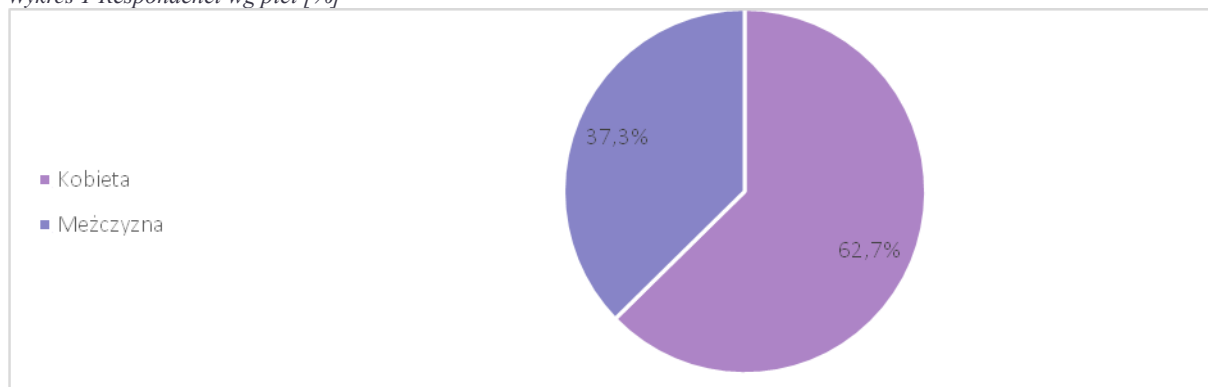
Źródło: opracowanie własne

3.5 Obszar zdegradowany w świetle sondażowego badania opinii

Analiza porównawcza opierająca się o metodę „desk research” i badania jakościowe wskazuje na degradację Śródmieścia, co potwierdza syntetyczny wskaźnik poziomu degradacji. Z punktu widzenia prowadzenia na kolejnym etapie analizy pogłębionej uznano za konieczne przeprowadzenie ankietyzacji wśród mieszkańców Świdnika poddając pod ich ocenę siedem jednostek statystycznych. Zrealizowane badanie miało charakter sondażu opinii i było zrealizowane poprzez dystrybucję ankiety w wersji papierowej oraz aplikację elektroniczną. W ramach badania pozyskano 497 kompletnie wypełnionych kwestionariuszy, które poddano zbiorczej analizie. Ankietyzacja była prowadzona począwszy od 21 listopada 2016 roku przez okres dwóch tygodni. Uzyskane informacje umożliwiły rozbudowanie diagnozy miasta. W pierwszej części rozdziału prezentuje się dane metryczkowe opisujące zmienne socjodemograficzne badanej grupy, w drugiej natomiast dokonano analizy preferencji związanych z rewitalizacją konkretnej części miasta. W ostatniej części przeprowadzono analizę odnoszącą się konkretnie do obszaru zdegradowanego – Śródmieścia Świdnika, który w świetle diagnozy będzie stanowił obszar objęty LPR.

Wśród respondentów biorących udział w badaniu dominowały kobiety, natomiast blisko 38% badanej populacji stanowili mężczyźni.

Wykres 1 Respondenci wg płci [%]

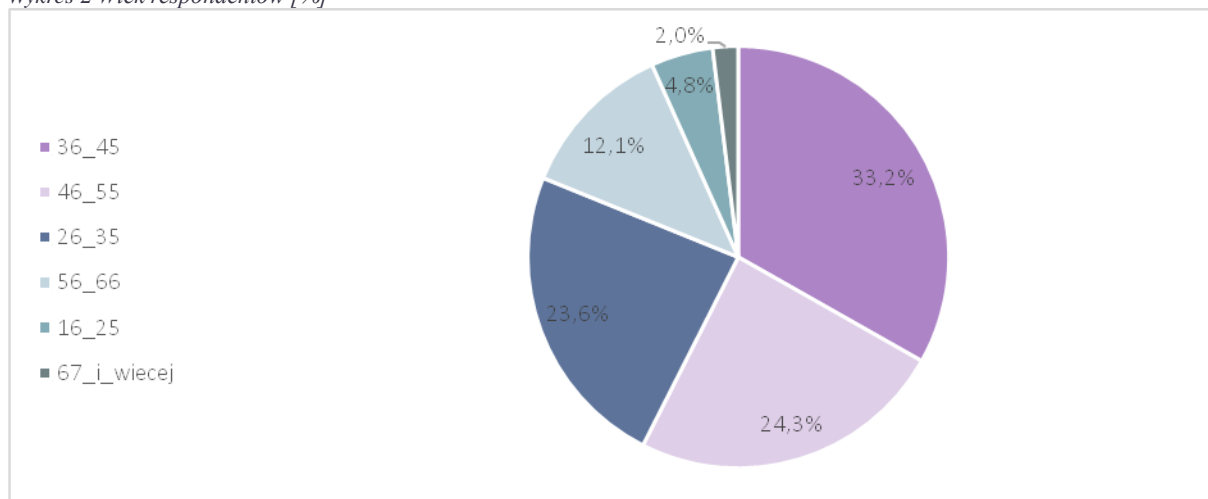

Źródło: opracowanie własne, n=497

Jedna trzecia badanych to osoby w wieku 36-45 lat, co czwarty respondent jest natomiast w przedziale pomiędzy 46 i 55 rokiem życia. Tym samym należy uznać, że dominującymi respondentami była grupa osób w wieku produkcyjnym i średnim. Warto zauważyć, że stosunkowo niski udział w badaniu wzięły osoby starsze po 67 roku życia oraz osoby do 25 roku życia. Wynika to z generalnie z niskiego poziomu angażowania się mieszkańców (szczególnie starszych i najmłodszych) w życie publiczne.

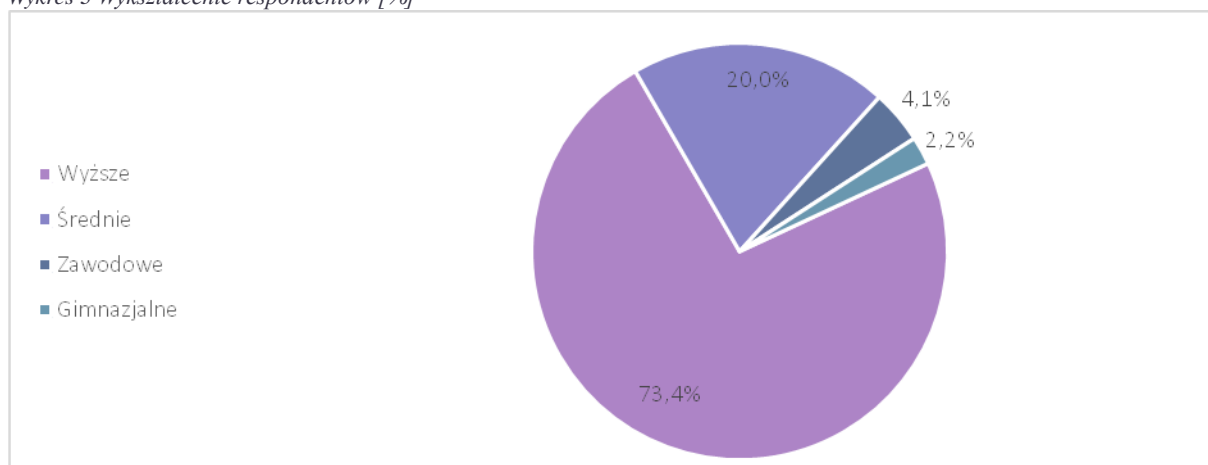
Wykres 2 Wiek respondentów [%]

Źródło: opracowanie własne, n=497

Blisko 75% respondentów to osoby z wykształceniem wyższym, natomiast 20% badanych legitymuje się średnim wykształceniem. Ten stan rzeczy w przypadku badań sondażowych jest powszechny wynika on z większej aktywności i zaangażowania osób wykształconych. Po drugie specyfika Świdnika cechuje się stosunkowo wysokim udziałem osób z wykształceniem wyższym m.in. ze względu na charakter lokalnej gospodarki.

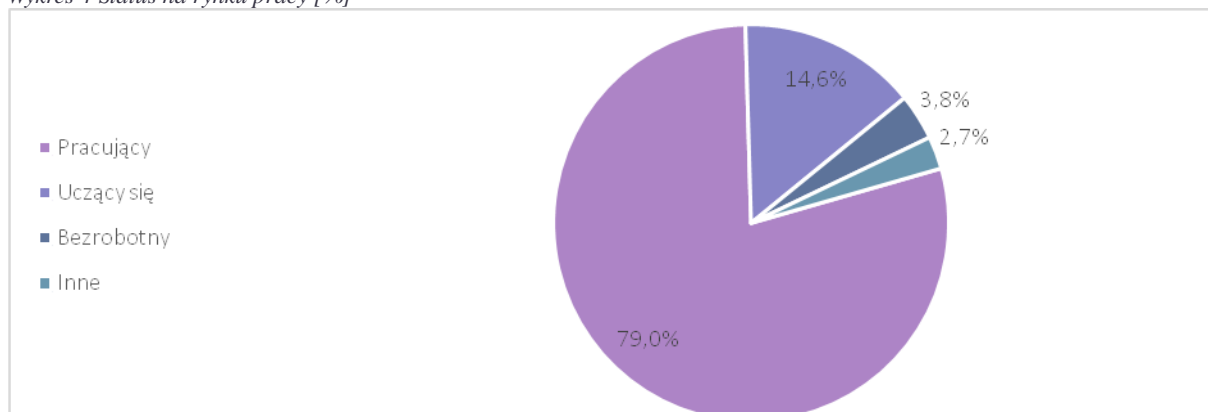
Wykres 3 Wykształcenie respondentów [%]

Źródło: opracowanie własne, n=497

Zasadnicza większość badanych to osoby pracujące, ich odsetek kształtuje się na poziomie 79%. Uczący się to 14,6% badanej populacji. Warto podkreślić, że udział bezrobotnych biorących udział w badaniu jest bardzo niski i kształtuje się na poziomie 3,8%. Koreluje to ze stosunkowo niskim poziomem bezrobocia identyfikowanym w Świdniku.

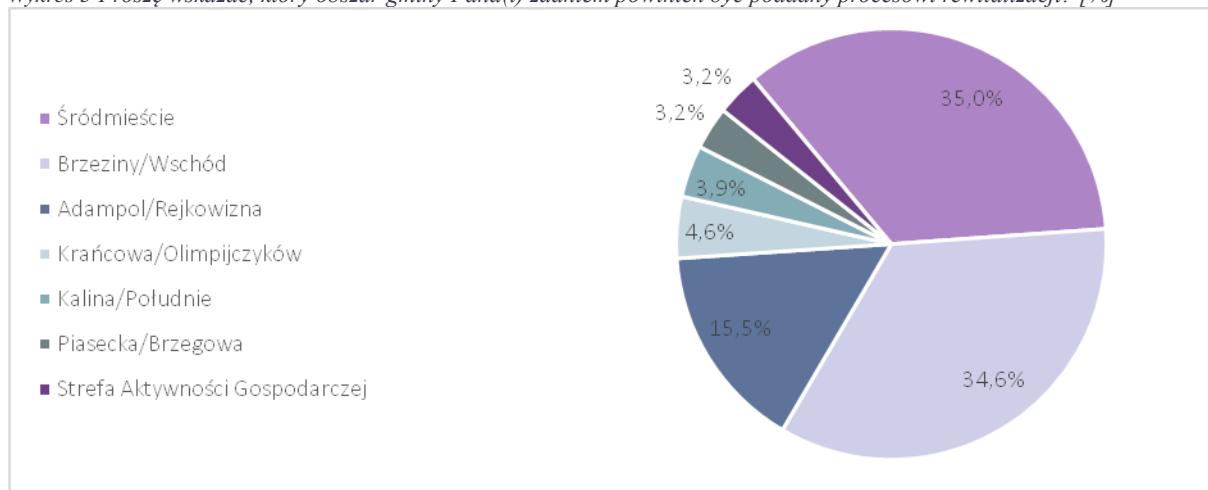
Wykres 4 Status na rynku pracy [%]

Źródło: opracowanie własne, n=497

Na poniższym wykresie zilustrowano odpowiedź na pytanie odnoszące się do wskazania obszaru, który powinien być potraktowany priorytetowo w zakresie objęcia LPR. Tego typu badanie jest obarczone ryzykiem wskazywania swojego miejsca zamieszkania jako obszaru proponowanego do rewitalizacji, głównie ze względu na duże oczekiwania związane z rewitalizacją, jak również powszechne łączenie rewitalizacji z działaniami remontowymi, co nie jest zgodne z istotą rewitalizacji. 35% respondentów wskazała na Śródmieście jako obszar, który powinien podlegać rewitalizacji. Na drugim miejscu uplasował się teren Brzeziny/Wschód, który jest najgęściej zaludnioną jednostką spośród porównywanych. Kluczowym wnioskiem płynącym z poniższego wykresu jest zgodność preferencji ankietowanych z wynikami analizy wskaźnikowej. Oba te narzędzia diagnostyczne wskazują jednoznacznie na Śródmieście jako obszar wymagający interwencji.

Wykres 5 Proszę wskazać, który obszar gminy Pana(i) zdaniem powinien być poddany procesowi rewitalizacji? [%]

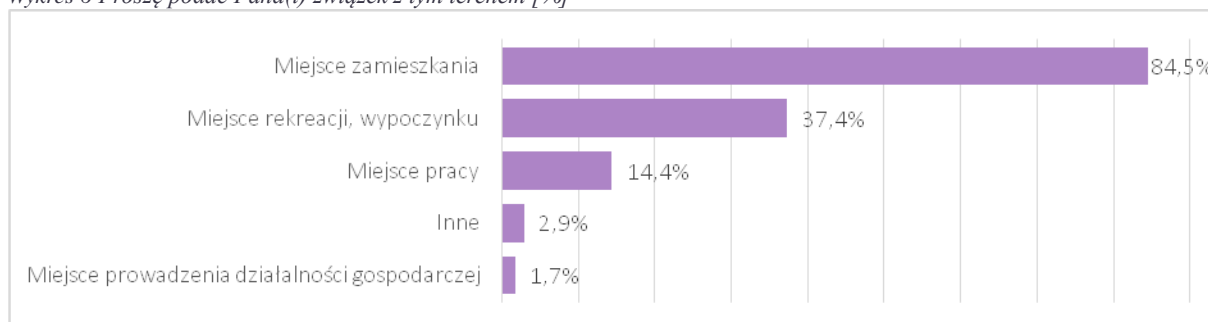

Źródło: opracowanie własne, n=497

Na powyższych wykresach ilustrowano odpowiedzi osób, które wskazały Śródmieście jako obszar przewidziany do rewitalizacji. Tym samym poniższa analiza stanowi istotny przyczynek do analizy stanu kryzysowego na obszarze zdegradowanym Śródmieście.

Dla zdecydowanej większości badanych Śródmieście to miejsce zamieszkania i jest to zrozumiałe ze względu na zagęszczenie wielorodzinnych domów mieszkalnych. Niemniej warto zwrócić uwagę na fakt, że 37,4% respondentów deklaruje, iż obszar to miejsce spędzania czasu wolnego. Zatem omawiana przestrzeń pełni różnorodne funkcje społeczno-kulturalne i powinna mieć charakter centrotwórczy. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na gospodarczy charakter Śródmieścia, które podlega przeobrażeniom, jak również musi zmierzyć się z koniecznością ożywienia gospodarczego tej części miasta.

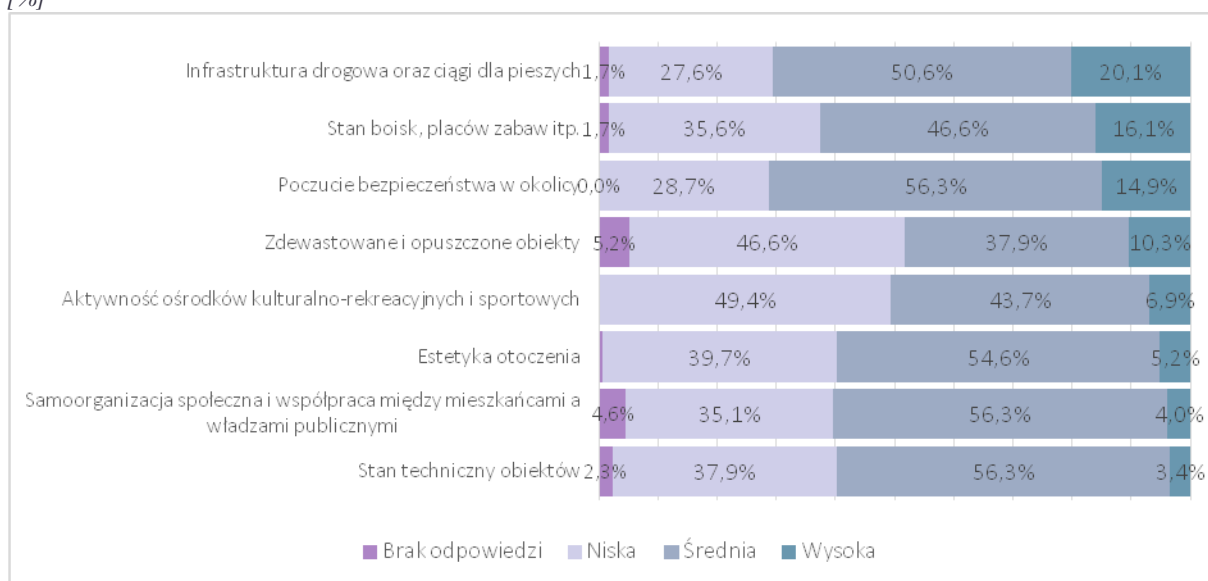
Wykres 6 Proszę podać Pana(i) związek z tym terenem [%]

Źródło: opracowanie własne, n=174

Istotnym elementem podlegającym ocenie jest jakość życia mieszkańców w poszczególnych sferach. Warto zwrócić uwagę, że relatywnie korzystnie oceniono zagadnienia infrastrukturalne takie jak m.in. stan ciągów dla pieszych. Aktywność ośrodków kulturalno-edukacyjnych oceniono jak niedostateczną – blisko połowa respondentów oceniła ją jako niską. Jest to zastanawiające z punktu widzenia aktywności i oferty instytucji i jednostek miejskich. W trakcie konsultacji wskazano na niską aktywność sektora organizacji pozarządowych, który mógłby być wykorzystany jako koło zamachowe rewitalizacji Śródmieścia. 46,6% mieszkańców negatywnie ocenia stan obiektów, dodatkowo dla blisko 40% estetyka Śródmieścia jest niska. Obie kategorie wpisują się w generalnie niską jakość przestrzeni śródmiejskiej z dominującą rolą Hali Miejskiej oraz terenu w obrębie i bezpośrednim sąsiedztwie targowiska. Podsumowując Śródmieście to obszar borykający się z licznymi problemami przestrzenno-funkcjonalnymi, które wpisują się w konieczność ożywienia gospodarczego tego terenu. W tym miejscu również warto podkreślić, że dla blisko 30% respondentów odczuwane poczucie bezpieczeństwa jest niskie – ten czynnik wpisuje się i potwierdza identyfikowane problemy społeczne negatywnie wpływające na jakość życia mieszkańców Śródmieścia.

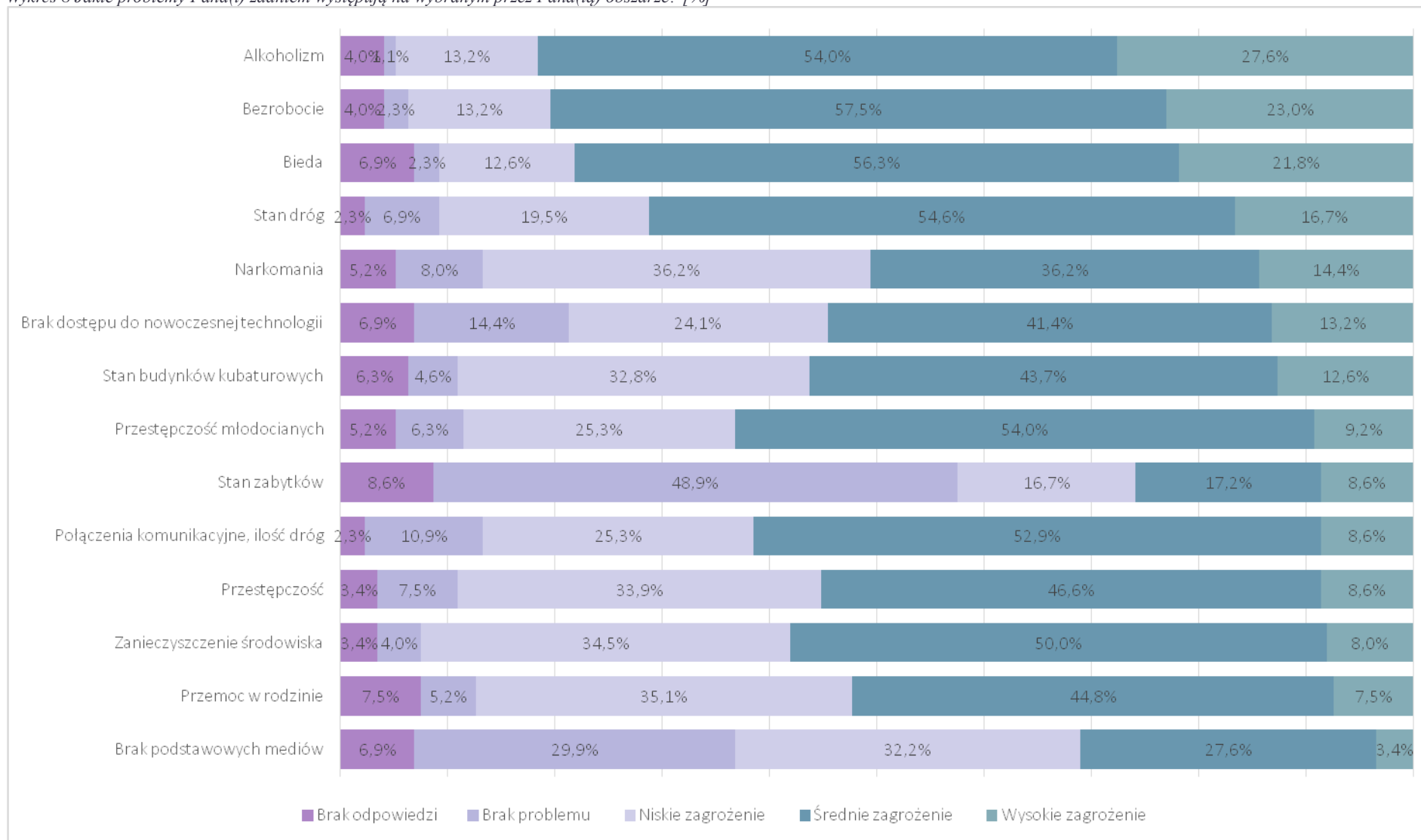
Wykres 7 Proszę ocenić wymienione elementy związane z jakością życia na wskazanym przez Pana(nią) obszarze rewitalizacji [%]

Źródło: opracowanie własne, n=174

W kolejnym poddanym analizie pytaniu poproszono o opinię na temat problemów identyfikowanych na obszarze zdegradowanym Śródmieście. W świetle opinii respondentów, oceniających natężenie problemów, dominuje alkoholizm, bezrobocie oraz bieda. Tym samym czynniki społeczne w odbiorze badanych mają podstawowe znaczenie (analizując opinie respondentów można postawić tezę mówiącą o wtórnym znaczeniu kwestii infrastrukturalnych). 16,7% respondentów wskazywało na presję związaną z jakością infrastruktury drogowej. Dla blisko 15% ważnym problemem stanowiącym zagrożenie jest narkomania, wskazuje to na konieczność prowadzenia działań profilaktycznych oraz uatrakcyjnienia oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Śródmieścia, szczególnie dzieci i młodzieży. Poniższy wykres ilustruje rozkład opinii w ramach poszczególnych kategorii, na podstawie jego analizy należy podkreślić, że sytuacja w Świdniku nie cechuje się patologicznym charakterem, niemniej dostrzega się powiązania i wielopłaszczyznowość problematyki społecznej, gospodarczej i związanej z zagospodarowaniem przestrzennym.

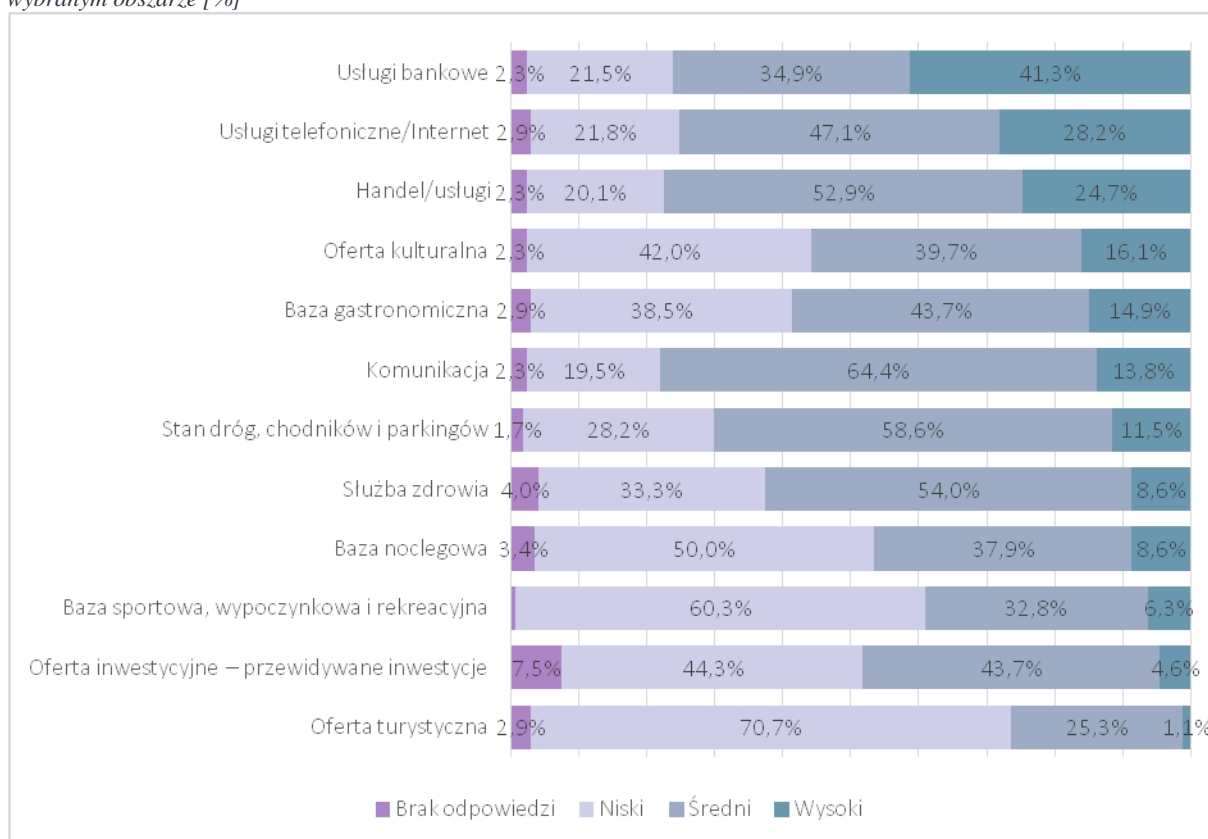
Wykres 8 Jakie problemy Pana(i) zdaniem występują na wybranym przez Pana(ią) obszarze? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=174

Poniższy wykres skupia się na odpowiedzi na pytanie, które obszary wymagają wzmoczonej interwencji. Warto zwrócić uwagę, że dla 60,3% badanych ukierunkowanie się na bazę sportową i rekreacyjno-wypoczynkową jest bardzo istotne, a działania w tym zakresie oceniają jako niedostateczne. To zagadnienie wdaje się być kluczowe z punktu widzenia konieczności przebudowy kompleksu dawnej AVII. Poza tym warto zwrócić na tematykę oferty turystycznej powinna być ona powiązana z eksponowaniem unikalnych zasobów miasta, jego tradycji przemysłowych czy też modernizmu w architekturze. Warto zwrócić uwagę, że wykorzystanie designu w przestrzeni publicznej potencjalnie uatrakcyjni Świdnik jako miejsce prowadzenia działalności gospodarczej oraz lokowania kapitału.

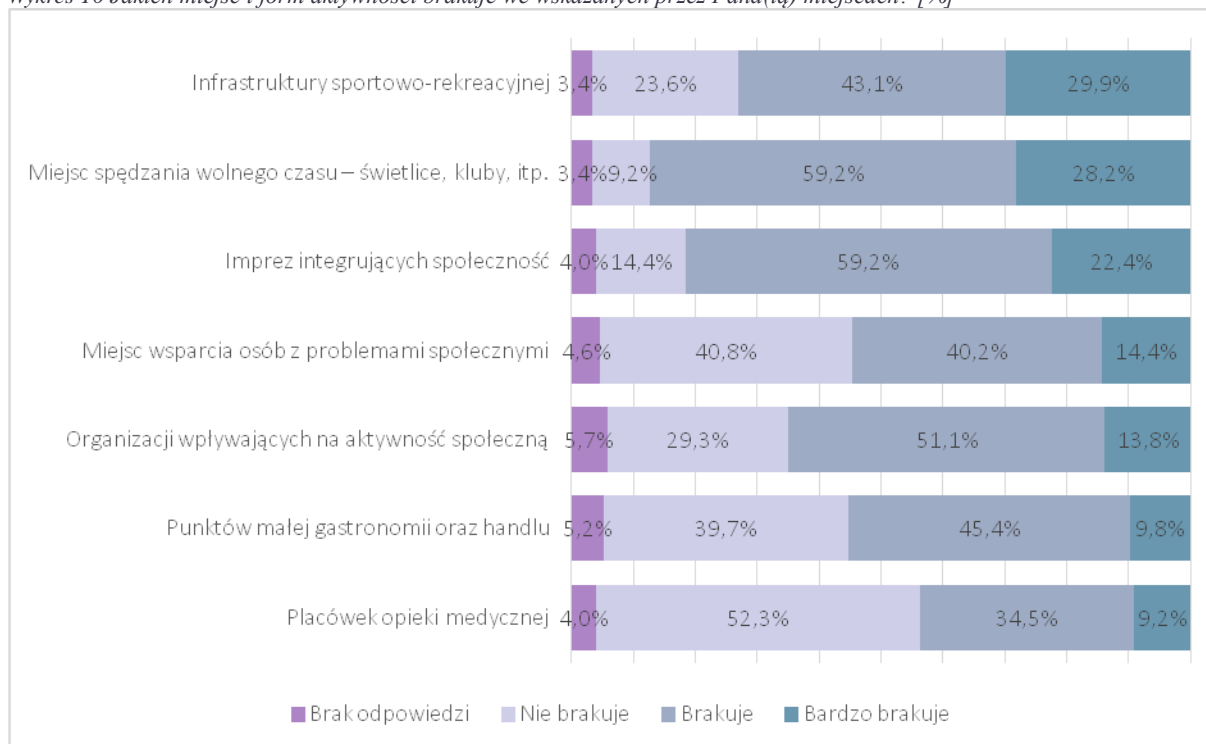
Wykres 9 Jak ocenił(a)by Pan(i) poziom zainteresowania władz oraz innych instytucji w działania wskazane poniżej na wybranym obszarze [%]

Źródło: opracowanie własne, n=174

Ostatnie z pytań zawartych w kwestionariuszu ankietowym odnosiło się do pożądanych miejsc i form aktywności, których w opinii badanych respondentów brakuje na obszarze zdegradowanym w Świdniku. Dla blisko 30% bardzo brakuje szeroko rozumianej infrastruktury rekreacyjnej, nieco ponad 28% wskazuje na niedobór miejsc spędzania czasu wolnego. Uzyskane wyniki ilustrują rosnące aspiracje mieszkańców Śródmieścia, którzy oczekują również zwiększenia liczby oraz atrakcyjności imprez kierowanych do mieszkańców Świdnika.

Wykres 10 Jakich miejsc i form aktywności brakuje we wskazanych przez Pana(ią) miejscach? [%]

Źródło: opracowanie własne, n=174

3.6 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Dokonana analiza czynników rozwojowych, przede wszystkim tych społecznych oraz przestrzenno-funkcjonalnych wskazuje na istotne zdegradowanie jednostki funkcjonalnej Śródmieście. Warto podkreślić, że stan kryzysowy identyfikowany na podstawie danych wskaźnikowych został potwierdzony badaniem społecznym prowadzonym wśród mieszkańców Świdnika. Respondenci wskazywali na Śródmieście jako na obszar najbardziej zdegradowany i wymagający podjęcia działań rewitalizacyjnych.

Tym samym, na podstawie danych przedstawionych w tabelach w podrozdziale 3.3 – należy przyjąć, że terenem, na którym koncentruje się najwięcej negatywnych zjawisk jest:

- Śródmieście (o powierzchni około 94 ha, zamieszkiwane przez 9 208 osób).

Jednostkę funkcjonalną Śródmieście Świdnika cechuje stan kryzysowy – dlatego tą część miasta definiuje się jako obszar zdegradowany.

Tym samym za obszar zdegradowany uznaje się jednostkę funkcjonalną Śródmieście.

Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego stanowi jednocześnie obszar rewitalizacji miasta Świdnika wyznaczony został w oparciu o wnioski wynikające z:

- diagnozy zjawisk kryzysowych w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej,

- spacerów studyjnych i wizji lokalnych prowadzonych w trakcie prac nad wyznaczeniem obszaru wsparcia w ramach LPR, w trakcie których zidentyfikowano miejsca i obiekty, które ze względu na swój potencjał rozwojowy zasługują na objęcie działaniami rewitalizacyjnymi,
- analizy aktualnych miejskich dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych, w zakresie komplementarności rozstrzygnięć w nich zawartych z możliwymi do podjęcia działaniami rewitalizacyjnymi.

Zgodnie z uwarunkowaniami prawnymi (Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Warszawa, 2 sierpnia 2016 r.) obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców. Wytyczony obszar rewitalizacji – Śródmieście (tożsamy z wyznaczonym obszarem zdegradowanym) spełnia wymagania zawarte w wytycznych. Ogólna powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 94 ha, co stanowi 4,62% całej powierzchni miasta. Natomiast ogólna liczba ludności zamieszkującej go wynosi 9 208 osób (24% łącznej liczby ludności Świdnika).

Podstawowe informacje dotyczące obszaru rewitalizacji – Śródmieścia (stanowiącego jednocześnie obszar zdegradowany) znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 22 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych dla obszaru rewitalizacji

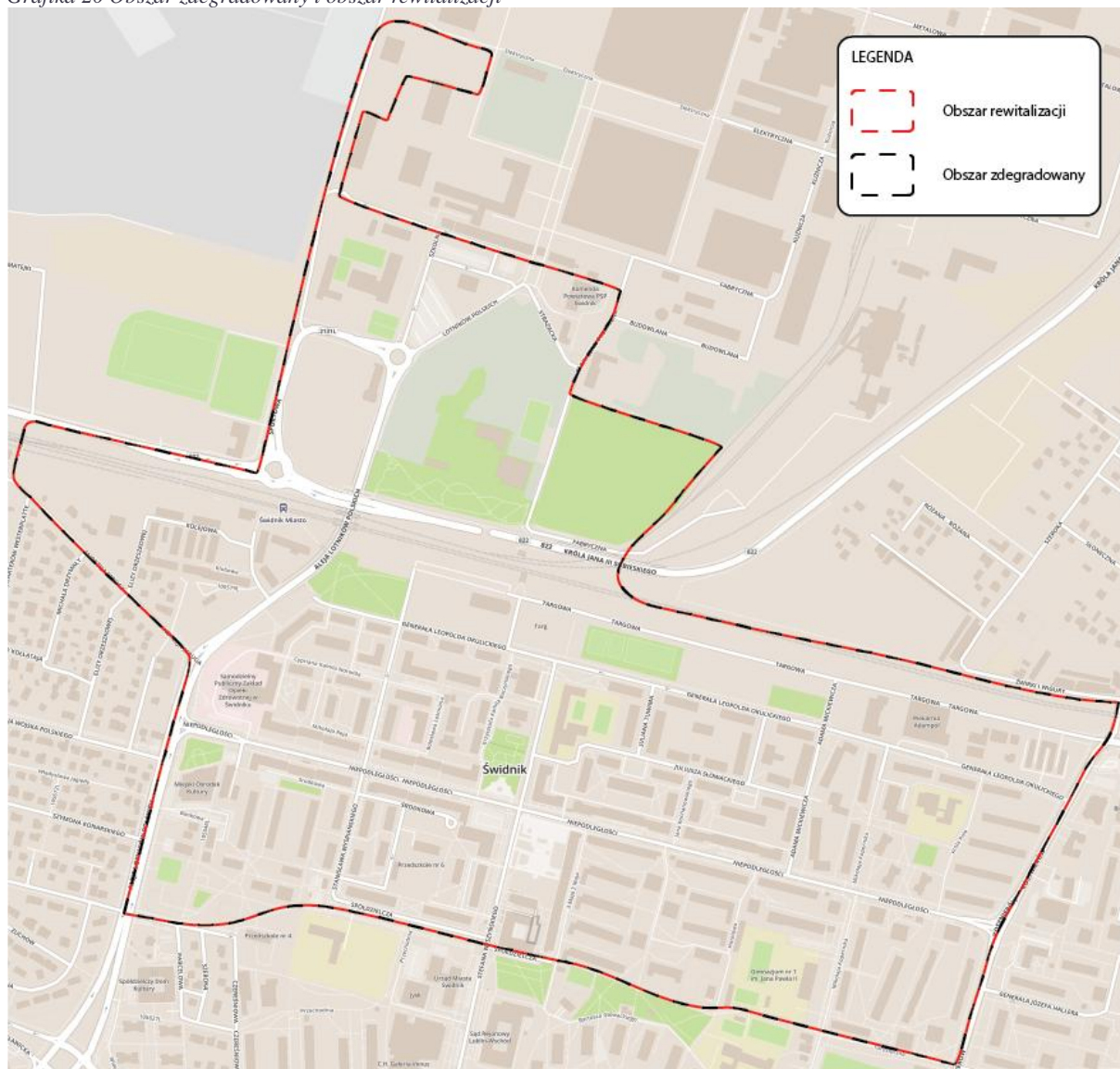
Obszar	Ludność [os.]	% Ludności	Powierzchnia [ha]	% Powierzchni
Śródmieście	9 208	24%	94	4,62%
Miasto Świdnik	39 032	100%	2 035	100%

Źródło: opracowanie własne

Biorąc pod uwagę powyższe rekomenduje się obszar rewitalizacji do objęcia pracami badawczymi i analitycznymi w ramach analizy pogłębionej. Jednocześnie należy pokreślić, że na etapie wyłaniania obszaru prowadzono działania polegające na uspołecznieniu i możliwie szerokiej partycypacji społecznej.

Powierzchnia i zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji są sobie równe. Granice zarówno obszaru zdegradowanego, jak również obszaru rewitalizacji są tożsame i obejmują jednostkę funkcjonalną Śródmieście. Na poniższej grafice zilustrowano zasięg terytorialny Śródmieścia (obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji).

Grafika 20 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

4. Analiza pogłębiona obszaru rewitalizacji

Na podstawie diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych rekomendowano obszar Śródmieście do poddania go analizie pogłębionej jako teren cechujący się natężeniem i koncentracją stanu kryzysowego. Tym samym należy podkreślić, że zasięg terytorialny obszaru zdegradowanego pokrywa się z wyznaczonym obszarem rewitalizacji. Zatem obszar Śródmieścia to teren poddany dalszym pracom badawczym i eksperckim jako obszar przewidziany do rewitalizacji. Przedmiotowy rozdział obejmuje wskazanie szczegółowego zasięgu przestrzennego obszaru rewitalizacji wraz z identyfikacją potrzeb rewitalizacyjnych na podstawie analizy sfery społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej.

4.1 Charakterystyka obszaru i zasięg terytorialny obszaru rewitalizacji

W ramach diagnozy porównawczej przeprowadzonej w ramach całego Świdnika wyłoniono jedną część cechujących się wysokim poziomem degradacji społeczno-gospodarczej – jest nią Śródmieście. Teren ten został uznany, jak wskazano powyżej za obszar rewitalizacji.

Dla skutecznej identyfikacji omawiany teren nazywany będzie Śródmieściem lub zamiennie obszarem rewitalizacji. Związane to jest z jednej strony z potrzebą jego identyfikacji przestrzennej, z drugiej ułatwi proces informowania i konsultowania wszelkiego rodzaju działań rewitalizacyjnych. Zasięg terytorialny obszaru rewitalizacji w podziale na ulice przedstawia poniższa tabela, w dalszej części zaprezentowano mapę obszaru rewitalizacji.

Tabela 23 Zestawienie ulic wchodzących w skład obszaru rewitalizacji

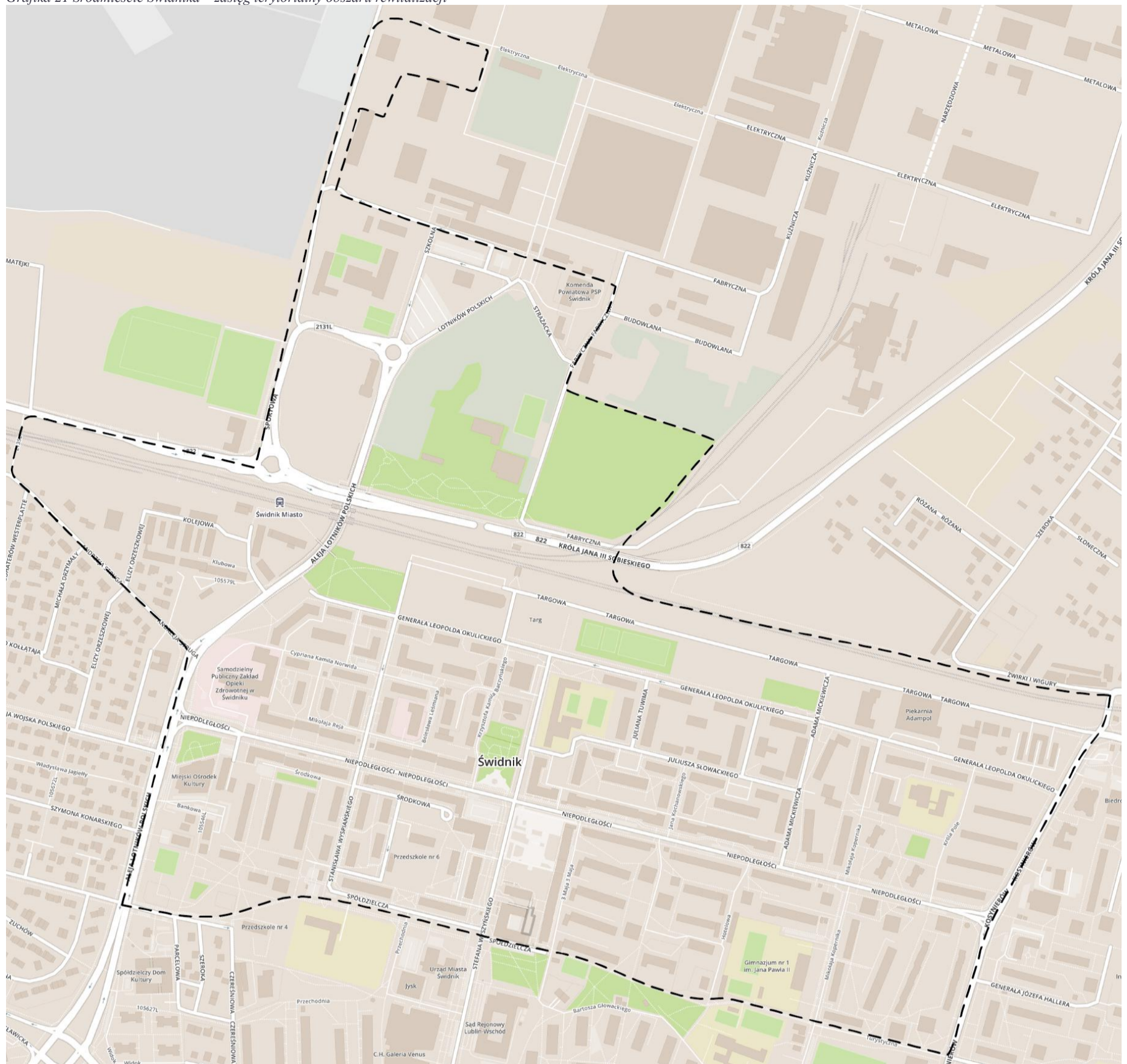
Ulice wchodzące w całości w obszar rewitalizacji		
ul. Bankowa	ul. Wyspiańskiego	ul. Kilińskiego
ul. Niepodległości	ul. Reja	ul. Leśmiana
ul. Okulickiego	Ul. gen. Tadeusza Góry	ul. Norwida
ul. Targowa	ul. Baczyńskiego	ul. Szkolna
ul. Kolejowa	ul. Klubowa	ul. Strażacka
Plac Konstytucji 3 Maja	ul. Kochanowskiego	ul. Hotelowa
ul. Słowackiego	ul. Tuwima	ul. Króla Pole
ul. Mickiewicza	ul. Skłodowskiej	ul. Konopnickiej
ul. Środkowa	u. Warsztatowa	
Ulice wchodzące częściowo w obszar rewitalizacji		
Aleja Lotników Polskich	ul. Spółdzielcza	ul. Struga
ul. Fabryczna	ul. Sportowa	ul. 3 Maja
ul. Kościuszki	ul. Kopernika	ul. Turystyczna
ul. Kosynierów	ul. Wyszyńskiego	ul. Elizy Orzeszkowej

Źródło: opracowanie własne

Grafika 21 Śródmieście Świdnika – zasięg terytorialny obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

4.2 Sfera społeczna

Kwestie społeczne w możliwie pełny sposób opisują wskaźniki przywołane w ramach analizy porównawczej. Siedem z nich wskazuje na zagadnienia społeczne, są nimi: liczba klientów MOPS, kwota przeznaczona na zasiłki stałe przez MOPS, liczba rodzin asystenckich, liczba osób uzależnionych od alkoholu, liczba dorosłych członków rodziny alkoholowej, liczba przestępstw oraz liczba bezrobotnych. Poszczególne wskaźniki zostały obliczone dla wyłoniętego obszaru rewitalizacji – Śródmieścia oraz pozostałych jednostek statystycznych, co uzasadniło zdegradowanie obszaru poprzez identyfikację stanu kryzysowego. Analiza uwzględnia dwa poziomy. Pierwszy z nich skupia się na zestawieniu wartości zmiennych pozyskanych w trakcie prac diagnostycznych w odniesieniu do obszaru rewitalizacji – spełniając tym samym wytyczną w postaci pogłębienia analizy. Natomiast drugi poziom to analiza komentująca zaprezentowane wyniki. Ponadto mając na uwadze dominującą rolę czynnika społecznego i charakter tej części analizy komentuje się odnotowaną sytuację w oparciu o przeprowadzone badania jakościowe i ilościowe. Rozdział kończy drzewo problemów wskazujące źródła oraz skutki istniejącego kryzysu.

Pierwszą grupą danych poddanych analizie są te pozyskane z MOPS. 42,5% łącznej liczby klientów MOPS zamieszkuje obszar rewitalizacji. Zdecydowana większość z nich korzysta ze świadczeń pomocy społecznej i w sposób trwały jest uzależniona od instytucjonalnego wsparcia podmiotów pomocy społecznej. Co ważne, dostrzega się silną korelację pomiędzy ubóstwem a bezrobociem. Również w wymiarze kwotowym sytuacja w Śródmieściu wymaga zaangażowania największych środków finansowych. Struktura poniższej tabeli to konsekwencja przepisów Ustawy o pomocy społecznej, która określa m.in. zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej. Ubóstwo to jeden z kluczowych obszarów problemowych Śródmieścia, który mógłby być rozwiązywany przy wykorzystaniu m.in. instrumentów ekonomii społecznej. Bezpośrednio koreluje on ze starzeniem się społeczności i niskimi uposażeniami osób nie pracujących.

Tabela 24 Portret obszaru rewitalizacji w zakresie zadań realizowanych przez MOPS

Zmienna	Wartość
Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej ogółem	358
Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej korzystających ze świadczeń ogółem	339
Liczba korzystających z zasiłków celowych	220
Liczba korzystających z zasiłków stałych	86
Liczba korzystających z usług opiekuńczych	68
Liczba korzystających z zasiłków okresowych	21

Zmienna	Wartość
Liczba usług opiekuńczych	28 058
Liczba zasiłków stałych	886
Liczba zasiłków okresowych	50
Kwota przeznaczona na zasiłki stałe	385 216,46
Kwota przeznaczona na korzystających z usług opiekuńczych	351 721,42
Kwota przeznaczona na zasiłki celowe	174 615,75
Kwota przeznaczona na zasiłki okresowe	14 002,79

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS, 2015 r.

Biorąc pod uwagę kwestie związane z ubóstwem i szeroko rozumianą sferą społeczną należy również zwrócić uwagę na występowanie niekorzystnych zjawisk demograficznych. Na obszarze rewitalizacji dominuje sukcesywny i znaczący spadek liczby ludności, głównie w wyniku migracji oraz mała różnica pomiędzy wskaźnikami osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa oraz zmniejszającej się liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Przedstawione powyżej przesłanki potwierdzają tezę o starzeniu się społeczności na obszarze objętym LPR. Dodatkowo seniorzy zamieszkujący Śródmieście to osoby aktywnie uczestniczący w rozwijaniu i rozbudowie miasta po wojnie nadając mu dzisiejszy – przemysłowy charakter. Tym samym problem starzenia to kwestia również tożsamościowa, związana z koniecznością zagospodarowania pamięci o dawnym Świdniku, również jako miejscu ważnym z punktu widzenia najnowszej historii Polski w kontekście wydarzeń w Sierpniu '80.

Wracając do analizy bazującej na twardych danych empirycznych należy zwrócić uwagę na tematykę związaną z profilaktyką oraz uzależnieniami. Na terenie Śródmieścia problematyka nadużywania środków psychoaktywnych, głównie alkoholu jest widoczna, ilustrują to poniższe dane. Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że mówimy tylko o danych ewidencjonowanych. W rzeczywistości, co wykazały badania społeczne problem jest istotnie większy i dostrzegany przez mieszkańców. Alkoholizm i narkomania to zjawiska negatywnie wpływające na wizerunek centrum miasta w odbiorze samych mieszkańców ale również gości, turystów czy też inwestorów. Źródeł tego stanu rzeczy należy upatrywać w ubóstwie, które zostało opisane w oparciu o dane MOPS oraz braku profesjonalnej i nowoczesnej oferty spędzania czasu wolnego. Świdnik szczególnie w części Śródmieścia nie dysponuje strefą rekreacji oraz centrum organizacji pozarządowych, które mogłyby animować czas wolny, jak również prowadzić działania profilaktyczne, wychowawczy zmierzające do ograniczenia skali problematyki uzależnień.

Tabela 25 Portret obszaru rewitalizacji w zakresie danych MCP

Zmienna	Wartość
Rodziny asystenckie (rodziny niewydolne wychowawczo, objęte pomocą asystenta rodziny)	35
Dorośli członkowie rodziny alkoholowej	27
Osoby wsparte świetlicą MCP - placówka o charakterze wsparcia dziennego	25
Osoby uzależnione od alkoholu	24
Dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MCP, 2015 r.

Kolejnym istotnym obszarem analizy jest bezpieczeństwo i związane z nim naruszenia prawa. W Śródmieściu odnotowano 317 zdarzeń, z czego 151 to przestępstwa, które w podziale na odpowiednie kategorie zaprezentowano w ujęciu tabelarycznym. Główną dominantą w odniesieniu do bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji stanowią kolizje drogowe i wypadki, wpływają one na jakość życia w Śródmieściu z punktu widzenia użytkowników przestrzeni miejskiej – głównie pieszych i rowerzystów (ich poczucie bezpieczeństwa jest relatywnie najniższe). Drugi aspekt warty podkreślenia to problematyka przemocy w rodzinie, liczba 54 przypadków jest relatywnie wysoka i wskazuje na ponadprzeciętne natężenie. Warto również dodać, że przestępczość w Śródmieściu jest skoncentrowana ze względu na gęstość zaludnienia, układ komunikacyjny i przestrzenny oraz bliskość miejsc sprzyjających przekroczeniom prawa.

Tabela 26 Portret obszaru rewitalizacji w zakresie przestępczości w 2015 r.

Zmienna	Wartość
Zdarzenia w ruchu drogowym	93
Liczba kolizji	89
Przemoc w rodzinie	54
Kradzież	18
Oszustwo	17
Przestępstwa narkotykowe	12
Kradzież z włamaniem	7
Przeciwko funkcjonariuszom	7
Nietrzeźwi kierujący	4
Liczba wypadków	4
Liczba rannych	4
Zniszczenie mienia	3
Rozbój	2
Uszkodzenie ciała	2
Pobicie	1
Liczba zabitych	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KP Policji, 2015 r.

Kolejnym aspektem wartym analizy jest aktywność obywatelska. Jest ona generalnie oceniana jako niska w Śródmieściu. Niski kapitał społeczny oraz brak skonsolidowanego środowiska organizacji pozarządowych to wskaźniki potwierdzające taki stan rzeczy. Świadczy o tym również frekwencja w Świdniku w wyborach samorządowych (w 2014 r.), która wyniosła 37,67 % i była najniższa w powiecie świdnickim (średnia 42,73 %). Odbiegała ona znacznie od wartości uzyskiwanych przez województwo lubelskie (49,81 %) oraz frekwencji ogólnopolskiej (47,21%). Na poziom kapitału społecznego wpływają tendencje atomizujące mieszkańców miast oraz zanik wspólnotowości. Natomiast z punktu widzenia rewitalizacji dostrzega się brak przestrzeni umożliwiającej rozwój tzw. III sektora jako głównego reprezentanta interesów i potrzeb mieszkańców. W gronie ważnych organizacji pozarządowych należy wymienić Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Polski Związek Niewidomych, Stowarzyszenie Integracji Społecznej, Stowarzyszenie Forum Świdnika, Stowarzyszenie Klubu Abstynenta Wzajemnej Pomocy „Oaza”, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Świdniku, Stowarzyszenie Pomocy Ludziom Bezdomnym i Bezrobotnym z Terenów Wiejskich „Pomocna Dłoń”, Fundacja Nasza Nadzieja, Fundacja Na Rzecz Innowacyjności, Certyfikacji i Aktywizacji Zawodowej.

W Świdniku notowane są najwyższe wskaźniki skolaryzacji netto wśród wszystkich gmin powiatu świdnickiego. Wartość współczynnika skolaryzacji netto powyżej 100% oznacza, że w placówkach edukacyjnych położonych na terenie gminy naukę pobiera więcej uczniów niż wynikałoby to z ewidencji ludności – ten stan dotyczy również Śródmieścia. Tym samym czynnik edukacyjny związany z jakością nauczania nie ma charakteru dominującego, natomiast uznaje się, że szkoły jako ważne instytucje miejskie mogą stać się interesariuszami rewitalizacji Śródmieścia. Opisana sytuacja świadczy o atrakcyjności Świdnika jako ośrodka szkolnictwa. Warto również wskazać na podmioty prowadzące działalność kulturalną są nimi: Miejski Ośrodek Kultury, Spółdzielczy Dom Kultury oraz Biblioteka Miejsko – Powiatowa im. Anny Kamieńskiej.

Warto wspomnieć również o problemie bezrobocia, który jest szczególnie widoczny na terenie obszaru rewitalizacji. W Śródmieściu 579 osób posiada status bezrobotnego, nieco ponad 6% populacji zamieszkującej obszar pozostaje bez pracy. Wskaźnik ten nie jest bardzo wysoki, niemniej jest wyższy w stosunku do innych jednostek wyodrębnionych w mieście i przede wszystkim silnie koreluje z pozostałymi negatywnymi zjawiskami społecznymi opisanymi w rozdziale. Jednocześnie uznaje się, że zjawisko bezrobocia w bezpośredni sposób determinuje skalę i natężenie oddziaływania pozostałych opisywanych problemów

społecznych. W poniższej tabeli prezentuje się dynamikę zjawiska w minionych latach. Liczba bezrobotnych maleje w badanym czasookresie, niemniej należy pamiętać o tym, że na obszarze rewitalizacji bezrobocie stanowi ważną składową stanu kryzysowego. Pogłębiona analiza sytuacji wskazuje również na brak wykorzystywania nowoczesnych narzędzi wspierania wykluczonych z rynku pracy, takich jak spółdzielczość socjalna.

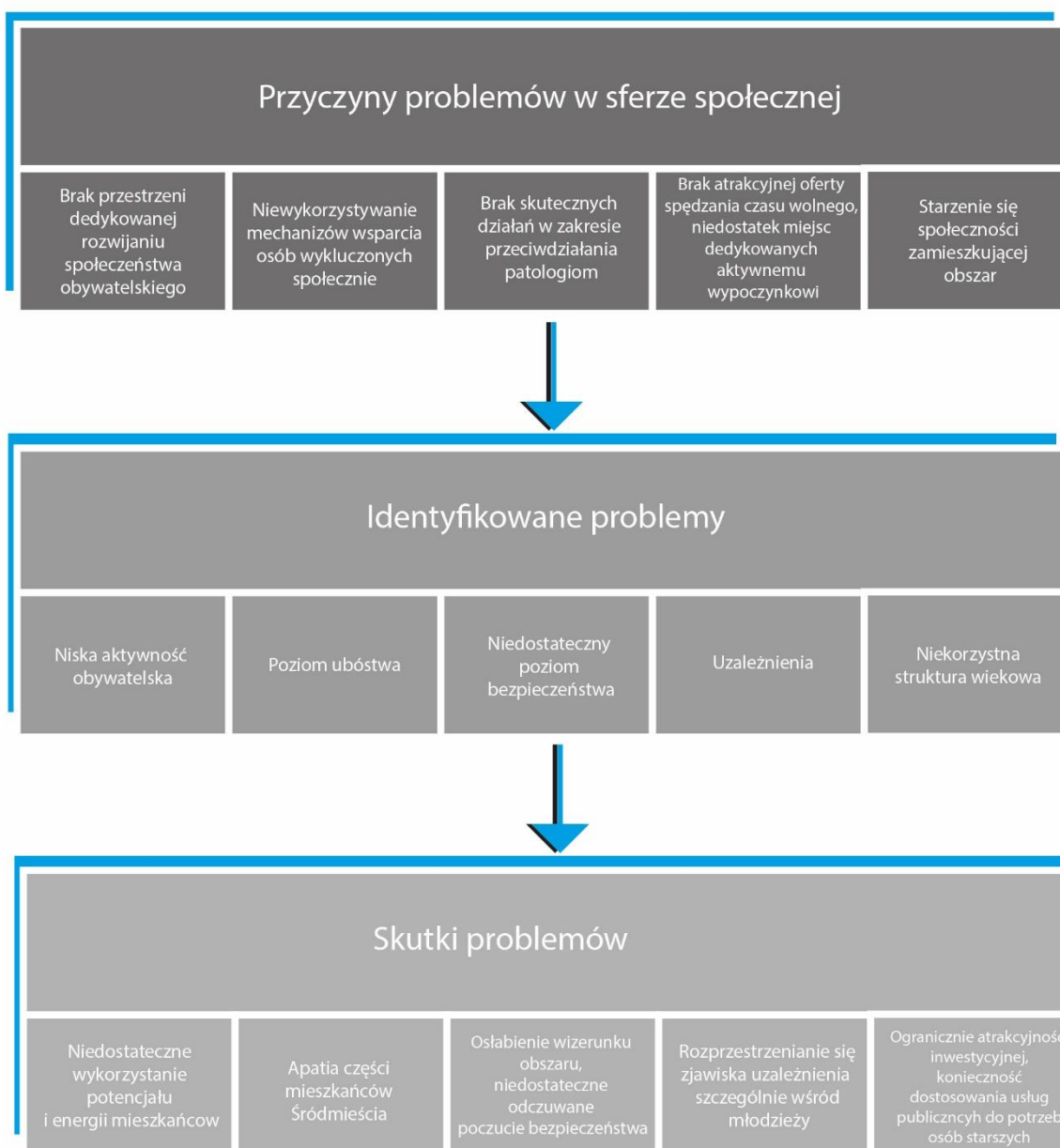
Tabela 27 Liczba bezrobotnych w Śródmieściu w latach 2011-2015

Lata	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba osób bezrobotnych	630	605	616	586	579

Źródło: dane PUP

Na poniższym schemacie prezentuje się wnioski płynące z analizy problemowej odnoszące się do sfery społecznej. Wykorzystując metodykę drzewa problemów wskazuje się na źródła oraz skutki aktualnej sytuacji na terenie Śródmieścia.

Grafika 22 Podsumowanie analizy stanu kryzysowego w ramach sfery społecznej

Źródło: opracowanie własne

4.3 Sfera gospodarcza

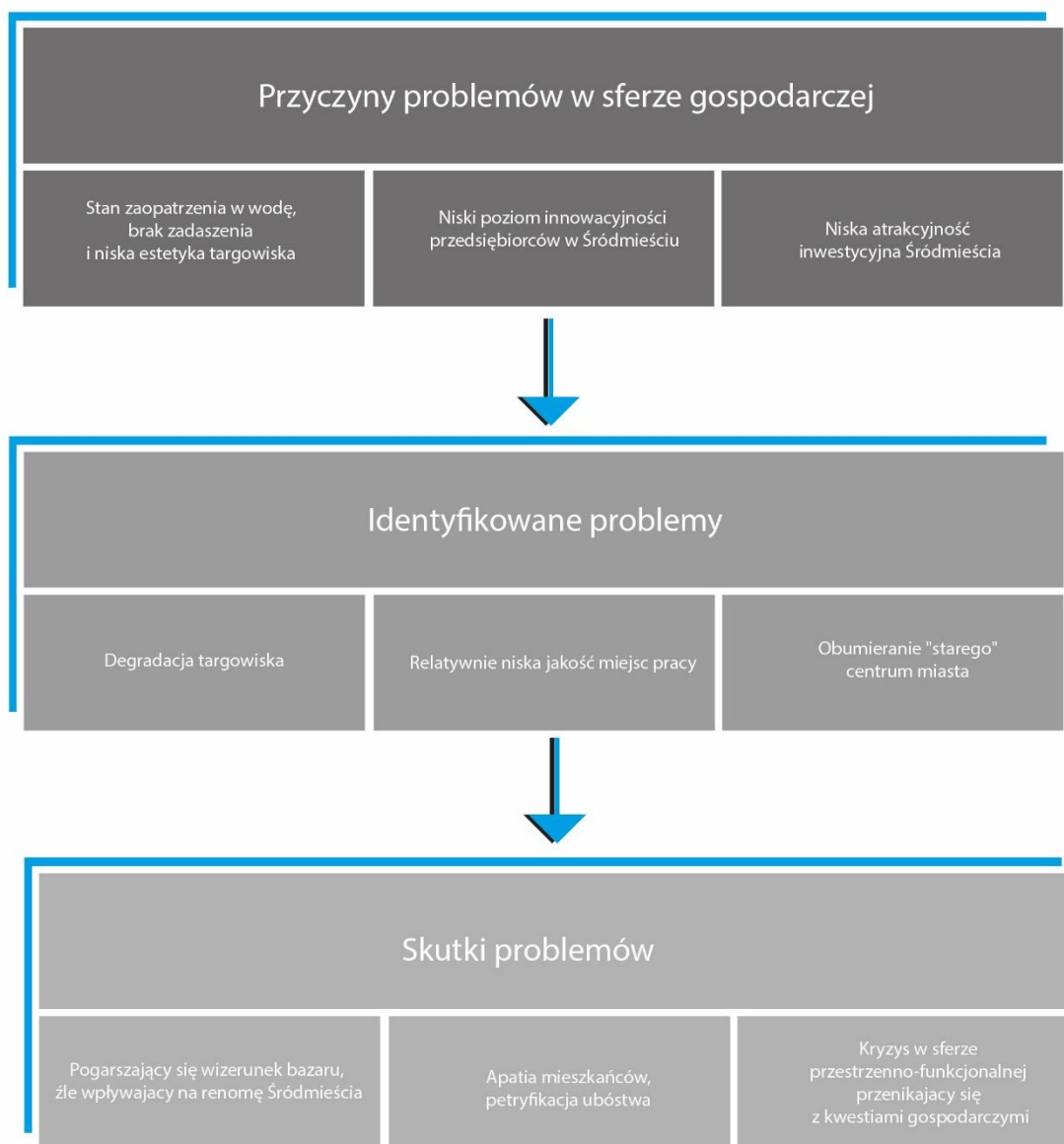
Przedstawiona w poprzednim podrozdziale sfera społeczna to podstawowy obszar analizy, który uzasadnił degradację Śródmieścia, jak również potwierdził istnienie poważnych problemów społecznych na tym terenie. W niniejszym podrozdziale zostanie dokonana analiza pogłębiona kwestii gospodarczych, które zostały zasygnalizowane w analizie porównawczej. Sfera gospodarcza to obszar analizy istotny, niemniej nie determinujący zjawisko kryzysu w obrębie Śródmieścia. W skali makro sfera gospodarcza Świdnika jest

słabo urozmaicona, zdominowana przez jeden duży zakład przemysłowy WSK PZL Świdnik S.A., który determinuje przemysłowy charakter miasta oraz sytuację na rynku pracy. Zatem sytuacja gospodarcza gminy jest istotnie uzależniona od kondycji ekonomicznej tego podmiotu, gdyż jest on jednocześnie największym pracodawcą i płatnikiem podatku od nieruchomości do budżetu gminy. Natomiast stan gospodarki na obszarze rewitalizacji jest determinowany głównie handlowo-usługowym charakterem działalności. W Śródmieściu jest zarejestrowanych 1 101 przedsiębiorców. Wskaźnik przedsiębiorczości w przeliczeniu na 100 osób wynosi 11,96. Wskazana wartość jest wyższa od średniej. Należy podkreślić, że na tle całej gminy wskaźnik przedsiębiorczości jest korzystny, niemniej odnosząc centrum Świdnika do innych miast podobnej wielkości należy wskazać na niewykorzystanie potencjału gospodarczego Śródmieścia. Wskaźnik udziału pracy na rachunek własny w źródłach utrzymania jest prawie dwukrotnie niższy od wskaźnika w powiecie i niemal 2,5-krotnie niższy od wartości wojewódzkiej. Odnotowany stan jest wynikiem wieloletniej dominacji dużego zakładu pracy – WSK „PZL-Świdnik” S.A., co na swój sposób ograniczało inicjatywę pracowników zakładu i ich rodzin. Monokultura gospodarcza jest zjawiskiem negatywnie wpływającym na przedsiębiorczość populacji.

Aktualna sytuacja gospodarcza obszaru rewitalizacji jest determinowana przez funkcjonowanie targowiska oraz Galerii Handlowej Venus. O ile ta druga jest nowoczesną przestrzenią handlową, to teren targowiska cechuje się nieładem estetycznym. Charakteryzując gospodarkę Śródmieścia należy podkreślić, że z jednej strony handel podlega procesom globalizacji czego symbolem jest Galeria Handlowa Venus. Z drugiej strony nadal handlowym sercem miasta jest targowisko. Dostrzega się jednak proces obumierania tradycyjnego centrum. Jest to powszechne zjawisko w miastach o średniej wielkości. Tym samym warto podkreślić, że kompleksowa rewitalizacja ma na celu również ożywienie gospodarcze centrum. Problematyka gospodarcza w bezpośredni sposób oddziałuje na kryzys w sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz społecznej.

Na poniższym schemacie prezentuje się wnioski płynące z analizy problemowej odnoszące się do sfery gospodarczej. Wykorzystując metodykę tworzenia drzewa problemów wskazuje się na źródła oraz skutki aktualnej sytuacji na terenie Śródmieścia.

Grafika 23 Podsumowanie analizy stanu kryzysowego w ramach sfery gospodarczej

Źródło: opracowanie własne

4.4 Sfera techniczna

Sfera techniczna w obszarze rewitalizacji prezentuje się stosunkowo dobrze. W powszechnym odbiorze sytuacja jest korzystna, świadczy o tym m.in. dobra jakość infrastruktury liniowej. O jej dobrym stanie świadczą dane przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 28 Wyposażenie w infrastrukturę liniową na terenie Śródmieścia

Nazwa wskaźnika	Śródmieście
Szacunek w zakresie długości rur azbestowo - cementowych w ogólnej długości rur [%]	4,46
Ogólna długość sieci wodociągowej [km]	13,00
Długość sieci wodociągowej z AC [km]	0,58
Szacunkowy % pokrycia obszaru w infrastrukturę wodociągową	100
Szacunkowy % pokrycia obszaru w infrastrukturę kanalizacyjną	100

Źródło: szacunkowe dane danych Przedsiębiorstwa Komunalnego Pegimek sp. z o.o. w Świdniku

Poziom wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną należy uznać za zadowalający, jest to widoczne w Śródmieściu ale też w innych częściach miasta. Dodatkowo warto przytoczyć swoisty portret całego miasta wyłaniający się z danych statystycznych GUS:

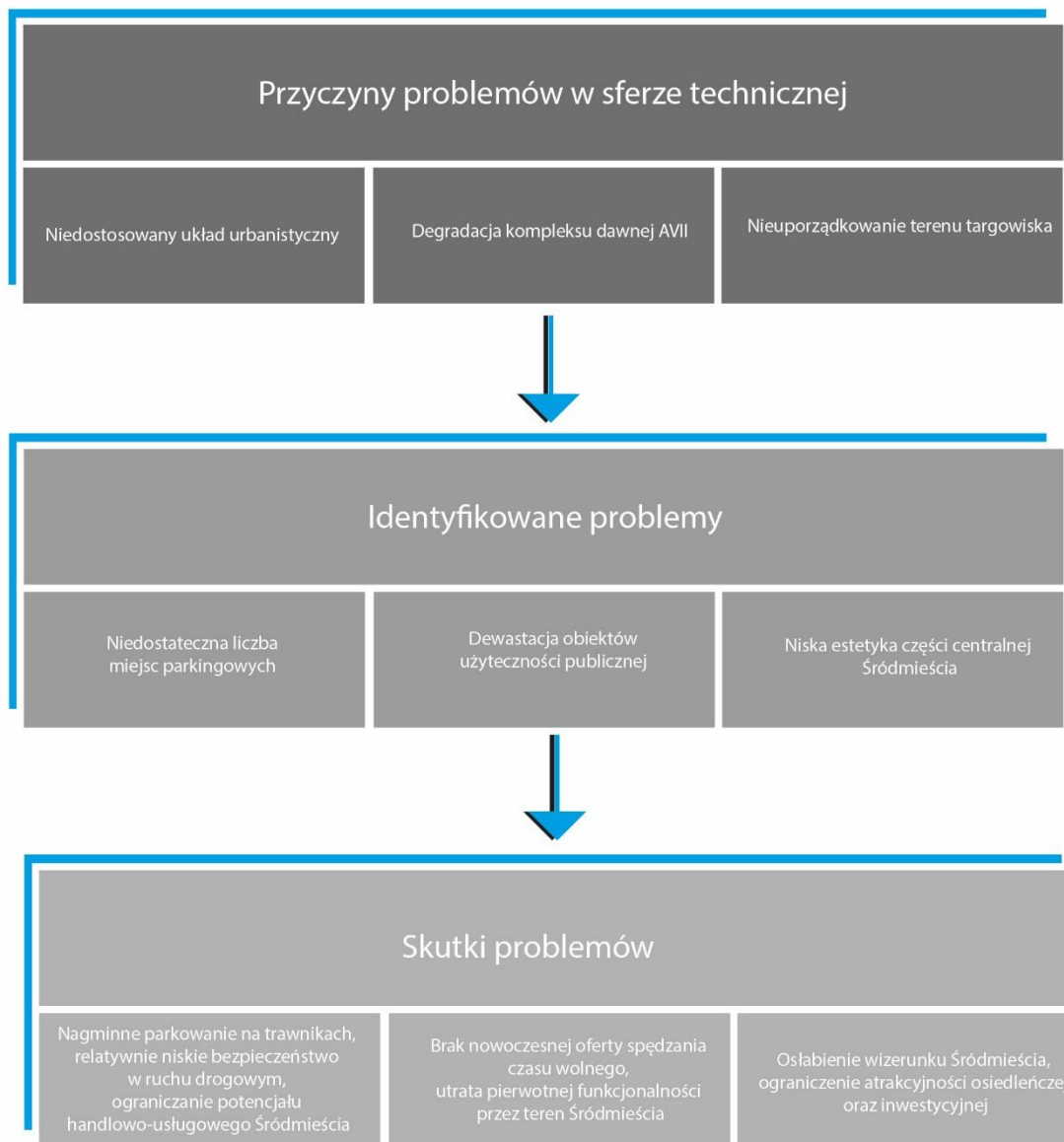
- z czynnej sieci wodociągowej korzysta około 38 948 osób, co stanowi około 96,8% mieszkańców Świdnika;
- system sieci wodociągowej w gminie bazuje na dwóch ujęciach wody;
- w gminie funkcjonują trzy oczyszczalnie ścieków;
- z sieci kanalizacyjnej korzysta około 37 805 osób , tj. około 94% mieszkańców Świdnika;
- na terenie gminy funkcjonuje system kanalizacji deszczowej, który jest sukcesywnie rozbudowywany (aktualnie duże wyzwanie stojące przed samorządem lokalnym).

Dodatkowo (poza infrastrukturą sieciową) o wizerunku obszaru szczególnie w jego strefie mieszkaniowej świadczy ukończenie licznych termomodernizacji wielorodzinnych obiektów mieszkalnych. Kryzys w sferze technicznej nie jest więc dominujący w powszechnym odbiorze, niemniej zrealizowane spacery studyjne wskazały na trzy istotne problemy silnie wiążące się z problematyką przestrzenno-funkcjonalną oraz gospodarczą. Są nimi: deficyty w zakresie liczby miejsc parkingowych, niska estetyka terenu w bezpośrednim sąsiedztwie targowiska oraz dewastacja kompleksu dawnej AVII. Wskazane determinanty sfery technicznej były artykułowane głównie podczas prowadzonych wywiadów pogłębionych z mieszkańcami obszaru rewitalizacji (liderzy lokalni, społecznicy, samorządowcy).

Świdnik, jako miasto stosunkowo młode, może się pochwalić skromnym dziedzictwem kulturowym. W związku z tym kwestia ochrony tego dziedzictwa staje się sprawą bardzo istotną. Większość zabytków Świdnika jest zlokalizowane na terenie Adampola – najstarszej dzielnicy miasta, stanowiącej w historycznych czasach odrębną wieś. Tym samym

Śródmieście w zakresie infrastruktury technicznej musi koncentrować się na zachowaniu swojego unikalnego modernistycznego charakteru. Poniżej w formie drzewa problemów podsumowano analizę stanu kryzysowego w ramach sfery technicznej.

Grafika 24 Podsumowanie analizy stanu kryzysowego w ramach sfery technicznej

Źródło: opracowanie własne

4.5 Sfera funkcjonalno-przestrzenna

Sferę funkcjonalno-przestrzenną w ślad za przeprowadzoną diagnozą czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalą i charakterem potrzeb rewitalizacyjnych uznano za najistotniejszą spośród tzw. czynników pozaspolečnych. W związku z powyższym zdecydowano o przeprowadzeniu 20 indywidualnych wywiadów pogłębionych z osobami zamieszkującymi obszar rewitalizacji oraz związanymi z tym terenem. W grupie uczestników badania znaleźli

się zarówno mieszkańcy, lokalni działacze społeczni, przedstawiciele organizacji pozarządowych, osoby związane z instytucjami kultury i sztuki, lokali artyści, pracownicy jednostek pomocy społecznej, przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji młodzieżowych oraz przedstawiciele lokalnych władz. Badania jakościowe uzupełniły pozyskane wcześniej informacje z badania ankietowego oraz spotkań partycypacyjnych realizowanych na terenie miasta. Wśród najważniejszych zagadnień poruszonych w badaniu znalazły się informacje związane z głównymi problemami miasta, w tym specyficznym ukształtowaniem urbanistycznym i wynikającymi z tego faktu uwarunkowaniami, problemami obserwowanymi w centrum Świdnika, a także potrzebami związanymi z rewitalizacją i modernizacją obiektów i przestrzeni miejskich. Zawartość rozdziału to synteza składająca się z omówienia. Analogicznie jak w poprzednich rozdziałach sfera została podsumowana w formie drzewa problemów.

Poniższa analiza składa się z następujących elementów:

- Ogólnej charakterystyki miasta;
- Problemy przestrzenne i ich skutki (powiązane z zagadnieniami infrastrukturalnymi i technicznymi);
- Stan kryzysowy Śródmieścia;
- Sytuacja na targowisku;
- Tereny rekreacji i sportu.

Ogólna charakterystyka miasta

Jednym z głównych i najczęściej omawianych wątków kształtujących życie mieszkańców Świdnika, możliwości rozwoju przedsiębiorczości, a także wpływających na jakość życia w mieście, jest układ urbanistyczny miasta, charakteryzujący się dużą koncentracją bloków mieszkalnych, a co za tym idzie dużą koncentracją ludności na stosunkowo niewielkim obszarze. W wyodrębnionej jednostce funkcjonalnej, jaką jest Śródmieście, badani umieszczali także rzeczywiste centrum miasta, tj. obszar, w którym koncentruje się jego życie społeczne, kulturalne, najważniejsze instytucje. Obszar ten charakteryzowano dwutorowo – z jednej strony jako wspomniane centrum miasta, jego wizytówkę, a z drugiej jako obszar, na którym skupiają się problemy społeczne takie jak starzenie się społeczeństwa, czy ubóstwo, a także niekorzystne zjawiska przestrzenne i funkcjonalne miasta, wynikające z układu zabudowy.

W trakcie prowadzonych rozmów, badani bardzo często podkreślali zalety wynikające z zamieszkiwania w Świdniku, które również miały związek ze wspomnianym układem

urbanistycznym (mocne strony i atuty śródmieścia stanowią potencjały obszaru rewitalizacji, które zostały opisane w dalszej części analizy pogłębionej). Układ ten wymieniany był zarówno po stronie zalet, jak i wad Świdnika, ponieważ ówczesne założenia planistyczne miasta, zakładały zagospodarowanie przestrzeni w sposób całościowy, tj. zaplanowania rozmieszczenia budynków mieszkalnych, infrastruktury drogowej, obiektów użyteczności publicznej, przestrzeni publicznych, aż po architekturę krajobrazu. W związku z powyższym rozmówcy bardzo często wskazywali, iż sposób zabudowy miasta wpływa na łatwość przemieszczania się po nim, na niewielkie odległości, jakie dzielą najważniejsze obiekty w mieście – sklepy, urzędy, szkoły, parki, place zabaw etc. Wśród zalet Świdnika wskazywano na „zielony charakter miasta”, na który składa się jednak głównie zieleń usytuowana w pasie ulic, spokojny i względnie harmonijny sposób życia mieszkańców, niemal niedostrzegalne zagrożenia dotyczące koncentracji zjawisk patologicznych takich jak przestępczość czy alkoholizm. Zaletą Świdnika zdaniem rozmówców jest także usytuowanie w pobliżu Lublina, co korzystnie wpływa na możliwość uzupełniania ewentualnych braków oferty miejskiej, ofertą instytucji i podmiotów znajdujących się w Lublinie. Dotyczy to w szczególności oferty kulturalnej, rozrywkowej, szkolnictwa, czy zaopatrzenia w produkty lub usługi.

Problemy przestrzenne i ich skutki

Poza wskazywanymi zaletami, badani wymieniali szereg wad miasta wynikających między innymi, a czasem przede wszystkim z układu urbanistycznego. Gęsta zabudowa i koncentracja ludności mimo wymienianych zalet, skutkuje także niedostosowaniem ilości przestrzeni parkingowych, do zmieniających się trendów społecznych. W momencie gdy miasto było projektowane liczba samochodów przypadających na mieszkańców Świdnika była niewielka. Obecnie wiele rodzin posiada własny samochód, lub nawet kilka. W efekcie czego możliwość znalezienia miejsca parkingowego w okolicy miejsca zamieszkania, bywa bardzo trudna. Problem ten jak wskazywano w trakcie rozmów stanowi istotną barierę rozwojową miasta, szczególnie zauważalną w części śródmiejskiej. Brak parkingów nie sprzyja prowadzeniu na tym obszarze działalności gospodarczej, rozwojowi turystyki czy robieniu zakupów lub załatwianiu spraw przez mieszkańców.

Jak wspomniano powyżej, nadmiar samochodów przekłada się między innymi na możliwości rozwoju oferty usług lokalnych przedsiębiorców. W szczególności usług o charakterze gastronomicznym czy rozrywkowym, ponieważ o czym mówią przede wszystkim lokalni przedsiębiorcy, potencjalni odbiorcy oferty nie będą mogli dotrzeć do siedziby nowych

podmiotów, wobec czego nowe inwestycje nie są opłacalne. Jednocześnie wielu rozmówców wskazywało na bardzo ograniczoną jakość aktualnej oferty, niedostatek podstawowych nawet obiektów restauracyjnych, miejsc spotkań młodzieży, kawiarni, klubów dyskusyjnych i innych niezbędnych miejsc wpływających na tworzenie się społeczności miejskiej i warunkujących jakość życia w mieście.

Nadmiar samochodów dostrzegalny przede wszystkim w obszarze śródmiejskim, wynika z jednej strony z usytuowania na tym terenie głównych instytucji publicznych, a z drugiej jest wynikiem słabo rozwiniętej oferty transportu publicznego (braku tego rodzaju transportu w wymiarze miejskim, lokalnym). Zdaniem mieszkańców Świdnika obecna oferta transportu publicznego nie spełnia wymogów stawianych tego typu nowoczesnym usługom. Transport publiczny w Świdniku obsługiwany jest przez przewoźników prywatnych i linie autobusowe komunikacji lubelskiej, które docierają zaledwie do kilku wybranych miejsc usytuowanych w centrum miasta. Jak wskazują badani, mimo stosunkowo niewielkich odległości w mieście, dotarcie do poszczególnych dzielnic bywa utrudnione, w chwili gdy nie posiada się własnego środka transportu. Problem ten dotyczy w szczególności osób starszych i o niższym statusie materialnym, którzy ze względu na charakter miasta i jego historię, stanowią trzon mieszkańców obszaru Śródmieścia. Osoby te mają trudności z przemieszczaniem się, także ze względu na wiek i stan zdrowia, przez co nie są w stanie w pełni korzystać z oferty i obszarów miasta usytuowanej poza ścisłym centrum. Dotyczy to między innymi cmentarza usytuowanego na obrzeżach miasta, do którego dotarcie jest utrudnione. Dlatego też w prowadzonych rozmowach kwestia transportu publicznego oraz miejsc parkingowych stawiana była bardzo wysoko i określana była, jako warunek poprawy funkcjonalności zarówno śródmieścia jak i całego miasta.

Stan kryzysowy Śródmieścia

Jak wspomniano powyżej, dla uczestników badania obszar śródmieścia, to zarówno wizytówka miasta i jego rzeczywiste centrum. Jest to także obszar, na którym kumulują się różnorodne problemy. Jednym z nich jest starzenie się społeczności zamieszkującej Śródmieście, co wynika z faktu, iż obszar ten skupia osoby, które uczestniczyły w procesie powstawania miasta i jako pierwsze zaczęły je zamieszkiwać. Ze względu na zaawansowany wiek oraz niskie emerytury mieszkańców, na obszarze tym notuje się także wyższe niż w pozostałych częściach miasta wskaźniki ubóstwa. Zdaniem badanych na terenie tym trwa stopniowy proces wymiany pokoleniowej – pokolenia dziadków zastępowane są pokoleniami wnuków, ze względu na wymieranie pokoleń starszych i dziedziczenie mieszkań przez osoby

młodsze. Jednakże proces ten jest powolny i nie sprzyja mu układ funkcjonalny Śródmieścia, a także związane z nim trudności stojące w sprzeczności z potrzebami młodego pokolenia. W najbliższej przyszłości osoby zamieszkujące śródmieście, będą wymagały rozszerzenia dostępu do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych, a także przygotowania oferty i miejsc spędzania czasu dla osób samotnych i wymagających wsparcia.

Mieszkania ulokowane w Śródmieściu należą do najstarszej zabudowy w mieście. Cechują się niewielkimi pomieszczeniami oraz dość niskim jak na obecne czasy standardem. Zdecydowanie ciekawsze w opiniach respondentów, są nowoczesne osiedla i domy jednorodzinne usytuowane na obrzeżach miasta, co nie czyni śródmieścia miejscem interesującym do zamieszkiwania przez osoby młode, przez co prognozuje się, że obszar rewitalizacji w naturalny sposób będzie się wyludniał. Ponadto jak wskazywali badani, Śródmieście mimo stosunkowo dobrze zachowanej zieleni w przydrożnych pasach, posiada niewielką liczbę obiektów i miejsc służących spędzaniu wolnego czasu. Dotyczy to zarówno ławek, placów zabaw, skwerów itp. Znajdujący się na terenie Śródmieścia Plac Konstytucji 3 Maja, na którym odbywa się znaczna część oficjalnych imprez miejskich, w chwili obecnej również wymaga remontu i dostosowania do obecnych standardów oraz możliwości poruszania się osób starszych zamieszkujących tą część miasta.

Obszar Śródmieścia mimo zdiagnozowanych problemów, posiada zdaniem badanych także szereg potencjałów mogących wpływać na rzecz zwiększenia jego atrakcyjności osiedleńczej. Wynika to z centralnego usytuowania obszaru na planie miasta, wysokiej dostępności niezbędnych dóbr i usług, a także obiektów związanych z kulturą, obiektów administracyjnych i użyteczności publicznej. Jednakże nim wykorzysta się jego naturalne potencjały, konieczne będzie rozwiązanie kilku istotnych kwestii związanych między innymi z infrastrukturą techniczną, dostępnością transportową, utworzeniem/rozszerzeniem stref parkingowych np. poprzez budowę parkingów nad lub podziemnych, wspieraniem inicjatyw i inwestycji służących rozwojowi oferty gastronomicznej, rozrywkowej, miejsc spotkań mieszkańców, miejsc spędzania wolnego czasu itp. Celowe w opinii respondentów byłoby także przygotowanie oferty niedrogich mieszkań komunalnych dla pozyskania nowych mieszkańców, która przyczyniłaby się do podniesienia zainteresowania potencjalnych mieszkańców tym obszarem. Zachowaniu istotnej roli Śródmieścia służyć może także utrzymanie jego pierwotnej koncepcji architektonicznej, nawiązującej zarówno kolorystycznie, jak i wizualnie do wyglądu historycznego tej części miasta.

Sytuacja na targowisku

Kolejnym z istotnych wątków pojawiających się w trakcie realizacji badania, jest targowisko miejskie stanowiące jeden z elementów wyznaczających granice obszaru Śródmieścia. Obszar ten, mimo iż usytuowany jest na północ od centrum miasta jest nierozzerwalnie związany ze śródmieściem, dlatego też pełni ważną rolę w strukturze całego miasta. Z relacji badanych wynika, że jest miejscem spotkań, wymiany informacji i nawiązywania kontaktów społecznych. Jednakże w chwili obecnej, ze względu na wieloletni brak inwestycji, teren ten został zaniedbany i ulega stopniowej degradacji, co powoduje powolny spadek liczby osób korzystających z oferty targowiska.

W toku prowadzonych rozmów wskazywano, iż objęcie terenu targowiska działaniami naprawczymi, powinno być jednym z priorytetów miasta w najbliższych latach. Wynika to nie tylko z faktu pełnionych przez targowisko funkcji społecznych, ale także gospodarczych – jest to miejsce pracy dla wielu mieszkańców Świdnika i okolicznych miejscowości, miejsce dostarczania dobrej jakości żywności, ale także obiekt w pewien sposób łączący najbardziej zurbanizowaną część miasta, z terenami zakładów lotniczych. W pobliżu targowiska miejskiego przebiega bowiem jeden z głównych szlaków pieszych łączących centrum miasta z częścią przemysłową. Ponadto wskazywano na konieczność doinwestowania targowiska ze względu na jego usytuowanie w pobliżu dwóch ważnych tras komunikacyjnych – torów kolejowych oraz drogi wojewódzkiej. Obie wskazane trasy przebiegają w bezpośrednim sąsiedztwie targowiska, przez co obiekt ten w chwili obecnej stanowi również niechlubną wizytówkę miasta.

Tereny rekreacji i sportu

W niemal każdym z 20 prowadzonych wywiadów, poza wskazywanymi wadami i zaletami miasta, odniesieniami do układu urbanistycznego, dobrej jakości środowiska naturalnego i swoistego mikroklimatu, ograniczonych problemów społecznych, czy wreszcie aktywności społecznej mieszkańców, pojawiał się temat parku i obiektów sportowych Avii Świdnik. Fakt ten wskazuje, że jest to istotny z punktu widzenia mieszkańców element miasta i pokazuje również aspiracje społeczności lokalnej. Wielu respondentów bez względu na wiek i okres zamieszkiwania w mieście, wypowiedziało się na temat parku i obiektów Avii w sposób bardzo osobisty i emocjonalny, nierzadko dzieląc się własnymi wspomnieniami.

Obiekty znajdujące się na terenie Avii od początku swego istnienia stanowiły podstawową bazę do uprawiania wielu dyscyplin sportowych w mieście. Na tym terenie mieściły się baseny, hale sportowe, boiska oraz inne obiekty służące na co dzień mieszkańcom miasta. W

ich miejsce nie powstały inne obiekty mające podobną funkcjonalność. Wobec czego z wypowiedzi rozmówców wynika, iż zarówno poziom lokalnego sportu podupadł, jak i miasto utraciło w pewien sposób możliwość kształtowania postaw pro-zdrowotnych i pro-sportowych wśród mieszkańców. Mieszkańcy chcący uprawiać dyscypliny sportowe dostępne przez wiele lat na terenach Avii, muszą obecnie dojeżdżać do Lublina lub innych miejscowości, co niekorzystnie wpływa na możliwość zrzeszania się ludzi zainteresowanych poszczególnymi dyscyplinami sportu w Świdniku, na czym w opinii badanych traci całe miasto.

Obszar ten przez szereg lat zapewniał mieszkańcom możliwość rozwijania swoich umiejętności sportowych, a także był miejscem spędzania czasu wolnego. W chwili obecnej mieszkańcy w szczególności zwracają uwagę na brak dostępu do obiektów wyspecjalizowanych takich jak pływalnia, czy hale sportowe, ale także parku który znajdował się w pobliżu tych obiektów. Teren parku do niedawna stanowił element uzupełniający plan urbanistyczny miasta, będący odpowiedzią na dużą koncentrację budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej w centrum. Miał za zadanie zapewniać mieszkańcom miasta kontakt z przyrodą oraz stanowić bazę do rekreacji, spacerów i spędzania czasu na wolnym powietrzu. Jednakże ze względu na przekształcenia własnościowe zakładów lotniczych oraz brak inwestycji miejskich, teren parku podupadł, przez co stopniowo jego funkcje rekreacyjne straciły na znaczeniu, co z kolei przyczyniło się do faktycznej degradacji i dewastacji kompleksu dawnej Avii.

W opinii badanych ponowne zagospodarowanie parku oraz znajdujących się w jego sąsiedztwie obiektów sportowych, może stanowić punkt wyjścia do rewitalizacji części śródmieścia, ponieważ tereny te znajdują się w niedużej odległości od centrum miasta. Podniesienie walorów użytkowych parku pozwoli zarówno na poprawę atrakcyjności miasta, jak i wpłynie korzystnie na jakość życia i kondycję zdrowotną mieszkańców. Ponadto miasto zyska kolejną przestrzeń publiczną, w której możliwe będą do realizacji różnorodne wydarzenia o charakterze społecznym, sportowym, integracyjnym itp. Warunkiem jednak jest uporządkowanie terenu parku, poprawa jego dostępności komunikacyjnej, a także modernizacja i budowa nowych obiektów, które podejmą nie tylko funkcje sportowe, ale także funkcje aktywizacji społecznej osób marginalizowanych, funkcje integracyjne i edukacyjne oraz wspomagające działanie organizacji pozarządowych.

Jednocześnie podkreślano, iż ze względu na znaczny ładunek sentymalny do obiektów i terenów parkowych, a także rzeczywistą potrzebę ich ponownego wykorzystania,

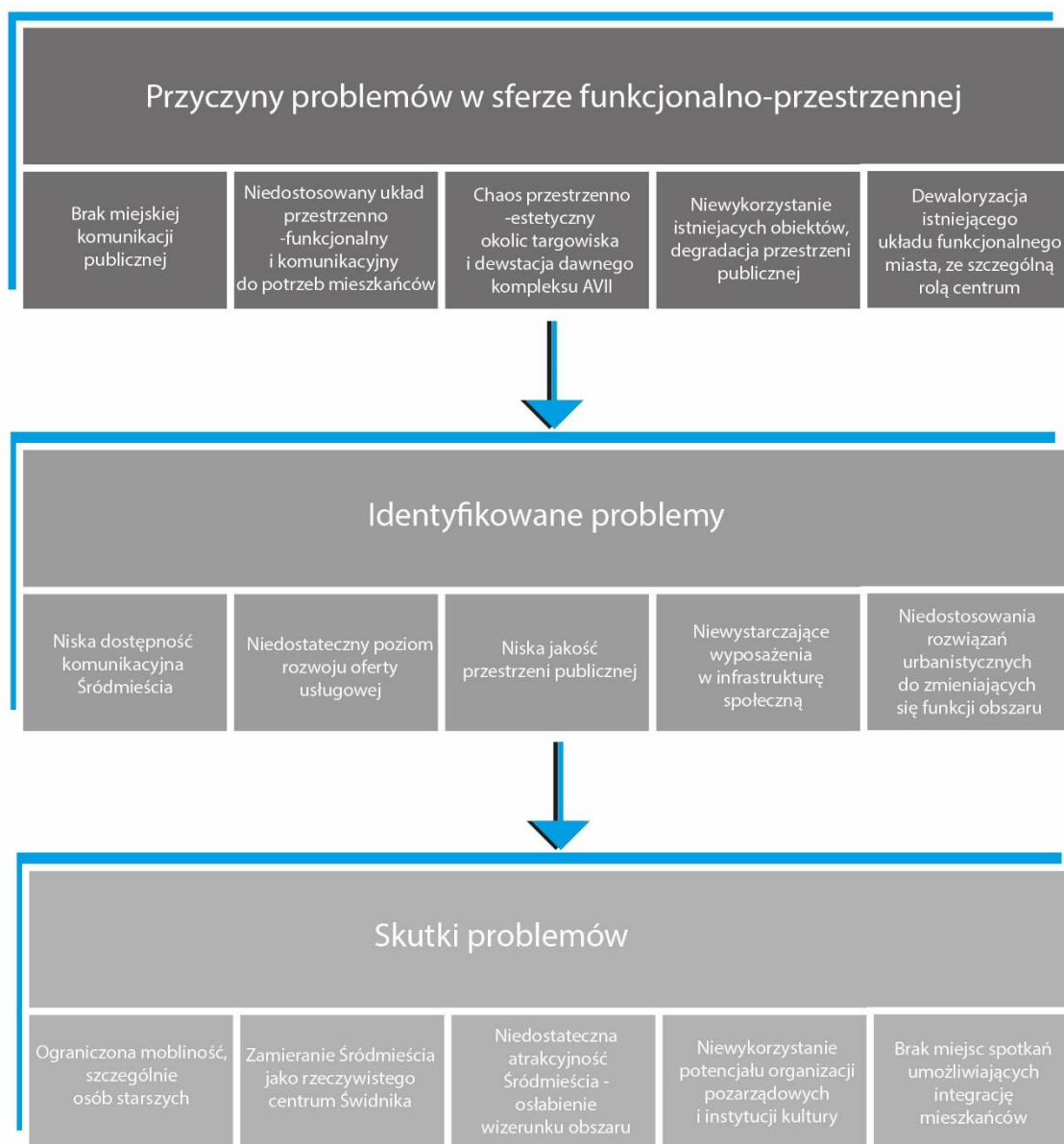
przewiduje się, iż mieszkańcy Świdnika będą w stanie włączyć się w działania na rzecz modernizacji i rewitalizacji tego obszaru.

Wyzwania wynikające z analizy przestrzenno-funkcjonalnej terenu Śródmieścia:

- Poprawa dostępności terenów Parku Avii poprzez przygotowanie lub dostosowanie istniejących ciągów komunikacyjnych, wprowadzenia ułatwień w przemieszczaniu się mieszkańców w postaci dostosowania przejść/przejazdów pod torami kolejowymi.
- Modernizacja i dostosowanie do aktualnych potrzeb centrum miasta – w szczególności Placu Konstytucji 3 Maja,
- Uporządkowanie kwestii związanych z dostępnością transportową obszaru centrum – rozwiązanie problemu komunikacji miejskiej, parkingów, ciągów komunikacji pieszej, rowerowej oraz samochodowej,
- Inwestycje w infrastrukturę techniczną obsługującą obszar rewitalizacji,
- Rozwój oferty usługowej, gastronomicznej i rozrywkowej centrum miasta, połączony z poprawą dostępności obszaru,
- Dostosowanie do aktualnych standardów i potrzeb mieszkańców terenu Targowiska Miejskiego – w szczególności uporządkowanie terenu, dostosowanie obiektów handlowych, poprawa estetyki i standardów utrzymania obiektów,
- Zagospodarowanie i dostosowanie do potrzeb mieszkańców obszarów rekreacyjnych terenów parkowych zlokalizowanych przy obiektach Avii – w szczególności poprawa zagospodarowania terenu, uporządkowanie przestrzeni, modernizacja i oddanie do użytku obiektów sportowych oraz infrastruktury rekreacyjnej,

Na poniższym schemacie prezentuje się wnioski płynące z analizy problemowej odnoszące się do sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Wykorzystując metodykę tworzenia drzewa problemów wskazuje się na źródła oraz skutki aktualnej sytuacji na terenie Śródmieścia.

Grafika 25 Podsumowanie analizy stanu kryzysowego w ramach sfery funkcjonalno-przestrzennej

Źródło: opracowanie własne

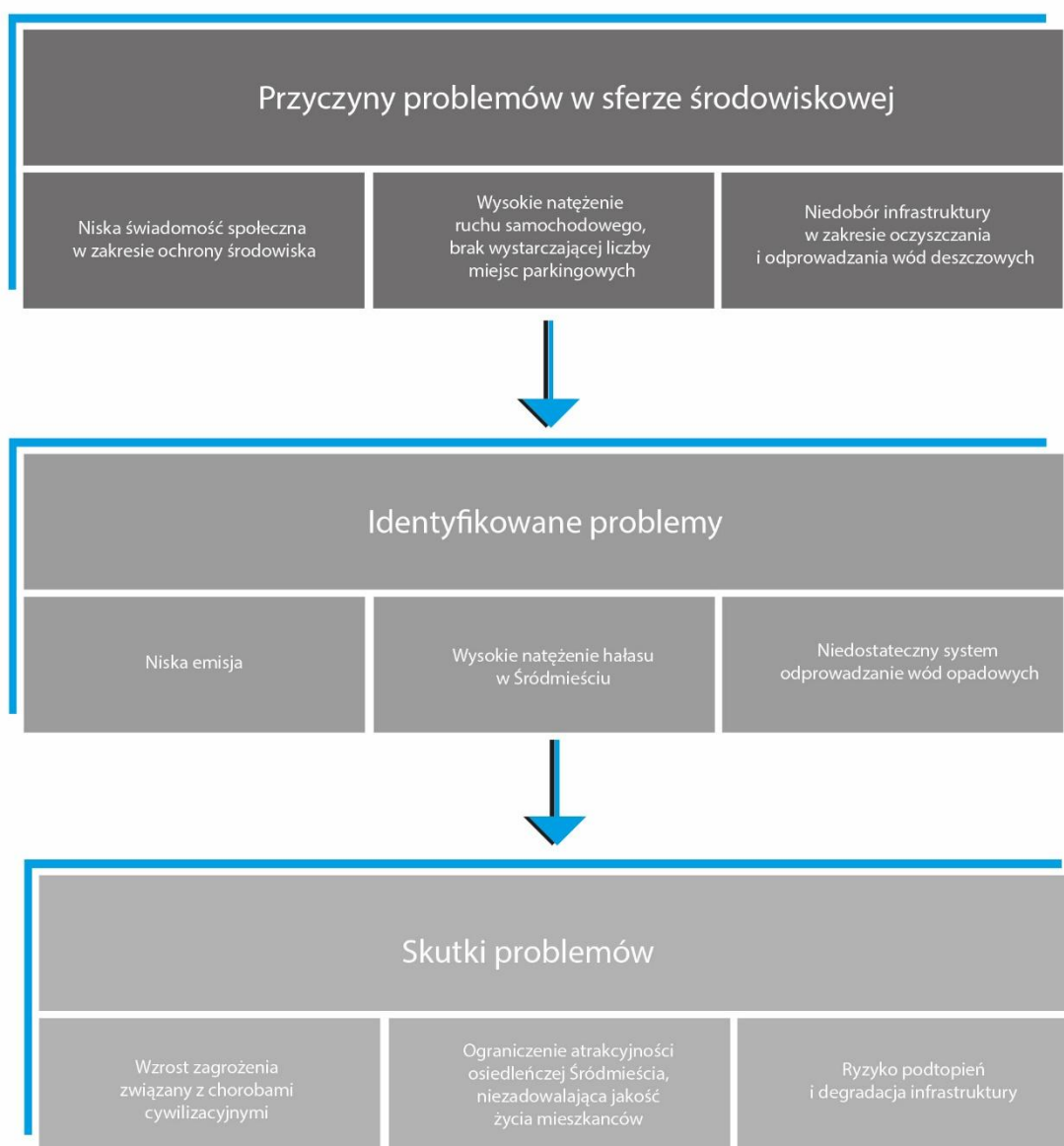
4.6 Sfera środowiskowa

Sfera środowiskowa to obszar diagnozowany głównie w kontekście przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska. Na wstępie należy podkreślić, że zagadnienia środowiskowe nie determinują konieczności podjęcia rewitalizacji, niemniej, co równie ważne, oddziaływanie hałasu czy też jakość powietrza to problemy w równym stopniu dotykające niemal całe miasto (jak wykazano w analizie porównawczej zimą Adampol/Rejkowizna zmagą się z problemem niskiej emisji, której źródłem są indywidualne źródła ciepła).

Analizując uwarunkowania środowiskowe, warto się odnieść do charakterystyki miasta. Świdnik położony jest na wysokości 215-220 m n.p.m., na Płaskowyżu Świdnickim. Na terenie gminy nie występują powierzchniowe ciek wodne. Świdnik otoczony jest kompleksem leśnym od strony zachodniej i częściowo północnej. Lasy należące do Nadleśnictwa Świdnik znajdują się w jednostce geobotanicznej Płaskowyżu Świdnickiego i północnej części Wyniosłości Giełczewskiej. Drzewostan Nadleśnictwa Świdnik to w przeważającej większości lipy i dęby z domieszkami grabu i buka. Lasy i grunty leśne zajmują 16% powierzchni miasta i żyją w nich unikalne gatunki ptaków, m.in. kobusy i kruki. Z punktu widzenia jakości życia mieszkańców Śródmieścia, której poprawa przyswieca procesowi rewitalizacji kluczowym czynnikiem jest hałas oraz problem niskiej emisji. O stanie czystości powietrza decyduje emisja przemysłowa, transportowa oraz wspomniana niska emisja. W okresie ostatnich lat czystość powietrza w mieście ulegała poprawie z uwagi na ograniczenie emisji przemysłowej zakładów PZL-Świdnik S.A., które inwestują w najnowsze rozwiązania techniczne oraz ciągle udoskonalają wewnętrzny System Zarządzania Środowiskiem, oparty o obowiązujące standardy środowiskowe. W okresie zimowym kłopotliwa jest niska emisja będąca efektem korzystania w indywidualnych źródłach ciepła z niskokalorycznego opału.

Istotnym zagadnieniem jest problem odprowadzania wód opadowych z terenów utwardzonych miasta, w tym z obszaru rewitalizacji. Przy wzmożonych opadach zaznacza się wyraźny niedobór infrastruktury w tym zakresie – podtapianie budynków, niszczenie przez płynącą wodę dróg i chodników, wymywanie roślinności. Zgodnie ze standardami ochrony środowiska wody opadowe i roztopowe przed wprowadzeniem do wód lub do ziemi powinny być oczyszczone, w związku z tym gmina planuje inwestycje w zakresie rozbudowy systemu odprowadzania i oczyszczania wód deszczowych.

Grafika 26 Podsumowanie analizy stanu kryzysowego w ramach sfery środowiskowej

Źródło: opracowanie własne

4.7 Stan kryzysowy na obszarze rewitalizacji

W ramach analizy pogłębionej dokonano przeglądu wszystkich sfer życia w Śródmieściu wpływających na stan obszaru rewitalizacji. Z punktu widzenia logiki i przejrzystości opracowania zdecydowano się na wypracowanie podsumowania wszystkich czynników wpływających na konieczność podjęcia rewitalizacji na terenie objętym LPR.

Stan kryzysowy na obszarze rewitalizacji wynika głównie z uwarunkowań historycznych oraz przemian, które dotyczą miasta w wyniku zmian społecznych, ale również cywilizacyjnych.

Jednocześnie zbudowanie możliwie pełnego portretu Śródmieścia nie jest możliwe bez wnikliwej analizy kontekstu i uwarunkowań lokalnych.

Świdnik i jego część uznana za zdegradowaną i przewidzianą do rewitalizacji pełni funkcję ośrodka mieszkaniowego oraz jest ważnym ośrodkiem handlowym, finansowo-gospodarczym, administracyjnym i kulturalno-oświatowym o skali ponadlokalnej. Z punktu widzenia uwarunkowań funkcjonalnych warto podkreślić, że w Świdniku na terenie Śródmieścia zlokalizowany jest Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa i siedziba Powiatu Świdnickiego, w skład którego wchodzi gminy: Mełgiew, Piaski, Rybczewice, Świdnik i Trawniki.

Świdnik jest miastem relatywnie młodym i cechującym się bardzo dużą gęstością zaludnienia. Miasto powstało w oparciu o tradycje międzywojennego przemysłu lotniczego Lubelszczyzny. W 1950 roku rozpoczęto budowę Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego. Powstające obok osiedle mieszkaniowe otrzymało w 1954 roku prawa miejskie. Pierwsze hale produkcyjne, w których rozpoczęto produkcję podzespołów do odrzutowego samolotu myśliwskiego MIG-15, powstały w latach 1950-52. W 1952 roku zapadła decyzja o umiejscowieniu w WSK Świdnik produkcji śmigłowców. Historia miasta ściśle powiązana jest z dziejami tego zakładu przemysłowego i zabezpieczeniem potrzeb socjalnych oraz techniczno-administracyjnych pracującej w zakładzie załogi. Wraz z rozwojem fabryki zaczęło się także powiększać osiedle miejskie. Miasto rozbudowało się w kierunku wschodnim i południowym. W Świdniku powstawały szkoły, ośrodek sportowo-rekreacyjny, nowe pawilony handlowe oraz reprezentacyjne w owym czasie kino „LOT”. Z czasem powstawały inne zakłady produkcyjne i usługowe, rozbudowała się sieć handlowa, a przede wszystkim nowe osiedle mieszkaniowe.

Powyższa charakterystyka odnosząca się do początków miasta, jest w istocie swoistym portretem obszaru rewitalizacji, gdyż Śródmieście to najstarsza część miasta, cechująca się modernizmem w architekturze i borykająca się z problemami typowymi dla miast dynamicznie się rozwijających w latach powojennej industrializacji. Identyfikowany stan kryzysowy jest efektem przenikania się problemów społecznych, przestrzenno-funkcjonalnych i gospodarczych oraz w mniejszym stopniu technicznych i środowiskowych. Poniżej w syntetycznym ujęciu prezentuje się kluczowe problemy. Podsumowanie ma na celu z jednej strony podsumowanie analizy wielokryterialnej, natomiast z drugiej – wskazanie kluczowych dominant wpływających na sytuację obserwowaną w Śródmieściu.

1. Niski poziom kapitału społecznego. Relacje i więzi międzyludzkie osób zamieszkujących Śródmieście mają charakter ograniczony, silnie zakorzeniony

i ograniczający się do wąskiego kręgu rodzinnego. Kapitał społeczny ograniczający poczucie wspólnoty do zamkniętej grupy jest w perspektywie społecznej jest negatywnym czynnikiem rozwojowym. W Śródmieściu obserwujemy zjawisko niedostatecznego poziomu tego kapitału. Jest ono po pierwsze widoczne w niskiej, niedostatecznej aktywności trzeciego sektora oraz swoistej atomizacji wspólnoty zamieszkującej Śródmieście. Po drugie warto podkreślić, że podczas powstawania Świdnika, jego dzisiejsza część śródmiejska została zasiedlona mieszkańcami, którzy aktywnie uczestniczyli w rozwijaniu miasta. Dziś te osoby są często w wieku poprodukcyjnym i wymagają dostosowania oferty oraz przestrzeni publicznej do ich potrzeb. Dodatkowo w okresie socrealizmu podmiotem odpowiedzialnym za animowanie czasu wolnego oraz budowanie podwalin dla rozwijania kapitału społecznego był zakład pracy. Dzisiejsze uwarunkowania są odmienne i punkt ciężkości znajduje się w rękach szeroko rozumianego społeczeństwa obywatelskiego, które powinno być wspierane przez samorząd lokalny.

2. Niedostateczna oferta spędzania czasu wolnego. Oferta publiczna i prywatna w tym zakresie jest niezadowalająca i niewystarczająca. Identyfikowany stan rzeczy wpływa na silniejsze oddziaływanie patologii, na ich istotną kumulację szczególnie w obszarze uzależnień, naruszeniach porządku publicznego czy też pozostawiania pod opieką MOPS. Brak zintegrowanej oferty spędzania czasu wolnego dla grup defaworyzowanych: młodzieży oraz seniorów jest kluczowym deficytem. Problem braku wystarczającej oferty nie odnosi się do funkcjonujących w mieście instytucji samorządowych i jednostek miejskich lecz głównie do sektora organizacji, które nie dysponują wystarczającym potencjałem do rozwijania swoich celów statutowych. Komplementarnym problemem w tym zakresie jest zdegradowana baza rekreacyjna (kompleks dawnej AVII) oraz brak przestrzeni lokalowej do rozwijania inicjatyw oddolnych m.in. tych powiązanych z instrumentami ekonomii społecznej.
3. Niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się uwarunkowań i potrzeb mieszkańców. W opracowaniu kilkakrotnie wzmiankowano problematykę związaną ze stosunkowo młodym charakterem miasta. Modernizm układu urbanistycznego miasta jest atrakcyjnym wyróżnikiem Świdnika, głównie Śródmieścia, niemniej biorąc pod uwagę konieczność poprawy funkcjonalności przestrzeni (m.in. niedobory miejsc parkingowych – negatywnie wpływające na rozwijanie handlu i usług w centrum, brak połączenia funkcjonalnego z częścią kompleksu po dawnej AVII czy też chaos związany z zagospodarowaniem terenu

targowiska) należy podkreślić, że Śródmieście wymaga przebudowy ukierunkowanej po pierwsze na ożywienie centrum oraz po drugie na dostosowaniu go do potrzeb mieszkańców. Warto w tym miejscu podkreślić, że niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się uwarunkowań i potrzeb mieszkańców odnosi się do sfery przestrzenno-funkcjonalnej, która poza kwestiami społecznymi stanowi najistotniejszą sferę problemową. Ponadto wzmiankowany problem wpływa na niedostateczną funkcjonalność przestrzeni Śródmieścia, również z punktu widzenia świadczonych usług publicznych.

4. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych typowa dla silnie zurbanizowanych terenów. Świdnik jako miasto powiatowe o typowo miejskiej charakterystyce boryka się z typowymi problemami społecznymi. Niemniej ze względu na dużą gęstość zaludnienia skala problematyki jest silniejsza. Koncentrację problemów społecznych potwierdziła analiza porównawcza, jej źródeł należy upatrywać w braku alternatywnej oferty spędzania czasu wolnego, która jest wypracowana na miarę rzeczywistych potrzeb. Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że przeciwdziałania patologiom oraz ograniczanie zjawiska marginalizacji jest możliwe jedynie poprzez synergie działań edukacyjnych, oświatowych, pomocowych przy założeniu współdziałania samorządu, szkół, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych oraz dostosowaniu bazy lokalowej do potrzeb. Uznaje się, że skuteczne zrewitalizowanie obszaru jest możliwe jedynie poprzez kompleksową rewitalizację obejmującą inwestycje w niezbędną infrastrukturę społeczną.
5. Brak zaplecza sportowo – rekreacyjnego. Infrastruktura społeczna to problem techniczny, powiązany z zagospodarowaniem przestrzennym kompleksu po dawnej AVII. Wzmiankowany kompleks to najważniejsza strefa wypoczynku w mieście, absolutnie kluczowa z punktu widzenia powodzenia rewitalizacji Śródmieścia. Teren dawnej AVII jest zdegradowany technicznie i planuje się przywrócenie mu pierwotnej jakości, również poprzez nadanie nowych funkcji społecznych. Omawiany teren to rzeczywiste zaplecze Śródmieścia i „zielone płuca miasta” (deficyt terenów zielonych m.in. dewastacja parku to ważny problem wskazywany przez mieszkańców). Konieczność rewitalizacji całej przestrzeni po dawnej AVII to wyzwanie stojące przed całym miastem, niemniej warto zwrócić uwagę powiązania funkcjonalne i komunikacyjne terenu ze Śródmieściem (również rozwijanie i tworzenie nowych powiązań w tym kontekście). W utworzeniu nowoczesnej i funkcjonalnej strefy

wypoczynku upatruje się możliwości zmniejszenia problemów społecznych (m.in. poprzez profilaktykę i zagospodarowywanie czasu wolnego).

6. Brak wystarczającej bazy dla rozwijania potencjału organizacji pozarządowych. To ostatni z wątków składających się na stan kryzysowy w Śródmieściu. Deficyt w zakresie bazy dedykowanej trzeciemu sektorowi w zasadzie uniemożliwia efektywne wykorzystanie potencjału i energii mieszkańców, które uwidaczniały się m.in. w trakcie badań społecznych i spotkań konsultacyjnych.

4.8 Potencjały obszaru rewitalizacji

Ważnym uzupełnieniem analizy pogłębionej obszaru rewitalizacji jest analiza potencjałów, które w perspektywie wdrażania zaplanowanego procesu rewitalizacji umożliwią rzeczywistą zmianę na terenie miasta, na którym odnotowano stan kryzysowy. Przeprowadzona diagnoza wskazuje na występowanie licznych problemów społecznych na omawianym obszarze, które istotnie wpływają na wizerunek oraz jakość życia w Śródmieściu (obszarze rewitalizacji). Dodatkowo, kluczowym problemem identyfikowanym przez interesariuszy są kwestie związane z przedsiębiorczością. Tym samym uznaje się również za konieczne ożywienia gospodarcze. Poza elementami związanymi z czynnikami społeczno-gospodarczymi wyłoniony obszar rewitalizacji boryka się ze znacznymi problemami w sferze zagospodarowania przestrzennego oraz powiązań funkcjonalnych związanych z ofertą usług kierowaną dla mieszkańców. Dodatkowo dostrzega się rosnące aspiracje mieszkańców związane z wzrastającymi oczekiwaniami w zakresie oferty i usług czasu wolnego.

Biorąc pod uwagę powyższe konkluzje oraz zawartość wielokryterialnej analizy, uznaje się, że diagnoza pogłębiona uzasadnia planowaną interwencję. Dodatkowo z punktu widzenia skuteczności kompleksowego przeobrażenia zdelimitowanego obszaru należy brać pod uwagę również jego potencjały. Wskazać tu przede wszystkim należy:

1. Tożsamość i silnie wykształcona identyfikacja ze Śródmieściem. Mieszkańcy Śródmieścia czują silne przywiązanie do swojego miejsca zamieszkania, podkreślając jego odrębność. Ponadto silny patriotyzm lokalny to szczególny walor biorąc pod uwagę bliskość dużego ośrodka miejskiego. Mieszkańcy to największy i podstawowy potencjał obszaru rewitalizacji, bez ich aktywności (widocznej na etapie tworzenia opracowania) skuteczna rewitalizacja w kompleksowej postaci nie zostanie osiągnięta. Tym samym swoistą przewagą konkurencyjną miasta, a przede wszystkim Śródmieścia jest bogaty i urozmaicony kapitał ludzki.

2. Stan zastany umożliwiający zagospodarowanie terenów zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców. Rewitalizacja części przestrzeni miejskiej związanej z przywróceniem dawnego blasku obiektom dawnej AVII. Jak również nadanie nowych funkcji przestrzeni w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby mieszkańców. Zasoby miasta, dawna strefa rekreacji i wypoczynku to baza umożliwiająca świadczenie usług publicznych oraz rozbudowywanie oferty dedykowanej mieszkańcom. Dodatkowo deficyty lokalowe, które odczuwają miejskie instytucje i organizacje mogą zostać zniwelowane dzięki modernizacji technicznej oraz przebudowie przestrzennej i funkcjonalnej części obiektów. Co istotne zdegradowane zasoby, niezależnie od planowanej interwencji rewitalizacyjnej są definiowane jako kluczowe z punktu widzenia prowadzenia polityki rozwojowej całego miasta.
3. Lokalizacja i oddziaływanie Lublina oraz zakładów lotniczych. Potencjałem Śródmieścia jest centralne ulokowanie w mieście i w szerzej definiowanym układzie funkcjonalnym i komunikacyjnym. Potencjał gospodarczy samego miasta to element wpływający korzystnie na wyzwanie związane z ożywieniem gospodarczym Śródmieścia.
4. Unikalna historia, miasto jako przykład modernizmu w architekturze, możliwość zbudowania marki w oparciu o dziedzictwo przemysłowe czy też modernizacyjne. Krótka lecz bogata historia miasta to element, który stanowi ważny czynnik wpływający na tożsamość mieszkańców Śródmieścia. Dodatkowo z punktu widzenia sfery technicznej oraz zagospodarowania przestrzennego, dążenia do poprawy estetyki w mieście korzystanie ze spuścizny architektonicznej i projektowej jest zdecydowanym atutem Świdnika.
5. Świadczenie roli centrum administracyjnego oraz instytucjonalnego. Śródmieście to rzeczywiste centrum instytucjonalne Świdnika, siedziba licznych urzędów oraz władz samorządowych. Świdnik to istotny ośrodek miejski o skali oddziaływania ponadlokalnego, posiadający rozwinięte funkcje związane ze świadczeniem usług publicznych. Z punktu widzenia przeobrażania obszaru oraz jego ożywienia (również gospodarczego) istotną przewagą oraz potencjałem jest pełnienie przez obszar funkcji miastotwórczej.
6. Potencjał do pełnienia funkcji symbolicznych. Śródmieście pełni rolę rzeczywistego centrum administracyjnego, instytucjonalnego oraz handlowo-usługowego jest to istotny potencjał obszaru. Niemniej jednak, dostrzeganym problemem jest niedostateczne wykorzystanie potencjału centrotwórczego omawianego terenu,

definiowanego z punktu widzenia rozwijania funkcji symbolicznych oraz tworzenia otwartej przestrzeni publicznej, jej poszerzaniu, które świadczyłyby o miastotwórczym charakterze obszaru.

4.9 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

Przeprowadzona diagnoza wskazała na główne problemy występujące w Śródmieściu, które stanowi obszar rewitalizacji. Dlatego też, dokonano analizy SWOT dla przedmiotowych terenów, która stanowi syntetyczne podsumowanie prac diagnostycznych. Dodatkowo niniejszy podrozdział umożliwia uporządkowanie informacji o stanie w jakim znajduje się obszar rewitalizacji i zbiorczo zestawia elementy wskazywane w ramach analizy sfery społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej.

Tabela 29 Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji

Mocne strony		Słabe strony	
Lokalizacja (również położenie w sąsiedztwie miasta wojewódzkiego Lublina)	Pełnienie roli rzeczywistego centrum miasta administracyjnego, instytucjonalnego oraz usługowego	Niedostateczny poziom realizacji funkcji symbolicznych przez Śródmieście	Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w obrębie Śródmieścia
Posiadanie terenów umożliwiających rozwój przemysłów czasu wolnego	Aktualne miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Degradacja i dewastacja kompleksu dawnej AVII	Niska estetyka, chaos i brak uporządkowania terenu targowiska
Potencjał do rozwijania bazy dedykowanej organizacjom pozarządowym	Wysoka jakość nauczania w szkołach	Relatywnie niski wskaźnik przedsiębiorczości w porównaniu do miast podobnej wielkości (zamieranie gospodarcze centrum)	Zbyt mała partycypacja wspólnot lokalnych w podejmowaniu decyzji, niski kapitał społeczny
Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, w tym sprawnie funkcjonująca sieć wodociągowa i kanalizacyjna	Dynamiczni i przedsiębiorczy mieszkańcy – relatywnie wysoki kapitał ludzki	Niekorzystna struktura demograficzna – starzenie się społeczeństwa	Zmniejszanie się kapitału ludzkiego – emigracja młodych ludzi poza miasto

Mocne strony

Wysokie kwalifikacje lokalnej społeczności – kapitał doświadczenia	Zadowalający poziom działalności miejskich instytucji kultury
Tradycje handlowe Śródmieścia – funkcjonujące targowisko	Koncentracja zabudowy i zagospodarowania przestrzennego Śródmieścia Świdnika
Stosunkowo niewysokie ceny nieruchomości	Funkcjonowanie Miejskiego Centrum Usług Socjalnych i Miejskiego Centrum Profilaktyki
Prowadzenie konsekwentnej polityki ukierunkowanej na termomodernizowanie obiektów na obszarze rewitalizacji	

Słabe strony

Niedostatki w infrastrukturze rekreacyjnej i sportowej	Niedostosowanie usług publicznych do potrzeb osób starszych oraz młodzieży
Brak komunikacji miejskiej i dworca przesiadkowego	Problem uzależnień, szczególnie wśród młodzieży
Znacząca liczba rodzin zamieszkujących Śródmieście korzystająca z pomocy społecznej oraz Miejskiego Centrum Profilaktyki	Kryzys w sferze przestrzenno-funkcjonalnej przenikający się z kwestiami gospodarczymi
Niska aktywność organizacji pozarządowych	

Szanse

Rozwój ekonomii społecznej	Wsparcie dla przedsiębiorstw oraz samorządu ze środków europejskich
Zacieśnienie współpracy miasta i placówek kultury sportu i turystyki z NGO i wykorzystanie partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP)	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej poszerzeniu oferty spędzania czasu wolnego

Zagrożenia

Długotrwałe procedury uzyskiwania pozwoleń na inwestycje	Brak pewności źródeł finansowania inwestycji – możliwość ograniczenia dostępu do środków unijnych
Brak wystarczających środków unijnych na realizację strategicznych zadań gminy	Zmieniające się przepisy prawa, uwarunkowania prawne i centralizacja

Szanse

Zagrożenia

Zagospodarowanie istotnych przestrzeni oraz adaptacja budynków znajdujących się w złym stanie technicznym	Możliwość zwiększenia aktywności lokalnej społeczności w zakresie uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym	Niewystarczający proces kształcenia świadomego odbiorcy wydarzeń kulturalnych i sportowych	Wysokie rozwarstwienie społeczne, „dziedziczenie biedy”
Dobra współpraca jednostek organizacyjnych miasta i pozostałych interesariuszy rewitalizacji	Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na inwestycje	Monokultura gospodarcza	Mała liczba instrumentów wsparcia działań rewitalizacyjnych
Zbudowanie lokalnego produktu turystycznego	Stworzenie oferty spędzania czasu wolnego o atrakcyjności i znaczeniu ponadlokalnym	Przemiany demograficzne (starzenie się społeczeństwa, utrata renty demograficznej, niedostateczny poziom atrakcyjności osiedleńczej)	Niska atrakcyjność lub brak oferty dla młodych osób, w kontekście ich zatrudnienia w mieście

5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Zawartość treściowa rozdziału skupi się na planowanym efekcie rewitalizacji, który jest opisany językiem idei oraz wartości. Jednocześnie przedstawiona wizja to punkt wyjścia do wypracowania celów i kierunków działań. Część planistyczna programu rewitalizacji jest odpowiedzią na wyniki przeprowadzonej diagnozy, która została zaprezentowana w formie syntezy wyników analizy porównawczej, analizy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz podsumowania wypracowanego z wykorzystaniem analizy SWOT. Warto podkreślić, że część postulatywna nie jest bierną odpowiedzią na zidentyfikowane problemy obszaru. W wielu aspektach nie ogranicza się ona do tego, co automatycznie wynika z diagnozy, lecz równocześnie wychodzi naprzeciw wyzwaniom, podejmując przedsięwzięcia prewencyjne i wyprzedzając powstawanie problemów możliwych do przewidzenia w przyszłości.

Wizja niniejszego LPR, dotycząca perspektywy roku 2023, uszczegóławia założenia z zakresu rozwoju lokalnego Świdnika, przekraczając je jednocześnie w niektórych elementach z uwagi na dłuższy horyzont czasowy obszarowo realizowanej rewitalizacji. Poniżej prezentuje się pożądaną zintegrowany efekt rewitalizacji – wizję Śródmieścia po przeprowadzonej rewitalizacji.

Wizja

Śródmieście buduje markę Świdnika w całym województwie lubelskim wraz z funkcjonalnym kompleksem dawnej AVII – przywróconym mieszkańcom, tętniącym życiem dzięki ich aktywności oraz organizacji pozarządowych.

Śródmieście to atrakcyjny obszar w wymiarze ekonomicznym oraz handlowo – usługowym przyciągający mieszkańców Świdnika oraz mieszkańców spoza Świdnika.

Odnowiona i uporządkowana przestrzeń publiczna stają się prężnie działającymi strefami wypoczynku i aktywności, przyczyniającymi się także do podniesienia atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej miasta.

Śródmieście służy wszystkim mieszkańcom miasta i poprawia jakość ich życia poprzez swoją ofertę handlową, kulturalną i rekreacyjną.

Mieszkańcy obszaru zrewitalizowanego chętnie angażują się w programy społeczne oraz stają się świadomymi aktorami życia społecznego biorąc czynny udział w kreowaniu wizerunku Świdnika i Śródmieścia w oparciu o dziedzictwo przemysłowe i dobrze zaprojektowaną przestrzeń oraz usługi publiczne.

Prowadzone działania ożywiają przyjazną i zróżnicowaną przestrzeń publiczną Śródmieścia, powstają nowe punkty usługowe, miejsca wypoczynku i aktywnego spędzania czasu – zaspokajające potrzeby użytkowników oraz tworzące nowe miejsca pracy.

6. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań

Rozdział prezentuje cele rewitalizacji oraz kierunki działań odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym, które mają na celu eliminację i ograniczanie negatywnych zjawisk zidentyfikowanych w diagnozie. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań to obligatoryjny element programu rewitalizacji, kluczowy z punktu widzenia planowania strategicznego interwencji rewitalizacyjnej. Założenia planistyczne czerpią z przeprowadzonej pracy diagnostycznej, badań społecznych, analizy desk research dokumentów programowych oraz strategicznych, jak również prac warsztatowych skupiających się na określeniu wizji Śródmieścia (obszaru rewitalizacji) w perspektywie roku 2023. Struktura rozdziału skupia się na określeniu celów oraz zdefiniowaniu kierunków działań odpowiadających zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym. Proponowane kierunki działań wyznaczają ramy dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które zostaną zaprezentowane w kolejnym rozdziale.

Część postulatywna opracowania ma na celu urzeczywistnienie wizji rozumianej jako docelowy efekt prowadzonej rewitalizacji. Rewitalizacja Śródmieścia koncentruje się na zdiagnozowanych problemach przede wszystkim w sferze społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej oraz w dalszej kolejności gospodarczej i technicznej.

W tym miejscu warto podkreślić, że logika interwencji i wyselekcjonowane działania rewitalizacyjne w całości koncentrują się na mieszkańcach obszaru rewitalizacji, uznając za nadrzędną wartość ich dobrostan oraz jakość Śródmieścia definiowanego jako miejsce ich pracy, zamieszkania, prowadzenia działalności gospodarczej oraz spędzania czasu wolnego.

Na potrzeby LPR określono trzy cele strategiczne rewitalizacji odnoszące się do Śródmieścia Świdnika. Dodatkowo wypracowano dedykowane kierunki działań odpowiadające na problemy wyłonionego obszaru rewitalizacji. Pierwszy cel ma charakter społeczny ze względu na kluczową rolę interwencji ukierunkowanej na mieszkańców obszaru rewitalizacji. Drugi cel odnosi się do konieczności ożywienia Śródmieścia i rozwoju usług publicznych oraz oferty kierowanej do mieszkańców. Trzeci cel odnosi się do sfery technicznej oraz uwarunkowań przestrzennych, które dopełniają interwencję i w istocie umożliwiają osiągnięcie kompleksowej zmiany. Poniżej scharakteryzowano poszczególne domeny planowania strategicznego.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016 - 2023 wyznaczone zostały trzy główne cele rewitalizacji i są to:

Cel rewitalizacji 1. Ograniczenie niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Śródmieścia

Cel rewitalizacji 2. Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji

Cel rewitalizacji 3. Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb mieszkańców

Powyższe cele strategiczne rewitalizacji są ukierunkowane na realizację wizji oraz przerwanie mechanizmów błędnego koła, które prowadzą do kumulacji i pogłębiania zjawisk kryzysowych w skali całego miasta, w tym przede wszystkim utrwalonego stylu życia o ograniczonej aktywności społecznej i gospodarczej.

Poniżej przeprowadzono charakterystykę wytyczonych celów wraz z kierunkami działań oraz identyfikacją problemów, na które interwencja odpowiada.

Cel rewitalizacji 1.

Ograniczenie niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Śródmieścia

Pierwszy z celów rewitalizacji odnosi się do sfery społecznej. Poprawa jakości życia mieszkańców z punktu widzenia odnotowanych negatywnych zjawisk i procesów społecznych ma podstawowe znaczenie dla skuteczności rewitalizacji Śródmieścia. Wzmocnienie poziomu integracji społecznej to wyzwanie łączące się z koniecznością wsparcia kapitału ludzkiego i społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji. Ponadto podjęcie interwencji w sferze społecznej wynika m.in. ze zidentyfikowania następujących problemów:

- Niskiej aktywności obywatelskiej,
- Niedostatecznego poziomu odczuwanego bezpieczeństwa przez mieszkańców Śródmieścia,
- Występującej problematyki uzależnień, również wśród młodzieży,
- Wzrostu liczby rodzin, korzystających z pomocy i wsparcia instytucji pomocy społecznej,
- Koncentracji negatywnych zjawisk społecznych: m.in. ubóstwa i bezrobocia oraz patologii życia społecznego na terenie Śródmieścia.

Powyższe problemy w syntetyczny sposób prezentują sytuację w Śródmieściu zgodnie z zapisami diagnozy oraz analizy pogłębionej. W rezultacie przeprowadzonych prac wyznaczono następujące kierunki działań w zakresie rewitalizacji dla Śródmieścia Świdnika:

1.1 Przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych i niepełnosprawnych

1.2 Prowadzenie działań profilaktycznych, wspieranie osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków

1.3 Współpraca z organizacjami społecznymi ukierunkowana na rzecz ograniczenia zjawiska biedy i wykluczenia społecznego

1.4 Wykorzystanie instrumentów ekonomii społecznej

Cel rewitalizacji 2.

Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji

Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji zasadniczo opiera się na przebudowie funkcjonalnej Śródmieścia. W celu zawiera się szereg działań ukierunkowanych na zaspokajanie potrzeb wszystkich mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem tych zamieszkujących obszar rewitalizacji. Tym samym niniejszy cel, analogicznie jak pierwszy z wymienionych, jest dedykowany mieszkańcom a jego potrzeba jest uzasadniona deficytami w sferze społecznej. Warto podkreślić, że ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji jest relatywnie szerokim zagadnieniem i ogniskuje się wokół zbudowania oferty dla mieszkańców i dostosowanie miasta do ich potrzeb oraz aspiracji. Cel korzystnie wpłynie na ograniczanie patologii życia społecznego i przede wszystkim stanowi treściowe dopełnienie działań inwestycyjnych i infrastrukturalnych. Z punktu widzenia skuteczności rewitalizacji uznaje się jego realizację za warunkującą powodzenie całego procesu zaplanowanego w LPR. Interwencja zawierająca się w niniejszym celu wynika m.in. z następujących problemów:

- Niedostateczna oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dla osób starszych,
- Starzenie się społeczności lokalnej,
- Identyfikowane patologie życia społecznego,
- Relatywnie niska liczba podmiotów gospodarczych w porównaniu do analogicznych miast w kraju i województwie,
- Niedoinwestowanie urządzeń rekreacyjnych i infrastruktury,
- Degradacja kompleksu dawnej AVII,
- Niska jakość infrastruktury targowiska utrudniająca prowadzenie handlu i obniżająca estetykę Śródmieścia,
- Niska aktywność organizacji pozarządowych.

W rezultacie przeprowadzonych prac wyznaczono następujące kierunki działań w zakresie rewitalizacji dla Śródmieścia Świdnika w ramach Celu rewitalizacji 2. Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji:

- 2.1 Dostosowanie usług publicznych do potrzeb mieszkańców
- 2.2 Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego
- 2.3 Wspieranie organizacji pozarządowych
- 2.4 Współpraca ze środowiskiem kupców i przedsiębiorców prowadzących działalność na obszarze rewitalizacji
- 2.5 Rozwój oferty dedykowanej seniorom

Cel rewitalizacji 3.

Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb mieszkańców

Trzeci z celów strategicznych w istocie pełni rolę służebnego w stosunku do dwóch pozostałych. Pierwszy i drugi cel strategiczny to cele odwołujące się bezpośrednio do działań miękkich – społecznych ukierunkowane na zaspokajanie potrzeb mieszkańców i rozwiązywanie identyfikowanych problemów społecznych. Ożywienie społeczno-gospodarcze Śródmieścia i poprawa jakości życia osób zamieszkujących obszar problemowy, to nadrzędne cele planowanej interwencji. Ich urzeczywistnienie, i tym samym osiągnięcie wypracowanej wizji jest możliwe dzięki interwencji w sferach przestrzennej i technicznej, które bezpośrednio determinują skuteczność rewitalizacji. Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb mieszkańców skupia się na wzmacnianiu funkcji i potencjałów miastotwórczych Śródmieścia Świdnika. Podjęcie interwencji w sferze technicznej i związanej z zagospodarowaniem przestrzennym wynika m.in. ze zidentyfikowania następujących problemów:

- Dewastacji kompleksu dawnej AVII,
- Niedostosowanie targowiska do zmieniających się oczekiwań konsumenckich oraz jego niska estetyka,
- Problemy z dostępnością transportową obszaru (ciągi pieszo-jezdne, deficyt miejsc parkingowych),
- Niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się uwarunkowań,
- Niska jakość przestrzeni publicznej w Śródmieściu,
- Słabość połączeń funkcjonalnych w obrębie obszaru.

Powyższe problemy prezentują w skrócie główne procesy i zjawiska kryzysowe na terenie Śródmieścia w odniesieniu do sfer infrastrukturalnych i odnoszących się do układu

urbanistycznego miasta. W efekcie prac diagnostycznych wskazano kierunki działań w zakresie rewitalizacji omawianego obszaru rewitalizacji, są nimi:

3.1 Modernizacja obiektów zdegradowanych

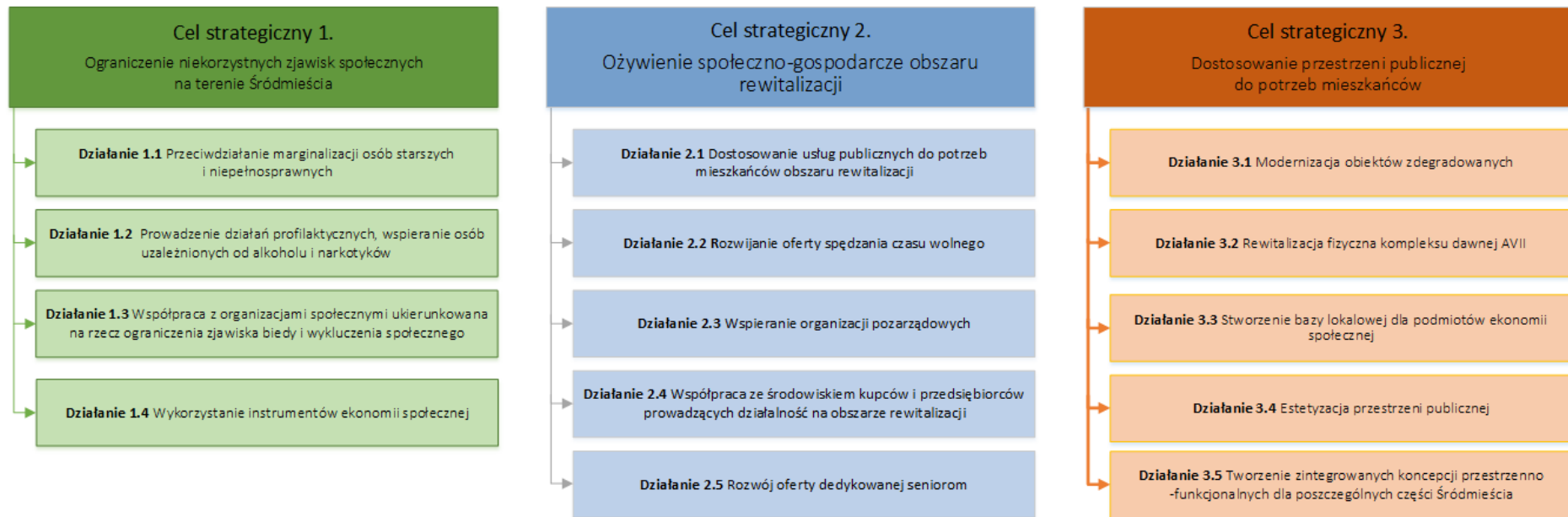
3.2 Rewitalizacja fizyczna kompleksu dawnej AVII

3.3 Stworzenie bazy lokalowej dla podmiotów ekonomii społecznej

3.4 Estetyzacja przestrzeni publicznej

3.5 Tworzenie zintegrowanych koncepcji przestrzenno-funkcjonalnych dla poszczególnych części Śródmieścia

Powyższy opis celów i kierunków działań w ramach rewitalizacji w Śródmieściu został uzupełniony schematem, który w ujęciu syntetycznym prezentuje zaplanowaną interwencję.

7. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

7.1 Lista podstawowa

W niniejszym rozdziale zostanie zaprezentowany pełen katalog planowanych do realizacji projektów rewitalizacyjnych w formie fiszek projektowych zawierających nazwę, podmiot realizujący, zakres rzeczowy zadań, miejsce przeprowadzenia danego projektu, wartość oraz prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji. W tym miejscu warto przytoczyć definicję czym jest projekt oraz przedsięwzięcie rewitalizacyjne.

Projekt rewitalizacyjny to projekt wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów lub logicznie powiązany z treścią i celami programu, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego.

Przedsięwzięciem rewitalizacyjnym jest projekt lub grupa projektów i innych działań, w szczególności o charakterze społecznym, ekonomicznym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, zawartych lub wynikających z programu rewitalizacji oraz logicznie powiązanych z treścią i celami programu rewitalizacji.

Lista planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

1. Przebudowa obiektów AVII szansą na poprawę dostępności usług społecznych dla mieszkańców Świdnika
2. Rewitalizacja obszaru przy ul. Stefana Wyszyńskiego w Świdniku kierunkiem rozwoju przedsiębiorczości lokalnej oraz wzmocnienia jej potencjału w tym kulturowego
3. Przebudowa targowiska miejskiego w Świdniku w celu poprawy niskiej jakości terenów publicznych oraz poprawy jakości usług w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców
4. Centrum Aktywności Społecznej – Świdnik motorem przedsiębiorczości społecznej
5. Poznaję-Badam-Wiem
6. Powołanie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej
7. Stworzenie strategii marketingowej, marki oraz produktów turystycznych dla Gminy Miejskiej Świdnik
8. Artystyczny Ogród
9. Świdnicka Strefa Kultury i Sztuki „W14”

10. Remont hangaru drewnianego Aeroklubu Świdnik z przeznaczeniem na stworzenie miejsca ekspozycji historycznej dla sprzętu latającego i nie tylko a produkowanego w Świdniku (szybowce, śmigłowce, motolotnie i motocykle)
11. Aktywizacja społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji
12. Pobudzenie świadomości społeczności lokalnej w obszarze ochrony przeciwpożarowej
13. Rewitalizacja terenu pomiędzy budynkami przy ul. Kosynierów 13 i ul. Kosynierów 15 w Świdniku
14. Rewitalizacja zdegradowanego terenu między budynkami przy ul. Spółdzielczej 1 i przy ul. Spółdzielczej 3 w Świdniku
15. Rewitalizacja zdegradowanego terenu między budynkami przy ul. Niepodległości 30 i ul. Mickiewicza w Świdniku

Powyższa lista projektów podstawowych znajduje rozszerzenie z kartach projektów – fizekach projektowych, które obejmują podstawowe informacje na temat poszczególnych przedsięwzięć. Logika interwencji rewitalizacyjnej, cele LPR oraz poszczególne działania zakładają optymalne wykorzystanie infrastruktury na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Projekty infrastrukturalne stanowią naturalną bazę do realizacji przedsięwzięć miękkich o społecznym charakterze. Przykładem takich działań jest wykorzystanie podmiotów ekonomii społecznej oraz synergii działania interesariuszy rewitalizacji. Poszczególne projekty są powiązane ze sobą tematycznie i problemowo, tym samym zaplanowana interwencja jest komplementarna.

Jednocześnie komplementarność problemowa jest opisana w rozdziale 8.3 przedmiotowego opracowania. Dodatkowo należy podkreślić, że rzeczowe uzupełnianie się poszczególnych projektów rewitalizacyjnych jest opisane w kartach zadań przedstawionych w dalszej części podrozdziału.

Z punktu widzenia komplementarności interwencji warto podkreślić bezpośrednie zależności pomiędzy projektami 1, 2 i 3 (kluczowe projekty inwestycyjne) oraz projektem 4 (projektem społecznym). Centrum Aktywności Społecznej będzie bezpośrednio związane z produktami projektów inwestycyjnych. Będzie korzystało ze zrewitalizowanej infrastruktury, będzie ją utrzymywało oraz potencjalnie będzie operatorem działań, które w ramach interwencji będą realizowane. Tym samym uznaje się, iż projekty społeczne w pełni korzystają z bazy wynikającej z założeń inwestycyjnych projektów rewitalizacyjnych. Analogicznie należy traktować m.in. projekt miękkiej 6. Powołanie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej. Natomiast projekty zgłoszone przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej

w Świdniku mają charakter modelowy poprzez łączenie interwencji społecznej i infrastrukturalnej.

Projekt 1 Przebudowa obiektów AVII szansą na poprawę dostępności usług społecznych dla mieszkańców Świdnika

1. Nazwa projektu:
Przebudowa obiektów AVII szansą na poprawę dostępności usług społecznych dla mieszkańców Świdnika
2. Nazwa wnioskodawcy
Gmina Miejska Świdnik
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
<p>Dawne obiekty sportowe AVII, które stanowią przedmiot interwencji inwestycyjnej i społecznej zbudowane zostały w latach pięćdziesiątych XX w. Przez wiele lat obiekt był własnością zakładu przemysłowego PZL WSK S.A. Służył działalności klubów sportowych - siatkarskiego i pływackiego oraz był miejscem rekreacji i aktywizacji sportowej świdniczan oraz miejscem spędzania czasu wolnego, zwłaszcza w czasie wakacji. Przez lata funkcjonowania obiekt nie był poddawany znaczącym modernizacjom i remontom. Gmina Miejska Świdnik w roku 2013 odkupiła od WSK – PZL Świdnik zdegradowane obiekty położone na powierzchni ok. 4,5 ha. zlokalizowane w terenie parkowym. Obiekt jest obecnie wyłączony z użytkowania ze względu na bardzo zły stan techniczny i sanitarny oraz dokonane roboty rozbiórkowe.</p> <p>Konieczne jest poddanie tych terenów kompleksowej rewitalizacji, uwzględniając ich ogromny potencjał, nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych, a przede wszystkim przywrócenie tego terenu mieszkańcom.</p> <p>W Gminie Miejskiej Świdnik brakuje miejsca stanowiącego centrum aktywności, którego oferta byłaby skierowana do szerokiego grona odbiorców – zarówno ludzi młodych, jak i osób starszych, a także dla mieszkańców zagrożonych wykluczeniem, ze względu na wiek, niepełnosprawność lub inne czynniki.</p> <p>Przy różnych okazjach podnoszony jest przez mieszkańców miasta problem braku przyjaznej przestrzeni publicznej sprzyjającej spotkaniom i aktywnemu wypoczynkowi, obiektu, który pełniłby funkcje rekreacyjne, umożliwiające komunikację międzypokoleniową, wspierające integrację społeczną, miejsca otwartego dla działalności organizacji pozarządowych, Uniwersytetu Trzeciego Wieku, klubów sportowych, podmiotów ekonomii społecznej.</p>
4. Cel ogólny (cele) projektu:
<p>Przedsięwzięcie ma na celu kompleksową rewitalizację obszaru zdegradowanego wyznaczonego w ramach obszaru rewitalizacji wraz ze zmianą jego dotychczasowych funkcji. Zakres działań rewitalizacyjnych obejmujących przebudowę i adaptację zdegradowanego terenu dawnego obiektu sportowo-rekreacyjnego AVIA zostanie ukierunkowany w szczególności na poprawę jakości korzystania z przestrzeni publicznej, likwidację izolacji obszarów problemowych, poprawę jakości życia mieszkańców oraz zdolności świadczenia usług wyższego rzędu dla otaczających obszarów.</p> <p>Przedsięwzięcie wpłynie na ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego, które zostało zidentyfikowane jako istotny problem, stanowiący barierę ograniczającą rozwój nowoczesnego społeczeństwa. Inwestycja odpowiada na potrzebę aktywizacji społecznej osób marginalizowanych, poprawę dostępu i wzrostu jakości usług publicznych oraz ograniczania rozmiarów negatywnych zjawisk społecznych.</p>
5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:
<p>Kompleksowe działania zostaną zlokalizowane w północnej części obszaru rewitalizacji w Świdniku – na terenie dawnego ośrodka sportowo-rekreacyjnego AVIA, obejmującego obszar ok. 4,5 ha.</p> <p>Zakres przebudowy obiektów ma na celu wyprowadzenia tego terenu ze stanu degradacji technicznej i nadanie mu nowych funkcji społecznych.</p>

1. Nazwa projektu:

Przebudowa obiektów AVII szansą na poprawę dostępności usług społecznych dla mieszkańców Świdnika

Przebudowane zostaną ciągi komunikacyjne oraz parking, ogrodzenie i oświetlenie, nastąpi regeneracja terenów zielonych, przebudowa przestrzeni publicznej, która zostanie wyposażona w obiekty sportowo-rekreacyjne zwiększające atrakcyjność terenu (boiska, plac sprawnościowy, siłownia zewnętrzna, pływalnie, hala miejska, korty tenisowe). Planuje się zaprojektowanie małej architektury – źródłek wody pitnej, brodzików, fontanny, pergoli, ławek, koszy na śmieci, toalety publicznej, stolików do gier w: karty, szachy, warcaby, chińczyka, zorganizowanie miejsca na plac piknikowy, budowa tężni solankowej. Planowane jest wybudowanie ścieżki edukacyjno-rekreacyjnej – mini ogródek przyrodniczy. Przy realizacji przedsięwzięcia planowane jest zastosowanie nowoczesnych technologii, dzięki którym poprawie ulegnie efektywność energetyczna obiektów – m.in. odnawialne źródła energii. Obiekt zostanie przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych i wyposażony stosownie do swoich nowych funkcji. Do działań, które będą objęte procesem aplikacji w ramach działania 13.3. RPO WL należeć będzie powstanie hali miejskiej przeznaczonej do pełnienia różnych funkcji społecznych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem - przebudowa ciągów komunikacyjnych, parkingów, przebudowa infrastruktury technicznej, oświetlenia i ogrodzenia terenu, utworzenie kompleksu wypoczynkowego w ramach zagospodarowania przestrzeni publicznej – miejsca do aktywnego wypoczynku i rekreacji z ofertą przeznaczoną dla różnych grup odbiorców.

Obiekt będzie stanowił bazę dla realizacji projektów społecznych - utworzenia podmiotu ekonomii społecznej Centrum Aktywności Społecznej. Planowane jest dodatkowe wnioskowanie o dofinansowanie z EFS na różne działania miękkie - po realizacji części inwestycyjnej przy współpracy organizacji pozarządowych, instytucji działających w sferze społecznej.

Przyjazne otoczenie parkowe, oddzielenie od terenów mieszkalnych, ale blisko centrum Świdnika, nowoczesna infrastruktura będą stwarzać możliwość skorzystania z bogatej oferty usług, która zostanie skierowana do wszystkich chętnych.

Doskonała lokalizacja komunikacyjna - drogowa i kolejowa będzie stanowić ułatwienie i zachętę do skorzystania z usług ośrodka osób spoza Świdnika.

6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:

ok. 40 000 000 – planowane do współfinansowania ze środków ministerialnych, środków własnych gminy, środków Unii Europejskiej. Na kompleksowy efekt końcowy – poddane rewitalizacji, nowoczesne, służące społeczności lokalnej obiekty będą się składały różne działania/projekty mające na celu wyprowadzenie tego terenu ze stanu kryzysowego, planowane do współfinansowania z różnych źródeł.

7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:

wskaźniki rezultatu bezpośredniego	planowana wielkość wskaźnika	sposób pomiaru wskaźnika
1. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu.	20 000	statystyki wejść na obiekty (bilety), statystyki podmiotów organizujących przedsięwzięcia społeczne
wskaźniki produktu	planowana wielkość wskaźnika	sposób pomiaru wskaźnika
1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach.	5	dokumentacja powykonawcza
2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją.	4,5 ha	dokumentacja powykonawcza
3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	3	dokumentacja powykonawcza
4. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	2 ha	dokumentacja powykonawcza

Projekt 2. Rewitalizacja obszaru przy ul. Stefana Wyszyńskiego w Świdniku kierunkiem rozwoju przedsiębiorczości lokalnej oraz wzmocnienia jej potencjału, w tym kulturowego

1. Nazwa projektu:

Rewitalizacja obszaru przy ul. Stefana Wyszyńskiego w Świdniku kierunkiem rozwoju przedsiębiorczości lokalnej oraz wzmocnienia jej potencjału, w tym kulturowego

Gmina Miejska Świdnik

Obszar planowany do rewitalizacji znajduje się przy skrzyżowaniu ulic Niepodległości i Wyszyńskiego, jego główny element stanowi Plac Konstytucji 3 Maja, który składa się z trzech powierzchni znajdujących się na trzech różnych poziomach.

W chwili obecnej obszar ten to przede wszystkim miejsce organizacji ważniejszych uroczystości państwowych oraz sporadycznie festynów i imprez kulturalnych.

W świadomości mieszkańców główny plac miejski postrzegany jest jako obszar wielofunkcyjny, który w miarę upływu czasu stał się nieprzystosowany do współczesnych wymagań funkcjonalnych i estetycznych. Dzięki realizacji projektu – znaczna jego część zostanie przeznaczona na funkcję rekreacyjną oraz na miejsca do organizacji imprez masowych.

Jest to najważniejsza przestrzeń reprezentacyjna w strukturze miasta, która od pewnego czasu ulega systematycznej degradacji. W celu jej zatrzymania oraz eliminacji jej negatywnych skutków konieczne jest poddanie obszaru działaniom rewitalizacyjnym. Działania te mają na celu ożywienie przestrzeni w centralnej części miasta oraz zachęcenie mieszkańców do przebywania w nim.

Od momentu powstania teren ten pełnił różne funkcje, przede wszystkim było to miejsce spotkań oficjalnych władz miasta, jednak możliwości jego wykorzystania są dużo większe. Z faktem tym należy wiązać często niespójne, przypadkowe zagospodarowanie, które powodowało, że jakość przestrzeni placu jest niska.

Zagospodarowanie płyty placu znajdującego się na różnych poziomach przedstawia się jako zbiorowisko przypadkowych elementów i nie stanowi spójnej całości.

Oświetlenie stanowią typowe, źle rozmieszczone lampy które nie są ani funkcjonalne, ani nie eksponują walorów przestrzeni, przez co nie są atrakcyjne dla mieszkańców miasta.

Kolejnym problemem jest aranżacja zieleni, która nie jest wynikiem kompleksowych, świadomych działań kompozycyjnych wobec czego jej estetyka pozostawia wiele do życzenia.

Poprzez złe zagospodarowanie, obszar słabo się sprawdza przy organizowaniu imprez masowych, a możliwości roztawienia sceny plenerowej są ograniczone. Przy jego korzystniejszej aranżacji możliwa byłaby organizacja różnego typu jarmarków, występów zespołów, imprez, wystaw plenerowych, pikników rodzinnych a także imprez nawiązujących do historii/tradycji miasta.

W Świdniku problemem jest ograniczona liczba miejsc o charakterze rekreacyjnym. Realizacja projektu spowoduje ożywienie obszaru i nada mu nowy rekreacyjny charakter. Poprzez wprowadzone zmiany plac stanie się miejscem spacerów, odpoczynku i relaksu dla mieszkańców. Stanie się również miejscem integracji świdniczan np. podczas gier typu szachy, warcaby. W sąsiedztwie placu znajdują się niewykorzystane lokale, które ze względu na degradację stanu technicznego i niską wartość użytkową wymagają odnowienia i przeznaczenia na działalność społeczno - kulturalną.

Dzięki rewitalizacji tej części miasta zmieni się jego wygląd, przestrzeń uzyska nowy blask, stanie się bardziej funkcjonalna, wyeksponowane zostaną istniejące obiekty architektury jak np. zlokalizowane na placu pomniki.

Dzięki procesowi rewitalizacji przestrzeni centralnego obszaru miasta pojawią się w przestrzeni elementy uatrakcyjniające go zarówno wizualnie, jak i przede wszystkim funkcjonalnie, obszar będzie pełnił rolę przestrzeni zarówno reprezentacyjnej, jak i miejsca wypoczynku i aktywności kulturalnej mieszkańców.

Celem projektu jest poprawa warunków życia mieszkańców Świdnika poprzez zwiększenie estetyki, lepsze zagospodarowanie centrum miasta oraz polepszenie dostępu mieszkańców do nowoczesnej infrastruktury społecznej poprzez rewitalizację zdegradowanego Placu Konstytucji 3 Maja oraz wzmocnienie potencjału kulturowego obszaru przy ul. Stefana Wyszyńskiego w Świdniku.

Do celów projektu można zaliczyć również:

- poprawę jakości korzystania z przestrzeni publicznej;
- poprawę funkcjonalności przestrzeni publicznej;
- urozmaicenie oferty spędzania wolnego czasu;
- nadanie przestrzeni nowych funkcji - społecznych, kulturalnych;
- odnowienie i przystosowanie infrastruktury do działań kulturalnych;
- usprawnienie komunikacji pieszej w centralnej części miasta;
- aktywizację społeczeństwa poprzez jego zaangażowanie w proces odnowy centrum miasta;
- wzrost zadowolenia mieszkańców z miejsca zamieszkania,

1. Nazwa projektu:

Rewitalizacja obszaru przy ul. Stefana Wyszyńskiego w Świdniku kierunkiem rozwoju przedsiębiorczości lokalnej oraz wzmocnienia jej potencjału, w tym kulturowego

- stymulowanie rozwoju gospodarczego, ożywienie inwestycyjne oraz wzrost atrakcyjności komercyjnej centrum miasta,
  - stworzenie atrakcyjnego miejsca spotkań i organizacji imprez miejskich (wydarzeń kulturalnych i sportowych)
  - przyciągnięcie jak największej liczby mieszkańców i ożywienie centrum miasta dzięki budowie wygodnej infrastruktury służącej wypoczynkowi,
  - podjęte działania przyczynią się do wzrostu ekonomicznej aktywności oraz do zwiększenia atrakcyjności miasta dla turystów, inwestorów i mieszkańców.
- Dzięki udostępnieniu terenu osobom niepełnosprawnym oraz organizacji ogólnodostępnych imprez kulturalnych promowana będzie integracja społeczna.

5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:

Przedmiotem projektu jest rewitalizacja przestrzeni publicznej przy ul. Stefana Wyszyńskiego w Świdniku obejmującej Plac Konstytucji 3 Maja w Świdniku i nadanie jej nowych funkcji społecznych.

W ramach inwestycji przeprowadzone zostaną prace obejmujące swoim zakresem m. in.

- dostosowanie placu do zmiennych aranżacji sezonowych,
- dostosowanie infrastruktury do imprez i działań kulturalnych,
- przebudowę infrastruktury technicznej,
- przebudowę szaty roślinnej z uporządkowaniem drzewostanu,
- przebudowę elementów małej architektury oraz nawierzchni ciągów komunikacyjnych.

Projekt jest nastawiony na realizację celów społecznych, w związku z tym planowane jest dodatkowe wnioskowanie o dofinansowanie z EFS na różne działania miękkie - po realizacji części inwestycyjnej przy współpracy organizacji pozarządowych, instytucji działających w sferze społecznej. Projekt będzie komplementarny z planowanym do realizacji projektem społecznym, w zakres którego będzie wchodziło utworzenie podmiotu ekonomii społecznej, którego jednym z obszarów działania będzie obszar zrewitalizowanej centralnej części miasta.

6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:

4 800 000,00 zł

7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:

wskaźniki rezultatu bezpośredniego	planowana wielkość wskaźnika	sposób pomiaru wskaźnika
1. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu.	5000	Osoby/rok Raporty, sprawozdania instytucji realizujących wydarzenia na obszarze przedmiotu projektu / listy uczestników spotkań
wskaźniki produktu	planowana wielkość wskaźnika	sposób pomiaru wskaźnika
1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją.	0,7 ha	Dokumentacja powykonawcza

Projekt 3. Przebudowa targowiska miejskiego w Świdniku w celu poprawy niskiej jakości terenów publicznych oraz poprawy jakości usług w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców

1. Nazwa projektu:
Przebudowa targowiska miejskiego w Świdniku w celu poprawy niskiej jakości terenów publicznych oraz poprawy jakości usług w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców.
2. Nazwa wnioskodawcy:
Gmina Miejska Świdnik
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
Głównym problemem na jaki ma odpowiadać przedmiotowy projekt jest niska jakość terenów publicznych oraz niska jakość świadczonych usług. Przyczyną tego stanu rzeczy jest niska jakość infrastruktury podstawowej ściśle związanej z prowadzeniem działalności na targu oraz niska jakość infrastruktury uzupełniającej. Targowisko miejskie w Świdniku nie ma zadaszenia, monitoringu oraz oświetlenia. Nie ma wystarczającej ilości straganów a te które są, charakteryzują się bardzo niską jakością i są w dużej mierze zniszczone. Na podstawie ankiet przeprowadzonych w sierpniu 2016 r. wynika, że sprzedający widzą potrzebę natychmiastowej poprawy warunków pracy. Wskazali na brak sektorowości, problemy z zaopatrzeniem w wodę oraz niski poziom warunków sanitarnych. Kłopotem dla sprzedających produkty ekologiczne jest niewystarczająca ilość miejsca oraz brak bezpiecznych warunków sprzedaży. Utrudnieniem jest również brak porządku w zakresie postojów i wyjazdu dla sprzedających z samochodów. Ankietowani kupujący wskazali na konieczność utwardzenia placu przy torach (obecnie nawierzchnia gruntowa) oraz blokowanie w soboty przez sprzedających ciągów komunikacyjnych (ul. Targowa). Stan obecny targowiska powoduje niechęć wśród części mieszkańców do robienia zakupów na targu i powoduje przekierowanie na zakupy w marketach kosztem lokalnych przedsiębiorców i rolników. Powoduje to wydłużenie łańcucha żywnościowego oraz zmniejszenie udziału rolników w wartości dodanej. Niewystarczająca ilość miejsca oraz zły jakości infrastruktura przyczynia się również do stagnacji targowiska pod kątem ilości sprzedających, rodzaju asortymentu oraz rozwoju przedsiębiorczości.
4. Cel ogólny (cele) projektu:
Głównym celem przedmiotowego projektu jest zwiększenie jakości przestrzeni publicznej oraz wzrost jakości świadczonych usług. Do celów szczegółowych projektu należą: 1) poprawa jakości świadczonych usług poprzez inwestycję w infrastrukturę: zadaszenie, oświetlenie, monitoring, nowe stragany, nowa nawierzchnia, 2) skrócenie łańcucha żywnościowego oraz zwiększenie udziału rolników w wartości dodanej poprzez wydzielenie miejsc do sprzedaży produktów rolno-spożywczych, 3) ułatwienie dystrybucji i promocji produktów lokalnych, w tym produktów ekologicznych poprzez wydzielenie miejsc do sprzedaży produktów ekologicznych, 4) poprawa warunków pracy dla sprzedających oraz przyciągnięcie nowych, 5) wzrost poziomu integracji społecznej poprzez przyciągnięcie większej ilości kupujących.
5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:
Przebudowa targowiska zostanie podzielona na II etapy. I etap dotyczy targowiska znajdującego się między ulicą Targową a ulicą Okulickiego. II etap dotyczy targowiska zlokalizowanego przy ulicy Targowej, wzdłuż torów. Zakres rzeczowy przebudowy targowiska – I etap (stoiska dla sprzedawców produktów rolno-spożywczych i produktów ekologicznych) obejmuje przede wszystkim: 1) Zadanie i utwardzenie placu o powierzchni ok. 2850 m ² oraz przebudowa ogrodzenia 2) Wyposażenie w stoiska handlowe 3) Wyposażenie w media i węzeł sanitarny, również dla osób niepełnosprawnych 4) Wyposażenie w instalacje OZE, 5) Instalacja oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego oraz monitoring

1. Nazwa projektu:

Przebudowa targowiska miejskiego w Świdniku w celu poprawy niskiej jakości terenów publicznych oraz poprawy jakości usług w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców.

Zakres rzeczowy przebudowy targowiska – II etap obejmuje przede wszystkim:

- 1) Utwardzenie i ogrodzenie placu o powierzchni ok. 1760 m² oraz placu o powierzchni ok. 2400 m² i wyposażenie ich w media,
- 2) Montaż zadaszonych punktów handlowych,
- 3) Instalacja oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego oraz monitoring.

6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:

Wartość szacunkowa brutto I etapu: ok. 1,85 mln zł.

Wartość szacunkowa brutto II etapu: ok. 0,74 mln zł.

7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:

wskaźniki rezultatu bezpośredniego	planowana wielkość wskaźnika	sposób pomiaru wskaźnika
Powierzchnia terenów przygotowanych do sprzedaży produktów ekologicznych	701 m ²	Protokół odbioru robót
wskaźniki produktu	planowana wielkość wskaźnika	sposób pomiaru wskaźnika
1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją.	7010 m ²	Protokół odbioru robót

Projekt 4. Centrum Aktywności Społecznej – Świdnik motorem przedsiębiorczości społecznej

1. Nazwa projektu:
Centrum Aktywności Społecznej – Świdnik motorem przedsiębiorczości społecznej.
2. Nazwa wnioskodawcy
Gmina Miejska Świdnik
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
<p>Projekt jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy społeczne na wyznaczonych terenach zdegradowanych w Gminie Miejskiej Świdnik wynikające z przeprowadzanych ankiet.</p> <p>Utworzenie podmiotu ekonomii społecznej ma na celu stworzenia miejsca, w którym znajdą zatrudnienie osoby, będące do tej pory na marginesie rynku pracy. Projekt ma na celu pomoc osobom wykluczonym, rodzinom z różnymi problemami, młodzieży a także osobom bezdomnym i bezrobotnym, osobom, dla których znalezienie pracy jest jednym z podstawowych warunków wyjścia z wykluczenia społecznego. W powołanym podmiocie ekonomii społecznej znajdą zatrudnienie osoby bezrobotne korzystające m.in. z usług jednostek pomocy społecznej.</p> <p>Podmiot ekonomii społecznej umożliwi rozpoczęcie i kontynuowanie pracy oraz innych form aktywności zawodowej osobom, którym trudno samodzielnie funkcjonować na rynku pracy. Jednym ze zidentyfikowanych problemów w GMS jest brak umiejętności u osób wykluczonych uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy czy zamieszkania.</p> <p>Realizacja projektu umożliwi udzielenie realnego wsparcia przez gminę mieszkańcom zagrożonym wykluczeniem dając im możliwość zatrudnienia w podmiocie ekonomii społecznej.</p> <p>Głównymi problemami społecznymi zdiagnozowanych w GMS jest bezrobocie i wykluczenie społeczne. Analizując pomoc udzielaną przez MOPS można zauważyć zjawisko tzw. dziedziczenia ubóstwa, wykluczenia społecznego oraz korzystania z pomocy społecznej. W związku ze zdiagnozowanymi problemami, jednym z kluczowych elementów działania Centrum Aktywności Społecznej będzie zawodowa i społeczna integracja osób wykluczonych.</p>
4. Cel ogólny (cele) projektu:
<p>Przedsięwzięcie ma na celu zapewnienie kompleksowego wsparcia przez gminę mieszkańcom zagrożonym wykluczeniem społecznym i marginalizowanym dając im możliwość zatrudnienia w podmiocie ekonomii społecznej, której celem będzie m.in. umożliwienie osobom bezrobotnym aktywizacji zawodowej. Dodatkowo utworzenie centrum aktywności społecznej pozwoli na osiągnięcie poniższych celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości życia mieszkańców, - ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego, - aktywizacja społeczna osób marginalizowanych, - ograniczenie rozmiarów negatywnych zjawisk społecznych, - reintegracja na rynek pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, - reintegracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, bezdomnych, w trudnej sytuacji materialnej i życiowej oraz członków ich rodzin i otoczenia.
5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:
<p>Centrum Aktywności Społecznej zostanie zlokalizowane w zrewitalizowanych dawnych obiektach sportowych AVII. Powołana jednostka będzie prowadziła swoją działalność przede wszystkim na terenach rewitalizowanych tj. dawne obiekty sportowo-rekreacyjne AVII, centrum miasta (Plac Konstytucji 3-go Maja), targowisko Świdnik.</p> <p>W ramach funkcjonowania podmiotu ekonomii społecznej jej członkowie będą podejmować samodzielne działanie w celu integracji społecznej i zawodowej, starając się zmienić swoje położenie i wykorzystać okazje rynkowe do polepszenia swojej sytuacji materialnej.</p> <p>Powołany podmiot ekonomii społecznej będzie funkcjonować jak podmiot rynkowy tj. będzie realizował zadania publiczne powierzone przez Gminę ale również będzie świadczyć usługi innym podmiotom na zasadach rynkowych.</p> <p>Powołana jednostka będzie umożliwiała zatrudnienie dla osób m.in. o niskiej zatrudnialności (m.in. wykluczonych społecznie).</p>

1. Nazwa projektu:

Centrum Aktywności Społecznej – Świdnik motorem przedsiębiorczości społecznej.

Oprócz funkcji aktywizującej bezrobotnych podmiot ekonomii społecznej będzie podejmował działania społeczne, kulturalne czy oświatowe na rzecz środowiska lokalnego jak również działania społecznie użyteczne w sferze publicznej. Utworzony podmiot będzie zajmować się przede wszystkim realizacją usług komunalnych, tj. w szczególności: utrzymaniem porządku w pasach dróg gminnych, dbaniem o tereny zielone gminy, sprzątnięciem chodników, zimowym i pozimowym utrzymaniem porządku i czystości, utrzymaniem czystości i porządku na przystankach komunikacyjnych, wykonywaniem innych czynności, zmierzających do zapewnienia i poprawy estetyki wizerunku Gminy, pielęgnacją zieleni, realizacją drobnych zadań inwestycyjnych w zakresie zieleni i małej architektury, opieki nad miejscami pamięci narodowej, a także świadczeniem usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych, wykonywaniem drobnych remontów i prac budowlanych, cateringiem, organizacją szkoleń, konferencji, spotkań, realizacją usług opiekuńczych dla osób starszych lub niepełnosprawnych, roznoszeniem korespondencji.

Centrum Aktywności Społecznej będzie aktywnie współpracował z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie GMS, przedsiębiorstwami oraz innymi podmiotami ekonomii społecznej.

Zakres projektu obejmie przede wszystkim:

1. Utworzenie podmiotu ekonomii społecznej: wsparcie doradczo-szkoleniowe, wsparcie pomostowe, mentoring w zakresie prowadzenia działalności
2. Stworzenie miejsc pracy
3. Dysponowanie lokalem na działalność oraz wyposażenie stanowisk pracy

6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:

1 mln

7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	5	Umowy o pracę/umowy cywilno-prawne
Liczba podmiotów ekonomii społecznej ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach.	1	Wypis z rejestru

Projekt 5. Poznaję-Badam-Wiem

1. Nazwa projektu:		
Poznaję-Badam-Wiem		
2. Nazwa wnioskodawcy		
Gmina Miejska Świdnik		
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu		
<p>Projekt jest odpowiedzią na problemy i bariery wskazane w opracowanych diagnozach zatwierdzonych przez organ prowadzący. Jednym z głównych problemów jest niewystarczająca ilość zajęć z uczniami w których uwzględniane byłyby ich potrzeby indywidualne, zajęć wyrównawczych, rozwijających, zbyt mała ilość zajęć z kształtowania właściwych postaw u uczniów. Ponadto w diagnozach zwrócono uwagę na niewystarczającą ilość szkoleń dla nauczycieli m.in. z zakresu wykorzystywania narzędzi TIK. W diagnozie wskazano jednoznacznie iż znacząca część uczniów nie posiada wiedzy oraz umiejętności uczenia się, nie dostrzegają również prowadzonych zajęć jako atrakcyjnych ze względu na niewystarczające wykorzystywanie istniejących na rynku narzędzi dydaktycznych.</p> <p>Celem głównym projektu jest podniesienie jakości usług edukacyjnych oraz jakości kształcenia w 3 szkołach osiągających najłabsze wyniki edukacyjne w skali województwa lubelskiego, prowadzonymi przez GMS poprzez organizację zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych na rynku pracy oraz właściwych postaw 300 uczniów oraz podnoszenia kompetencji i kwalifikacji 20 nauczycieli do końca roku szkolnego 2018/2019. Szkoła Podstawowa nr 4 (SP4), Gimnazjum nr 1 (G1) i nr 2 (G2).</p>		
4. Cel ogólny (cele) projektu:		
Podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy, oraz rozwój indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.		
5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:		
<p>Do projektu zostaną zakwalifikowani ucz. ze zdiagnozowanymi potrzebami eduk., w tym ucz. szczególnie uzdolnieni.</p> <p>Szkoła Podstawowa nr 4 (SP4), Gimnazjum nr 1 (G1) i nr 2 (G2).</p> <p>W ramach projektu zrealizowane zostaną następujące zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Trening kompetencji społecznych. 2. Tajniki matematyki - zajęcia wyrównawcze 3. Języki obce oknem na Świat - zajęcia wyrównawcze 4. Eksperymenty przyrodnicze 5. Programowanie - kluczowa umiejętność XXI wieku 6. Zajęcia modułowe 7. Podniesienie kompetencji nauczycieli 8. Zakup wyposażenia do szkół 		
6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:		
500 000,00 zł		
7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:		
wskaźniki rezultatu bezpośredniego	planowana wielkość wskaźnika	sposób pomiaru wskaźnika

1. Nazwa projektu:

Poznaję-Badam-Wiem

1	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu.	330	Lista uczniów, nauczycieli
---	--	-----	----------------------------

Projekt 6. Powołanie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej

1. Nazwa projektu:
Powołanie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej
2. Nazwa wnioskodawcy
Gmina Miejska Świdnik
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
<p>Idea powstania Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej pojawiła się w trakcie prac nad przygotowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2016-2023 w aspekcie zdiagnozowanych problemów społecznych jakimi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak przestrzeni dedykowanej rozwijaniu społeczeństwa obywatelskiego, - relatywnie niski wskaźnik przedsiębiorczości w porównaniu do miast podobnej wielkości, - niewystarczające mechanizmy wsparcia osób wykluczonych społecznie, - brak skutecznych działań przeciwdziałania patologiom, - brak atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego. <p>Głównym powodem, dla którego pojawiła się inicjatywa utworzenia Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej jest brak narzędzi wzbudzania i wspierania inicjatyw społecznych w celu rozwiązywania problemów społeczno – gospodarczych w Gminie Miejskiej Świdnik. Potrzebne jest wsparcie w przekształcaniu idei i pomysłów w konkretne projekty a następnie wspólne poszukiwanie sposobu ich realizacji i finansowania. Zgłaszane potrzeby w zakresie podejmowanych inicjatyw społecznych dotyczą zarówno kwestii technicznych: brak pomieszczeń biurowych czy sal na spotkania jak i kwestii organizacyjnych (zakładanie działalności) i merytorycznych (wsparcie w działalności). Szczególne znaczenie mają inicjatywy skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które borykają się z podstawowymi problemami jak bezrobocie, ubóstwo czy niepełnosprawność. Uzależnienie od instytucjonalnych form pomocy nie motywuje jednostek do prób rozwiązywania swoich problemów, czyni ich biernymi w walce o lepszy los. Ważne jest wzbudzenie motywacji i wiary w powodzenie, aby móc czerpać z sił i mocnych stron konkretnych jednostek.</p>
4. Cel ogólny (cele) projektu:
<p>Idea projektu narodziła się z potrzeby utworzenia podmiotu wspierającego działalność istniejących podmiotów ekonomii społecznej czyniąc je bardziej efektywnymi i samodzielnymi oraz nowych podmiotów, które w sektorze ekonomii społecznej dopiero rozpoczynają swoją działalność. Twórcze i innowacyjne inicjatywy społeczne – grup osób fizycznych również znajdują tutaj pomoc. Działaniem równoległym do wsparcia podmiotów ekonomii społecznej oraz grup inicjatywnych jest stymulowanie nawiązywania partnerstw składających się z przedstawicieli trzech sektorów. Inkubator ma za zadanie łączyć administrację, organizacje pozarządowe i biznes oraz wspierać i koordynować ich współpracę, tak aby przedstawiciele tych trzech sektorów dzielili się swoim unikatowym dla innych doświadczeniem, wiedzą i pomysłami, pokonywali nawzajem swoje słabe strony oraz wzajemnie inspirowali się do działania. W ramach Inkubatora chcemy kreować i promować markę produktów i usług tworzonych w Świdniku. Warunkiem firmowania przez Inkubator jakiegoś produktu czy usługi będzie posiadanie przez niego wartości dodanej w postaci efektu społecznego. Chcemy stworzyć dla miasta nową markę, wspierać inicjatywy społeczne oraz społecznie odpowiedzialne przedsięwzięcia biznesu. Chcemy stworzyć nową jakość współpracy, nową jakość istniejących produktów i usług ale też zainicjować powstanie nowych.</p>
5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:
<p>Zakres realizowanego zadania obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powołanie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej – opracowanie dokumentów rejestrowych i rejestracja 2. Przeznaczenie lokalu na działalność i wyposażenie biura 4. Zatrudnienie pracowników i zapewnienie wsparcia doradczego - informacyjnego 6. Opracowanie szczegółowych dokumentów wykonawczych dotyczących działalności Inkubatora 7. Stworzenie strony internetowej <p>Lokalizacja: Urząd Miasta Świdnik, docelowo: pomieszczenia udostępnione przez Gminę Miejską Świdnik.</p>
6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu
500 000,00 PLN brutto
7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Liczba podmiotów korzystających z usług Inkubatora	10/rok	statystyki
Liczba wspartych podmiotów ekonomii społecznej	10/rok	statystyki

Projekt 7. Stworzenie strategii marketingowej, marki oraz produktów turystycznych dla Gminy Miejskiej Świdnik

1. Nazwa projektu:		
Stworzenie strategii marketingowej, marki oraz produktów turystycznych dla Gminy Miejskiej Świdnik		
2. Nazwa wnioskodawcy		
Gmina Miejska Świdnik		
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu		
<p>Głównym problemem na jaki ma odpowiadać projekt jest niska atrakcyjność i niewystarczający wizerunek miasta jako miejsca atrakcyjnego dla mieszkańców, turystów oraz organizacji społecznych. Do problemów szczegółowych należy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. niski poziom oferty spędzania wolnego czasu o znaczeniu ponadlokalnym 2. niewystarczający poziom działań informacyjno – promocyjnych o skali ponadlokalnej dotyczących: <ul style="list-style-type: none"> - przedsięwzięć gminy - oferty spędzania wolnego czasu - produktów turystycznych 3. niewystarczający poziom partycypacji społecznej w działania prowadzone przez gminę 4. brak kompleksowej i jednorodnej identyfikacji wizualnej dla miasta 5. niedostateczny poziom realizacji funkcji symbolicznych przez Śródmieście 6. średnie pozycje w niektórych rankingach gmin (np. aktywność społeczna, atrakcyjność). 		
4. Cel ogólny (cele) projektu:		
<p>Głównym celem projektu jest zwiększenie atrakcyjności i stworzenie wizerunku miasta o rozpoznawalnej marce, przyciągającego nowych mieszkańców, turystów oraz aktywnie działających organizacji społecznych poprzez opracowanie Strategii marketingowej, marki oraz produktów turystycznych dla Gminy Miejskiej Świdnik.</p> <p>Do celów szczegółowych należy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. stworzenie flagowych produktów turystycznych o znaczeniu ponadlokalnym 2. zwiększeniu poziomu i skali działań informacyjno – promocyjnych 3. zwiększenie poziomu partycypacji społecznej 4. stworzenie kompleksowej i jednorodnej identyfikacji wizualnej dla miasta 5. wzmocnienie charakteru centro-twórczego Śródmieścia 6. wzmocnienie pozycji Gminy Miejskiej Świdnik w ogólnopolskich rankingach. <p>Celem horyzontalnym planowanych działań jest lepsze ilościowo i jakościowo zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz zwiększenie konkurencyjności gminy. Działania zorientowane powinny być na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kreowanie wizerunku gminy poprzez eksponowanie jej zasobów i walorów 2. podnoszenie konkurencyjności gminy poprzez wykorzystania szans rozwojowych i przeciwdziałanie zagrożeniom. 		
5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:		
Zakres realizowanego zadania obejmuje opracowanie Strategii marketingowej, marki oraz produktów turystycznych dla Gminy Miejskiej Świdnik.		
6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:		
60 000,00 PLN		
7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:		
Wykreowanie marki dla miasta Świdnik	1	Protokół odbioru
Stworzenie dokumentu strategicznego dla Gminy Miejskiej Świdnik	1	Protokół odbioru

Projekt 8. Artystyczny Ogród

1. Nazwa projektu:		
Artystyczny Ogród		
2. Nazwa wnioskodawcy:		
Miejskie Centrum Usług Socjalnych im. Jana Pawła II Miejski Ośrodek Kultury w Świdniku		
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:		
<p>Głównym problemem przedmiotowego projektu jest niewystarczający poziom uczestnictwa mieszkańców Świdnika w życiu społecznym i kulturalnym oraz niska jakość korzystania z przestrzeni publicznej. Problemem jest niewystarczająca oferta kulturalna miasta spowodowana brakiem w wyposażeniu, a także niewystarczająco zagospodarowaną przestrzenią publiczną. Miejski Ośrodek Kultury w Świdniku większość imprez i wydarzeń kulturalnych organizuje w Centrum Kultury przy al. Lotników Polskich 24, jednakże nie dysponuje miejscem, w którym mógłby organizować różnorodne imprezy plenerowe, skierowane do mieszkańców Świdnika, zwłaszcza do mieszkańców rewitalizowanego obszaru. Miejskie Centrum Usług Socjalnych większość swoich działań realizuje w budynku przy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 5, natomiast nie wykorzystuje w dostatecznym stopniu w prowadzeniu swoich zajęć terenów przyległych do budynku ze względu na brak dostosowania tychże terenów do swojej działalności. Przeszkodą w rozwiązaniu ww. problemów jest zły stan techniczny terenu przyległego do budynku Miejskiego Centrum Usług Socjalnych oraz brak wyposażenia tego terenu w profesjonalne nagłośnienie i oświetlenie. Obecny stan rzeczy powoduje, że mieszkańcy Świdnika mają ograniczoną możliwość uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym.</p>		
4. Cel ogólny (cele) projektu:		
<p>Zwiększenie poziomu uczestnictwa mieszkańców Świdnika w życiu społecznym i kulturalnym poprzez nadanie nowych funkcji społecznych, kulturalnych i edukacyjnych rewitalizowanemu obiektowi. Do celów szczegółowych należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odnowa zdegradowanej przestrzeni w ścisłym centrum miasta, – stworzenie przyjaznego miejsca do wypoczynku dla mieszkańców miasta, – zwiększenie oferty kulturalnej miasta, – wzrost aktywności społecznej poprzez angażowanie się w różnorodne działania kulturalne, – wzrost integracji społecznej, – zwiększenie możliwości spędzania wolnego czasu - zapobieganie patologiom, rozwój zainteresowań mieszkańców, – wzmocnienie oddziaływania muzykoterapii poprzez bezpośrednie obcowanie z przyrodą i przebywanie na świeżym powietrzu, – stworzenie nowego miejsca pracy, – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców zamieszkałych na obszarze rewitalizowanym. 		
5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:		
<p>Zakres realizowanego zadania obejmuje modernizację terenu- ogrodu- przyległego do budynku Miejskiego Centrum Usług Socjalnych przy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 5 poprzez: przebudowę zadania i konstrukcji muszli koncertowej, zakup nagłośnienia i oświetlenia do muszli koncertowej, zakup głośników zewnętrznych ogrodowych wodoszczelnych, zakup namiotów zaplecza scenicznego (garderób), wymiana ogrodzenia modernizowanego terenu, wykonanie nasadzeń drzew i krzewów ozdobnych na modernizowanym terenie.</p>		
6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:		
2 000 000,00 zł.		
7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:		
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu.	7 000	os./rok ; Liczba wydanych wejściówek
Liczba nowych miejsc pracy	1	Liczba umów o pracę
Wskaźniki produktu	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1	Protokół odbioru

Projekt 9. Świdnicka Strefa Kultury i Sztuki „W14”

1. Nazwa projektu:		
Świdnicka Strefa Kultury i Sztuki „W14”		
2. Nazwa wnioskodawcy:		
Miejski Ośrodek Kultury w Świdniku		
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:		
<p>Głównym problemem, jaki ma rozwiązać projekt, jest niewystarczający poziom uczestnictwa mieszkańców Świdnika w życiu kulturalnym. Miejski Ośrodek Kultury prowadzi szereg działań kulturalno-edukacyjnych w Centrum Kultury przy Alei Lotników Polskich, jednakże nie posiada wystarczająco dużo miejsca na dodatkowe zajęcia, zaspakajające potrzeby kulturalne szerszego grona mieszkańców Świdnika. Przeszkodą w rozwiązaniu tego problemu jest degradacja stanu technicznego i niska wartość użytkowa pomieszczeń w budynku przy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 14. Są to dawne pomieszczenia Miejskiego Ośrodka Kultury, obecnie niewykorzystywane i zlokalizowane na obszarze rewitalizacyjnym, w okolicach placu miejskiego. Obecny stan rzeczy powoduje ograniczoną dostępność do zajęć dla mieszkańców, którzy z zajęć kulturalnych nie korzystają, a co za tym idzie mają ograniczone możliwości rozwoju osobistego i społecznego.</p>		
4. Cel ogólny (cele) projektu:		
<p>Głównym celem realizowanego projektu jest zwiększenie poziomu uczestnictwa mieszkańców Świdnika w życiu kulturalnym poprzez nadanie nowych funkcji społecznych i kulturalnych modernizowanym pomieszczeniom w budynku przy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 14. Do celów szczegółowych projektu należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rekrutacja na zajęcia kulturalne, w tym osób, które nie korzystały z oferty MOK – rozwój osobisty i społeczny tych osób, – wprowadzenie nowej oferty kulturalnej, – nadanie nowej funkcji społecznej nieużywanym pomieszczeniom. 		
5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:		
<p>Lokalizacja realizowanego zadania: Ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 14; Zakres realizowanego zadania obejmuje dostosowanie pomieszczeń do potrzeb prowadzenia działalności kulturalnej, w szczególności przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – remont ścian z okładzinami, – remont posadzek i podłóg, – wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, – wymiana wewnętrznej instalacji wodno-kanalizacyjnej, wymiana wewnętrznej instalacji elektrycznej, – wymiana dźwigu dla osób niepełnosprawnych, przebudowa sanitariatów, – zakup wyposażenia do modernizowanych pomieszczeń. <p>Pomieszczenia zostaną dostosowane do prowadzenia zajęć kulturalnych m.in. tanecznych, akrobatycznych, teatralnych oraz organizowania różnorodnych imprez kulturalnych.</p>		
6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:		
2 000 000,00 zł.		
7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:		
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu.	300	os./ m-c ; Raporty z systemu opłat za zajęcia
b. Powierzchnia użytkowa budynków przygotowanych pod działalność kulturalną	694	m ² ; Protokół odbioru robót
Wskaźniki produktu	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach.	1	Sztuk; Protokół odbioru robót
b. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach	1	Sztuk; Protokół odbioru robót

1. Nazwa projektu:

Świdnicka Strefa Kultury i Sztuki „W14”

miejskich

Projekt 10. Remont hangaru drewnianego Aeroklubu Świdnik z przeznaczeniem na stworzenie miejsca ekspozycji historycznej dla sprzętu latającego i nie tylko a produkowanego w Świdniku (szybowce, śmigłowce, motolotnie i motocykle)

1. Nazwa projektu:

Remont hangaru drewnianego Aeroklubu Świdnik z przeznaczeniem na stworzenie miejsca ekspozycji historycznej dla sprzętu latającego i nie tylko a produkowanego w Świdniku (szybowce, śmigłowce motolotnie i motocykle)

2. Nazwa wnioskodawcy:

Aeroklub Świdnik

3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:

Uratowanie od zniszczenia zabytkowego hangaru drewnianego o unikalnej konstrukcji wybudowanego w 1947 roku na fundamentach przedwojennej Szkoły Pilotów otwartej 4 czerwca 1939 roku przez Marszałka Rydza Śmigłego.

4. Cel ogólny (cele) projektu:

Remont drewnianego hangaru z 1947 roku z przeznaczeniem na stworzenie miejsca dla stałej ekspozycji sprzętu lotniczego wyprodukowanego w PZL WSK Świdnik (szybowce, śmigłowce i motolotnie a także motocykle). Dodatkowo udostępnienie stworzonej ekspozycji jako miejsca edukacji i rekreacji dla mieszkańców.

5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:

Remont drewnianego hangaru o powierzchni 565 m² poprzez wymianę pokrycia i konstrukcji dachu oraz drzwi i posadzki. Wykonanie nowego oświetlenia i instalacji alarmowej. Lokalizacja: hangar Aeroklubu Świdnik.

6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:

250 000,00 zł

7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a. Stała ekspozycja dla zwiedzających	1 000	Liczba biletów
Wskaźniki produktu	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	565	m ²

Projekt 11. Aktywizacja społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji

1. Nazwa projektu:		
Aktywizacja społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji		
2. Nazwa wnioskodawcy:		
Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Świdniku		
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:		
Poprzez stworzenie sali edukacyjnej oraz zadań towarzyszących strażacy w trakcie spotkań ze społecznością lokalną będą wskazywać właściwe zasady postępowania w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu, co przełoży się na wyeliminowanie „biernej postawy”.		
4. Cel ogólny (cele) projektu:		
Celami projektu będą:		
<ul style="list-style-type: none"> – upowszechnianie wiedzy oraz możliwość ćwiczenia praktycznych umiejętności związanych z udzielaniem pierwszej pomocy, – edukacja poprzez prezentację zagrożeń pożarowych, które mogą wystąpić w życiu codziennym, jak również pokazanie skutków pożarów, wypadków drogowych i katastrof budowlanych, – wzrost wiedzy i świadomości poprawi jakość życia mieszkańców obszarów zdegradowanych poprzez nadanie poddanych rewitalizacji obiektom nowych funkcji edukacyjnych. 		
Realizacja projektu będzie miała pozytywny wpływ w wymiarze społecznym, tj.: aktywizacja społeczności lokalnej do podejmowania działań w kierunku zapewnienia bezpieczeństwa co przełoży się na jakość życia; zwiększy się dostępność oraz zostanie uporządkowana przestrzeń publiczna zapewniająca mieszkańcom lepszy dostęp do poszerzania wiedzy i umiejętności; wzrośnie atrakcyjność tego miejsca dla mieszkańców miasta, przez co zmieni się postrzeganie okolicy. Źródłem weryfikacji danych będą pomiary i analizy prowadzone przez właściwe jednostki organizacyjne. Projekt adresowany jest głównie dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych zamieszkujących teren miasta Świdnik, nie wykluczając dostępu innym osobom.		
5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:		
<ul style="list-style-type: none"> – modernizacja i adaptacja zdegradowanych pomieszczeń przemysłowych wraz z wyposażeniem pod salę edukacyjną, – przystosowanie terenu i pomieszczeń według zasad uniwersalnego projektowania, – wykonanie parkingu z drogą dojazdową dla interesantów. 		
Lokalizacja zadania:		
6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:		
450 000,00 zł		
7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:		
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a. Liczba uczestników biorących udział w zajęciach edukacyjnych	1 500	os./rok ; Sprawozdawczość
Wskaźniki produktu	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1	Sztuka ; Protokół odbioru
b. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	140	m ² ; Protokół odbioru
c. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	1	Sztuka ; Protokół odbioru
d. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	800	m ² ; Protokół odbioru

Projekt 12. Pobudzenie świadomości społeczności lokalnej w obszarze ochrony przeciwpożarowej

1. Nazwa projektu:		
Pobudzenie świadomości społeczności lokalnej w obszarze ochrony przeciwpożarowej		
2. Nazwa wnioskodawcy:		
Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Świdniku		
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:		
Poprzez stworzenie stanowiska demonstracyjno-ćwiczebnego, strażacy w trakcie spotkań ze społecznością lokalną będą wskazywać prawidłowe wzorce postępowania w przypadku wypadku, pożaru, miejscowego zagrożenia. Stanowisko pozwoli również na podniesienie wyszkolenia funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej oraz Ochotniczej Straży Pożarnej, bezpośrednio wpływając na bezpieczeństwo społeczności lokalnej.		
4. Cel ogólny (cele) projektu:		
<ul style="list-style-type: none"> – upowszechnianie wiedzy w obszarze ochrony przeciwpożarowej, – edukacja oraz podnoszenie świadomości poprzez prezentację zagrożeń pożarowych, komunikacyjnych, które występują w życiu codziennym, jak również pokazanie skutków wypadków i katastrof budowlanych, – umożliwienie strażakom praktycznego ćwiczenia, – wzrost wiedzy i świadomości poprawi jakość życia mieszkańców obszarów zdegradowanych poprzez nadanie poddanych rewitalizacji obiektom nowych funkcji edukacyjnych. 		
5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:		
<ul style="list-style-type: none"> – wykonanie stanowiska demonstracyjno-ćwiczebnego na zewnątrz obiektu, – utworzenie miejsca wypoczynku i rekreacji, – wykonanie dojazdu do stanowiska. 		
6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:		
550 000,00 zł		
7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:		
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a. Liczba uczestników biorących udział w zajęciach edukacyjnych	1 500	os./rok ; Sprawozdawczość
Wskaźniki produktu	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1	Sztuka; Protokół odbioru
b. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją.	650	m ² ; Protokół odbioru
c. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	1	Protokół odbioru
d. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	1 200	m ² ; Protokół odbioru

Projekt 13. Rewitalizacja terenu pomiędzy budynkami przy ul. Kosynierów 13 i ul. Kosynierów 15 w Świdniku

1. Nazwa projektu:		
Rewitalizacja terenu pomiędzy budynkami przy ul. Kosynierów 13 i ul. Kosynierów 15 w Świdniku		
2. Nazwa wnioskodawcy:		
Spółdzielnia Mieszkaniowa w Świdniku		
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:		
Poprawa warunków jakości życia mieszkańców, integracja społeczeństwa, zapobieganie przestępczości.		
4. Cel ogólny (cele) projektu:		
Rekultywacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój rekreacji i czynnego wypoczynku poprzez organizowanie przez Spółdzielczy Dom Kultury plenerowych imprez kulturalnych i sportowych, wzbogacony o udział artystów (wieczory poetyckie pod chmurką, wystawy plastyczne, występy zespołu śpiewaczego Klubu Seniora, turnieje szachowe, spotkania tematyczne hobbystów, zabawy animacyjne z dziećmi – Dzień Dziecka, Dzień Matki, spotkania wakacyjne).		
5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:		
Rekultywacja zbędnych nawierzchni asfaltowych poprzez zastąpienie ich terenami zielonymi, odnowa istniejących terenów zielonych, ustawienie elementów małej architektury (ławki, kosze śmietnikowe), wykonanie oświetlenia i ustawienia lamp solarnych, ustawienie urządzeń fitness.		
6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:		
185 000,00 zł		
7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:		
Zwiększenie oferty bezpiecznego miejsca odpoczynku i rekreacji, zwiększenie funkcjonalności terenu objętego rewitalizacją		
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu	3 000	Liczba osób
Wskaźniki produktu	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0,36	Sprawozdanie

Projekt 14. Rewitalizacja zdegradowanego terenu między budynkami przy ul. Spółdzielczej 1 i przy ul. Spółdzielczej 3 w Świdniku

1. Nazwa projektu:		
Rewitalizacja zdegradowanego terenu między budynkami przy ul. Spółdzielczej 1 i przy ul. Spółdzielczej 3 w Świdniku		
2. Nazwa wnioskodawcy:		
Spółdzielnia Mieszkaniowa w Świdniku		
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:		
Poprawa warunków jakości życia mieszkańców, integracja społeczeństwa, poprawa bezpieczeństwa.		
4. Cel ogólny (cele) projektu:		
Rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców poprzez organizowanie przez Spółdzielczy Dom Kultury plenerowych imprez kulturalnych i sportowych, wzbogacony o udział artystów (wieczory poetyckie pod chmurką, wystawy plastyczne, występy zespołu śpiewaczego Klubu Seniora, turnieje szachowe, spotkania tematyczne hobbystów, zabawy animacyjne z dziećmi – Dzień Dziecka, Dzień Matki, spotkania wakacyjne).		
5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:		
Wykonanie nowych chodników i schodów terenowych, nasadzenie krzewów, ustawienie elementów małej architektury (ławki, śmietniki), zamontowanie monitoringu i ustawienie oświetlenia parkowego.		
6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:		
75 000,00 zł		
7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:		
Zwiększenie oferty bezpiecznego miejsca odpoczynku i rekreacji, zwiększenie funkcjonalności terenu objętego rewitalizacją		
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu	1 500	Liczba osób
Wskaźniki produktu	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0,08	Sprawozdanie
b. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	0,08	Sprawozdanie

Projekt 15. Rewitalizacja zdegradowanego terenu między budynkami przy ul. Niepodległości 30 i ul. Mickiewicza w Świdniku

1. Nazwa projektu:			
Rewitalizacja zdegradowanego terenu między budynkami przy ul. Niepodległości 30 i ul. Mickiewicza w Świdniku			
2. Nazwa wnioskodawcy:			
Spółdzielnia Mieszkaniowa w Świdniku			
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:			
Poprawa warunków jakości życia mieszkańców, integracja społeczeństwa, poprawa bezpieczeństwa, stworzenie miejsca do rekreacji.			
4. Cel ogólny (cele) projektu:			
Rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców poprzez organizowanie przez Spółdzielczy Dom Kultury plenerowych imprez kulturalnych i sportowych, wzbogacony o udział artystów (wieczory poetyckie pod chmurką, wystawy plastyczne, występy zespołu śpiewaczego Klubu Seniora, turnieje szachowe, spotkania tematyczne hobbystów, zabawy animacyjne z dziećmi – Dzień Dziecka, Dzień Matki, spotkania wakacyjne).			
5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:			
Rekultywacja zbędnych nawierzchni asfaltowych i zastąpienie ich terenami zielonymi, odnowa istniejących terenów zielonych, ustawienie: ławek, koszy śmietnikowych, lamp solarnych i urządzeń fitness, montaż monitoringu.			
6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:			
131 000,00 zł			
7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:			
Zwiększenie oferty bezpiecznego miejsca odpoczynku i rekreacji, zwiększenie funkcjonalności terenu objętego rewitalizacją			
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego		Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a.	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu	2 000	Liczba osób
Wskaźniki produktu		Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0,14	Sprawozdanie

7.2 Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W ramach podrozdziału zdefiniowano projekty uzupełniające interwencje, które zostały zaprezentowane w postaci kart zadań analogicznie jak w przypadku projektów podstawowych. W drugiej części rozdziału skrótowo opisano kierunki działań wpisujących się w cele rewitalizacji w Świdniku.

7.2.1 Projekty uzupełniające

Lista zidentyfikowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych o charakterze uzupełniającym:

1. Rozbudowa systemu oczyszczania i odprowadzania wód deszczowych w Gminie Miejskiej Świdnik
2. Bezemisyjny transport publiczny dla Gminy Miejskiej Świdnik
3. Helikopter za szybą

Projekt 1. Rozbudowa systemu oczyszczania i odprowadzania wód deszczowych w Gminie Miejskiej Świdnik

1. Nazwa projektu:

Rozbudowa systemu oczyszczania i odprowadzania wód deszczowych w Gminie Miejskiej Świdnik

*projekt komplementarny, nie planowany do składania w ramach działania 13.3. RPO WL 2014 – 2020, ale przyczyniający się do kompleksowej rewitalizacji wyznaczonego obszaru rewitalizacji

2. Nazwa wnioskodawcy

Gmina Miejska Świdnik

3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu

Na terenie Gminy funkcjonuje rozdzielczy system kanalizacji deszczowej i sanitarnej. Układ sieci deszczowej powstał w oparciu o konfigurację terenu i położenie miasta w obrębie zlewni rzeki Stawek-Stoki (w większości) oraz Czerniejówki. Układ sieci kanalizacji deszczowej funkcjonuje obecnie w oparciu o główny kolektor w południowej stronie obszaru miasta. Wody deszczowe i roztopowe są odprowadzane bezpośrednio, bez wcześniejszego oczyszczenia do rowu S-F i za jego pośrednictwem wpływają do rzeki Stawek-Stoki, skąd przedostają się do gleby oraz wód powierzchniowych i podziemnych. Zanieczyszczone wody zasilają rzekę Wieprz, pogarszając jakość jej wód. Przepustowość istniejącego kolektora głównego na większości odcinków jest całkowicie wykorzystana w granicach obecnego obszaru zainwestowania i nie pozwala na przyjęcie wszystkich wód opadowych. Przy większym deszczu sieć staje się niewydolna, czego efektem jest zalewanie ulic, chodników i budynków oraz zastoiska. W okresach obfitych opadów atmosferycznych bądź gwałtownych i intensywnych roztopów poziom wody w istniejącej infrastrukturze przekracza bezpieczne poziomy. Niewystarczający system sprawia, iż zanieczyszczenia spłukiwane przez wody deszczowe i roztopowe z dachów, ulic, placów, parkingów i pozostałych powierzchni o trwałej nawierzchni trafiają bezpośrednio do gleby oraz wód powierzchniowych i gruntowych. Wody opadowe z terenu Gminy są zanieczyszczone zawiesiną ogólną oraz węglowodorami ropopochodnymi. Istnieje potrzeba budowy nowego kolektora głównego i kanałów łączących z dotychczasowym kolektorem w celu wyrównania przepływów oraz wybudowania oczyszczalni i zbiornika retencyjnego, do których zostanie podłączony zarówno istniejący, jak i nowy kolektor. Inwestycja umożliwi zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń zrzucanych do rzeki Stawek-Stoki i ograniczenie zanieczyszczeń wód powierzchniowych.

Rezultaty realizacji projektu będą miały oddziaływanie ponadlokalne. Projekt pozwoli na wypełnienie standardów ochrony środowiska.

4. Cel ogólny (cele) projektu:

Projekt wpisuje się w koncepcję inwestycyjną zmierzającą do kompleksowej rewitalizacji obszaru wyznaczonego w lokalnym programie rewitalizacji zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych, ponieważ zwiększy atrakcyjność gospodarczą miasta oraz poprawi warunki życia mieszkańców. Uzbrojone w sieć kanalizacji deszczowej tereny będą stwarzały korzystne warunki dla inwestycji. Realizacja projektu poprawi jakość życia mieszkańców gminy, warunki transportu i komunikacji. Uporządkowana zostanie gospodarka ściekowa, ograniczone zjawisko zalewania niżej położonych budynków mieszkalnych, terenów zurbanizowanych, niszczenia nawierzchni ulic i chodników przez wody deszczowe oraz obecność zastoisk wód opadowych.

Działaniem inwestycji w kanalizacji deszczowej – budową kolektora, oczyszczalni, zbiornika retencyjnego i rowu odwadniającego zostanie objęty obszar miasta o powierzchni ok. 500 ha, w tym znaczna część obszaru rewitalizacji wskazanego w Programie Rewitalizacji miasta Świdnik. Z kompleksowym uporządkowaniem

1. Nazwa projektu:

Rozbudowa systemu oczyszczania i odprowadzania wód deszczowych w Gminie Miejskiej Świdnik

gospodarki ściekowej w Świdniku jest bezpośrednio związane zapewnienie poprawy warunków życia mieszkańców oraz stworzenia niezbędnej bazy infrastrukturalnej dla rozwoju przedsiębiorczości i poprawy atrakcyjności inwestycyjnej.

Dalsze zanieczyszczenie środowiska, niosłoby ze sobą niekorzystny wpływ na stan zdrowia mieszkańców, jakość wód gruntowych i głębinowych oraz stan odbiorników wód powierzchniowych.

Projekt o charakterze komplementarnym, nie planowany do ubiegania się o dofinansowanie w ramach działania 13.3. RPO WL 2014 – 2020, ale przyczyniający się do wsparcia obszaru rewitalizacji.

5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:

Zakres zadania obejmuje:

- budowę kolektora zbiorczego wód deszczowych
- budowę oczyszczalni wód deszczowych
- budowę zbiornika retencyjnego
- oczyszczenie rowu S-F – do odprowadzenia oczyszczonych wód
- usunięcie kolizji z istniejącą infrastrukturą techniczną
- infrastrukturę drogową (odtworzenia, dojazdy)

6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:

ok. 35 000 000 - planowane do współfinansowania ze środków własnych gminy oraz środków Unii Europejskiej (Funduszu Spójności)

7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Wskaźnik produktu	Miara	Źródło weryfikacji	Wartość docelowa
Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km	Dokumentacja powykonawcza	3,2
Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków	szt.	Dokumentacja powykonawcza	1
Przepustowość oczyszczalni ścieków	m ³ /doba	Dokumentacja powykonawcza	349 920
Pojemność wybudowanych zbiorników małej retencji	m ³	Dokumentacja powykonawcza	26 700
Powierzchnia wybudowanych zbiorników małej retencji	ha	Dokumentacja powykonawcza	1,77
Długość przebudowanej/ zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej	km	Dokumentacja powykonawcza	2,5
Wskaźnik rezultatu	Miara	Źródło weryfikacji	
Ilość oczyszczonych ścieków	m ³ /doba	Dane z wydziałów merytorycznych; pomiary	

Projekt 2. Bezemisijny transport publiczny dla Gminy Miejskiej Świdnik

1. Nazwa projektu:

Bezemisijny transport publiczny dla Gminy Miejskiej Świdnik

1. Nazwa projektu:		
Bezemisowy transport publiczny dla Gminy Miejskiej Świdnik		
2. Nazwa wnioskodawcy		
Gmina Miejska Świdnik		
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu		
<p>Głównym problemem, na jaki ma odpowiadać przedmiotowy projekt jest brak miejskiej komunikacji publicznej w Świdniku. Usługi transportowe świadczą prywatni przewoźnicy oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne – Lublin. Zapewniają oni jednak w sposób ograniczony potrzeby mieszkańców poruszając się po głównych drogach oraz ulicach wylotowych miasta. Młodsze części miasta w ogóle są pozbawione komunikacji. Problemem są również trudności wynikające z międzynarodowej linii kolejowej dzielącej miasto na dwie części: część południową i część północną. Wprowadzenie komunikacji zbiorowej jest alternatywą do kosztownych rozwiązań problemów komunikacyjnych między południową i północną częścią miasta podzieloną międzynarodową linią kolejową. W celu zapewnienia sprawnego poruszania się między obiema częściami miasta gmina musi zainwestować albo w system przejazdów nad lub pod torami albo w sprawnie działający transport zbiorowy. Brak miejskiej komunikacji zbiorowej powoduje konieczność używania samochodów osobowych do przemieszczania się między różnymi częściami miasta oraz związana z tym emisję zanieczyszczeń do środowiska. Przedmiotem projektu jest uruchomienie miejskiej bezemisowej komunikacji zbiorowej opartej na elektrycznych autobusach.</p>		
4. Cel ogólny (cele) projektu:		
<p>Nadrzędnym celem projektu jest rozwiązanie problemów komunikacyjnych przy zachowaniu szczególnej troski o ochronę środowiska. W wyniku realizacji projektu uruchomione zostaną 4 linie autobusowe obejmujące teren całego miasta. Linie będą obsługiwane przez pojazdy elektryczne: 8 autobusów i 2 busy. Do celów szczegółowych należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości życia mieszkańców • ograniczenie użytkowania samochodów prywatnych do poruszania się po mieście • upłynnienie ruchu • ograniczenie emisji zanieczyszczeń do środowiska • promowanie wykorzystania ekologicznych środków transportu. 		
5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:		
<p>W celu rozwiązywania problemów komunikacyjnych Gmina Miejska Świdnik zamierza uruchomić cztery linie autobusów.</p> <p>Zakres realizacji zadania obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. utworzenie i uruchomienie linii autobusowych 2. budowa/przebudowa niezbędnej infrastruktury na potrzeby transportu publicznego 3. zakup niskoemisyjnego taboru 4. wdrożenie systemów telematycznych na potrzeby komunikacji miejskiej 5. budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych. 		
6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:		
15 mln złotych.		
7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:		
Liczba przewozów komunikacją miejską	bd.	bd.
Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	10	Protokół odbioru
Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	bd.	Specyfikacja techniczna autobusów
Całkowita długość nowych linii komunikacji miejskiej	bd.	Protokół odbioru

1. Nazwa projektu:		
Bezemisijny transport publiczny dla Gminy Miejskiej Świdnik		
Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych	bd.	Protokół odbioru

Projekt 3. Helikopter za szybą

1. Nazwa projektu:		
Helikopter za szybą		
2. Nazwa wnioskodawcy:		
Miejski Ośrodek Kultury w Świdniku		
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu:		
<p>Mała atrakcyjność turystyczna miasta Świdnik, w tym najstarszej jego części, która została zakwalifikowana jako obszar rewitalizacji. Miasto Świdnik jako miasto młode, utworzone w latach 50-tych XX w. nie może pochwalić się bogactwem walorów turystycznych. Potencjałem turystycznym miasta są tradycje lotnicze związane m.in. z funkcjonowaniem zakładów przemysłu lotniczego -WSK PZL Świdnik, którego głównym produktem są śmigłowce. Punktem symbolicznym miasta jest śmigłowiec stojący przy wjeździe do Świdnika. Jest on jednak mało dostępny dla mieszkańców i turystów. Nie ma w przestrzeni publicznej innych dostępnych produktów, które kultywowałyby tradycje lotnicze i wykorzystałyby potencjał turystyczny miasta. Jednocześnie istniejąca Strefa Historii miasta jest mało spopularyzowana wśród mieszkańców innych miejscowości województwa lubelskiego czy też kraju. Brakuje żywej reklamy uzupełniającej ofertę Strefy historii miasta. Odwiedzający miasto, w szczególności entuzjaści lotnictwa nie mają możliwości zapoznania się ze sztandarowymi produktami zakładów lotniczych. Realizacja projektu odpowie na realne zapotrzebowanie w tym zakresie i wzmocni ofertę turystyczną oraz poprawi wizerunek miasta.</p>		
4. Cel ogólny (cele) projektu:		
<p>Głównym celem projektu jest zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni publicznych w celu nadania im nowych funkcji użytkowych tj. funkcji turystycznych. Do celów szczegółowych projektu należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta poprzez wprowadzenie nowego produktu turystycznego, – pielęgnowanie tradycji lotniczych miasta, – popularyzacja i rozszerzenie działalności Strefy Historii Miasta Świdnik, – poprawa wizerunku miasta, – wyeksponowanie śmigłowców Sm 1 i Sm2, mających status zabytków zgodnie z decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, będących unikatami na skalę Polski 		
5. Zakres realizowanego zadania i jego lokalizacja:		
Zakres realizowanego zadania obejmuje wystawienie odrestaurowanych śmigłowców Sm 1 i Sm2, zgodnie z wymogami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w przeszklonych gablotach jako stałej ekspozycji zewnętrznej na obszarze rewitalizowanym. Śmigłowce będą ustawione na terenie obszaru rewitalizacji.		
6. Szacowana (orientacyjna) wartość projektu:		
4 000 000,00 zł		
7. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji:		
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu.	3 000	os./m-c Statystyki Strefy Historii
Wskaźniki produktu	Planowana wielkość wskaźnika	Sposób pomiaru wskaźnika
a. Liczba nowych produktów turystycznych	1	Sztuk; Protokół odbioru

7.2.2 Kierunki potencjalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Poza szczegółowo opisanymi podstawowymi i opisanymi powyżej uzupełniającymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, na obszarze rewitalizacji, planowana jest także realizacja innych projektów, które będą wpisywać się w cele i kierunki działań Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016-2023, a tym samym służyć eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk i procesów w różnych sferach (w tym przede wszystkim w sferze społecznej). Działania te mogą być podjęte zarówno przez instytucje publiczne jak i organizacje pozarządowe i przedsiębiorców. Powinny one uzupełniać lub podtrzymywać efekty przedsięwzięć prowadzonych na obszarze rewitalizacji. W związku z powyższym na obszarze mogą być wdrażane także projekty uzupełniające oraz komplementarne do podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ukierunkowane w szczególności na:

- przeciwdziałanie ubóstwu oraz procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej,
- przeciwdziałanie bezrobociu, rozwój przedsiębiorczości i aktywizację zawodową mieszkańców,
- przeciwdziałanie przestępczości oraz poprawę poziomu bezpieczeństwa publicznego,
- integrację i aktywizację mieszkańców oraz zwiększenie ich partycypacji w życiu publicznym,
- rozwój istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej,
- poprawę poziomu dostępności oraz jakości różnego rodzaju usług publicznych,
- tworzenie odpowiednich warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej,
- tworzenie odpowiednich warunków dla funkcjonowania i działalności organizacji społecznych,
- poprawę stanu zagospodarowania i jakości przestrzeni publicznych służących zaspokajaniu różnych potrzeb społeczności lokalnej,
- poprawę poziomu obsługi komunikacyjnej obszaru rewitalizacji,
- poprawę stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej oraz zasobów mieszkaniowych, poprawę efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej i zasobów mieszkaniowych.

8. Mechanizmy zapewnienia zintegrowania oraz komplementarności

Komplementarność stanowi istotną część składową opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016-2023. Dzięki zapewnieniu powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy możliwe będzie podjęcie wieloaspektowej interwencji, która przyczyni się do eliminacji negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, co w konsekwencji pozwoli na wyprowadzenie obszarów rewitalizacji z sytuacji kryzysowej. Komplementarność poszczególnych zaplanowanych do realizacji działań i przedsięwzięć zapewniona zostanie na pięciu płaszczyznach: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

8.1. Komplementarność przestrzenna

Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów i przedsięwzięć służy temu, by program rewitalizacji w sposób efektywny oddziaływał na całe objęte kryzysem Śródmieście. Projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniają przestrzennie oraz zachodzi między nimi efekt synergii. Zaplanowane projekty i przedsięwzięcia wyznaczone do realizacji w ramach niniejszego programu koncentrują się na jednym obszarze rewitalizacji, zaś wybrane działania stanowią odpowiedź na zdiagnozowane na tym terenie problemy. Tym samym unika się rozdrobnienia interwencji w jasny sposób definiując obszar wsparcia. Program rewitalizacji będzie w sposób efektywny oddziaływał na teren dotknięty kryzysem, jednak ze względu na to, iż zasięg oddziaływania wielu przedsięwzięć wykracza poza obszary rewitalizacji, a ich realizacja stanowi odpowiedź na oczekiwania wszystkich mieszkańców, program rewitalizacji wpływał będzie na całe miasto i jego mieszkańców. Realizowane w ramach procesu rewitalizacji inicjatywy przyczynią się do minimalizacji negatywnych zjawisk, co pozwoli zapobiec przenoszeniu problemów na inne obszary (działania te w części mają charakter prewencyjny). Dla zapewnienia skuteczności programu rewitalizacji prowadzone będą analizy następstw podejmowanych decyzji przestrzennych w skali całego miasta. Podsumowując należy podkreślić, że zaplanowana interwencja spełnia kryteria komplementarności przestrzennej.

8.2. Komplementarność problemowa

W Lokalnym Programie Rewitalizacji zapewniono także komplementarność problemową. Wybrane do realizacji w kolejnych latach przedsięwzięcia i projekty dopełniają się wzajemnie

pod względem tematycznym, zaś zadania o charakterze infrastrukturalnym uzupełnione zostały inicjatywami o charakterze społecznym. Pierwotną przyczynę stanowiły kwestie społeczne i w ten sposób były podporządkowane interwencji infrastrukturalnej. Takie podejście zapobiega m.in. fragmentacji działań i sprawia, że program rewitalizacji oddziaływał będzie na obszary rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym oraz środowiskowym (przy czym za kluczowe sfery uznaje się społeczną oraz przestrzenno-funkcjonalną). Zadania o charakterze inwestycyjnym uzupełniają działania o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców). Jednocześnie poszczególne zadania zostały tak zaplanowane, by wpływać na różne funkcje obszaru rewitalizacji. W szczególności działania inwestycyjne skupiają się w zdecydowanej mierze na umożliwieniu realizacji przedsięwzięć miękkich, jednocześnie porządkując przestrzeń miejską, zwiększając ład przestrzenny i, co najważniejsze, poprawią jakość życia mieszkańców.

8.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Zaprojektowano system zarządzania programem rewitalizacji, w którym przewidziano efektywne współdziałanie różnych podmiotów oraz wzajemne uzupełnianie się podejmowanych przez nie działań. Rolę operatora rewitalizacji pełnić będzie Urząd Miasta Świdnik, z kluczową rolą wyznaczonej komórki organizacyjnej. Takie rozwiązanie w ramach istniejących obecnie struktur zapewni skuteczne zarządzanie programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych. Operator rewitalizacji będzie pełnił rolę wykonawczą i zarządczą programu, jednak w celu zapewnienia jak największej efektywności działań realizacja zadań zlecona będzie odpowiednim jednostkom i podmiotom, które posiadają ku temu odpowiednie uprawnienia i kompetencje. Szczegółowy opis struktury zarządzania realizacją LPR przedstawiony został w kolejnych rozdziałach.

8.4. Komplementarność międzyokresowa

Niniejszy dokument uwzględnia również komplementarność międzyokresową. Ważnym kryterium wyboru projektów była ciągłość programowa. Kierunki działań podejmowanych w ramach poprzedniej perspektywy będą kontynuowane i rozwijane w obecnym okresie programowania. Tym samym odnotowuje się ciągłość planistyczną w kontekście zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2008-2015. Ocena stopnia i skutków wdrażania poprzedniego programu rewitalizacji pomogła opracować listy

przedsięwzięć, które stanowią będą uzupełnieniem do już podjętych działań, co pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie środków w obecnej perspektywie finansowej. Tym samym ciągłość międzyokresowa została zachowana.

8.5. Komplementarność źródeł finansowania

Lokalny Program Rewitalizacji opracowano z zachowaniem komplementarności źródeł finansowania. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne wynikające z programu rewitalizacji zaprojektowane zostały z uwzględnieniem finansowania ich realizacji z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają, łącząc publiczne środki krajowe i środki prywatne ze wsparciem ze środków EFRR, EFS, FS bez ryzyka podwójnego dofinansowania. Szczegółowy montaż finansowy zawierają ramy finansowe.

9. Indykatywne ramy finansowe

9.1 Ramy finansowe

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, uwzględnione w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016-2023, obejmują zadania o charakterze głównym, których realizacja uzależniona została przede wszystkim od możliwości finansowych miasta oraz stopnia efektywności pozyskiwania środków na realizację poszczególnych projektów. W tym kontekście przedmiotowy plan finansowy ma charakter indykatywny i obejmuje wszystkie zidentyfikowane projekty.

W rozdziale 7. przedstawiono zaplanowane wydatki dla poszczególnych projektów, wraz ze wskazaniem źródeł finansowania. Wskazano jednocześnie podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań i tym samym zapewniające ich finansowanie. W związku z czym w przedmiotowym rozdziale zaprezentowano wyłącznie łączny budżet zaplanowanych przedsięwzięć.

Dla obszaru rewitalizacji wydatki kształtują się na poziomie przedstawionym w poniższej tabeli.

Tabela 30 Ramy finansowe

Obszar	Wartość projektów
Projekty Miasta Świdnik	99 450 000,00 zł
Projekty podmiotów zewnętrznych	9 641 000,00 zł
Projekty uzupełniające	54 000 000,00 zł
Razem obszar rewitalizacji	109 091 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne

Tabela 31 Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016-2023

Numer projektu	Nazwa projektu	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania	Wartość projektu [zł]
Projekt 1.	Przebudowa obiektów AVII szansą na poprawę dostępności usług społecznych dla mieszkańców Świdnika	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	40 000 000,00
Projekt 2.	Rewitalizacja obszaru przy ul. Stefana Wyszyńskiego w Świdniku kierunkiem rozwoju przedsiębiorczości lokalnej oraz wzmocnienia jej potencjału w tym kulturowego	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	4 800 000,00
Projekt 3.	Przebudowa targowiska miejskiego w Świdniku w celu poprawy niskiej jakości terenów publicznych oraz poprawy jakości usług w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców.	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	2 590 000,00
Projekt 4.	Centrum Aktywności Społecznej – Świdnik motorem przedsiębiorczości społecznej	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	1 000 000,00
Projekt 5.	Poznaję-Badam-Wiem	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje,	500 000,00

Numer projektu	Nazwa projektu	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania	Wartość projektu [zł]
			środki krajowe, środki własne	
Projekt 6.	Powołanie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	500 000,00
Projekt 7.	Stworzenie strategii marketingowej, marki oraz produktów turystycznych dla Gminy Miejskiej Świdnik	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	60 000,00
Projekt 8.	Muzyczny Ogród	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	2 000 000,00
Projekt 9.	Centrum Kultury 2	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	2 000 000,00
Projekt 10.	Remont hangaru drewnianego Aeroklubu Świdnik z przeznaczeniem na stworzenie miejsca ekspozycji historycznej dla sprzętu latającego i nie tylko a produkowanego w Świdniku (Szybowce Śmigłowce motolotnie i motocykle)	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	250 000,00
Projekt 11.	Aktywizacja społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	450 000,00
Projekt 12.	Pobudzenie świadomości społeczności lokalnej w obszarze ochrony przeciwpożarowej	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	550 000,00
Projekt 13.	Rewitalizacja terenu pomiędzy budynkami przy ul. Kosynierów 13 i ul. Kosynierów 15 w Świdniku	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	185 000,00
Projekt 14.	Rewitalizacja zdegradowanego terenu między budynkami przy ul. Spółdzielczej 1 i przy ul. Spółdzielczej 3 w Świdniku	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	75 000,00
Projekt 15.	Rewitalizacja zdegradowanego terenu między budynkami przy ul. Niepodległości 30 i ul. Mickiewicza w Świdniku	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	131 000,00
Projekty uzupełniające				
Projekt 1.	Rozbudowa systemu oczyszczania i odprowadzania wód deszczowych w Gminie Miejskiej Świdnik	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	35 000 000,00
Projekt 2.	Bezemisyjny transport publiczny dla Gminy Miejskiej Świdnik	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	15 000 000,00
Projekt 3.	Helikopter za szybą	2016-2023	RPO WL 2014-2020, KPO, granty, dotacje, środki krajowe, środki własne	4 000 000,00

Źródło: opracowanie własne

9.2 Potencjalne źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych

Źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych w województwie lubelskim w latach 2014 – 2020 są środki w ramach funduszy europejskich wydatkowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Jednocześnie ważnymi źródłami zapewniającymi komplementarność finansowania przedsięwzięć są: fundusze europejskie w ramach krajowych programów operacyjnych (np. PO Wiedza Edukacja Rozwój, PO Infrastruktura i Środowisko, PO Polska Cyfrowa), środki celowe będące w dyspozycji Ministerstw (np. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej), inne środki regionalne i lokalne.

Warto podkreślić, że zgodnie z nowym rozumieniem procesu rewitalizacji oraz „Zasadami programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim”, z punktu widzenia planu finansowego wskazuje się na następujące czynniki:

- Po pierwsze – indykatywne ramy finansowe (montaż finansowy) obejmują środki funduszy w ramach polityki spójności na lata 2014-2020 a także publiczne i prywatne środki krajowe (jako konsekwencja realizacji zasady dodatkowości środków UE),
- Po drugie – konsekwencją przyjętej zasady jest komplementarność źródeł finansowania (szerzej na ten temat w rozdziale 8. opracowania) obejmująca zasadę uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem podwójnego dofinansowania oraz zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

10. Partycypacja społeczna

Jedną z podstawowych zasad związanych z opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji jest partycypacja społeczna i wykorzystanie mechanizmów partnerstwa międzypodmiotowego. Niniejszy dokument został opracowany i skonsultowany przez samorząd lokalny oraz poddawany uspołecznieniu w oparciu o kompleksową diagnozę problemów, badania społeczne oraz analizę ekspercką. Tym samym rozdział zawiera: opis mechanizmów włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów oraz grup aktywnych na terenie miasta w proces rewitalizacji na każdym etapie prac (diagnozowanie, programowanie – rozdział 11.1 oraz wdrażanie, monitorowanie – 11.2). Poza opisem zrealizowanych i planowanych przedsięwzięć dokonano charakterystyki poszczególnych metod i form partycypacji. Jednocześnie na etapie wdrażania skorzystano z mechanizmów współdecydowania oraz kontroli obywatelskiej.

10.1 Uspołecznienie opracowania LPR

W związku z pracami nad Lokalnym Programem Rewitalizacji w ramach partycypacji społecznej Urząd Miasta Świdnik organizował konsultacje społeczne na każdym etapie tworzenia dokumentu. Przeprowadzenie konsultacji społecznych, uspołecznienie w ramach procesu opracowywania LPR, obejmowało następujące elementy:

1. Weryfikacja granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przez mieszkańców. Przeprowadzono ankietyzację, która była prowadzona począwszy od 21 listopada 2016 roku przez okres dwóch tygodni. Wzięło w niej udział 497 mieszkańców (ankieta była dystrybuowana w wersji elektronicznej za pomocą aplikacji dostępnej na stronie oraz miejskim portalu rewitalizacyjnym, dodatkowo rozpowszechniano ją wśród interesariuszy rewitalizacji w wersji papierowej: ponad 500 sztuk za pośrednictwem placówek oświatowych oraz Urzędu Miasta).
2. Przeprowadzenie dwóch eventów partycypacyjnych: 15 grudnia 2016 r. oraz 24 lutego 2017 r. w skład, których wchodziły następujące elementy (spotkania stacjonarne odbywały się każdorazowo w Miejskim Ośrodku Kultury. Natomiast plenerowe przedsięwzięcia realizowano na placu Konstytucji 3 Maja oraz na obszarze rewitalizacji):
  - a. przeprowadzenie spotkań warsztatowych zorganizowanych na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji (15.12.2016 w godzinach od 15:00 do 17:00 oraz 24.02.2017 w godzinach od 14:00 do 16:00),

- b. przeprowadzeni spacerów studyjnych (15.12.2016 w godzinach od 13:00 do 15:00 oraz 24.02.2017 w godzinach od 11:00 do 12:00),
  - c. przeprowadzenie spotkań otwartych konsultacyjnych (15.12.2016 w godzinach od 11:00 do 13:00 oraz 24.02.2017 w godzinach od 12:30 do 14:00),
  - d. przeprowadzenie plenerowych spotkań informacyjnych (15.12.2016 w godzinach od 10:00 do 13:00 oraz 24.02.2017 w godzinach od 10:00 do 12:00).
3. Nabór projektów rewitalizacyjnych trwał od 4 do 25 stycznia 2017 roku. Interwencja zaprezentowana pokrywa się z zakresem zgłoszonych projektów (poza zgłoszeniami odnoszącymi się do działań zlokalizowanych poza obszarem rewitalizacji). Formularz naboru w wersji elektronicznej był dostępny na miejskim portalu rewitalizacyjnym pod adresem (dostępny w wersji do wydrukowania) oraz na stronie (formularz na stronie internetowej wykonawcy).
  4. Event partycypacyjny – spotkanie konsultacyjne w zakresie projektów zgłaszanych do rewitalizacji i możliwości ubiegania się o ich dofinansowanie. Wszystkie podmioty zainteresowane złożeniem projektów w ramach ogłoszonego naboru projektów do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016-2023 miały możliwość uczestniczenia w spotkaniu. Spotkanie odbyło się w dniu 13 stycznia 2017 r. w godzinach 13.00 – 15.00 w Sali konferencyjnej Urzędu Miasta Świdnik – ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 15.
  5. Przeprowadzono 20 wywiadów pogłębionych z mieszkańcami i interesariuszami rewitalizacji. Badanie jakościowe zrealizowano za pomocą metody IDI (indywidualne wywiady pogłębione; Individual In-depth Interview), często stosowaną jako uzupełnienie innych metod badawczych; miała ona na celu pogłębienie wiedzy o problemach i potrzebach rewitalizacyjnych w mieście. Wykorzystana metoda pozwoliła jednocześnie na dotarcie do emocjonalnych i motywacyjnych wzorów zachowań nabywców.
  6. Wizje lokalne i urbanistyczne spacery studyjne.
  7. 17 marca 2017 roku o godzinie 11:00 w Miejskim Ośrodku Kultury poprowadzono otwartą konferencję podsumowującą projekt.
  8. Upublicznienie projektu LPR na stronie internetowej miasta oraz w BIP.

10.2 Uspołecznienie wdrażania LPR

Podstawowym celem działań związanych z uspołecznieniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016-2023 jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów i interesariuszy. Proces partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LPR odbywać się będzie:

1. Pośrednio – poprzez informowanie przy wykorzystaniu strony internetowej miasta, w publikacjach i broszurach promocyjnych i informacyjnych, lokalnej prasie;
2. Bezpośrednio – podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk, organizacjami pozarządowymi (poprzez mechanizmy kontroli obywatelskiej oraz współdecydowania).

Interesariuszami, w stosunku do których prowadzona będzie polityka komunikacji i informacji będą: mieszkańcy miasta, mieszkańcy obszaru rewitalizacji (w tym także poszczególne grupy społeczne, takie jak młodzież, seniorzy, osoby niepełnosprawne itp.), lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe.

W ramach rozpowszechniania informacji o Lokalnym Programie Rewitalizacji podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta – Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016-2023 oraz w Biuletynie Informacji Publicznej;
- publikowanie informacji na stronie internetowej Urzędu o nowo realizowanych zadaniach w ramach LPR;
- współpraca z prasą lokalną mająca na celu informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji i wnioskach z monitorowania LPR.

Wykorzystanie i wspieranie rozwoju współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi poprzez:

- przygotowywanie informacji bieżących z przebiegu wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji;
- opracowanie i realizacja ankiety internetowej skierowanej do mieszkańców i innych interesariuszy dotyczącej oceny Lokalnego Programu Rewitalizacji.
- opcjonalnie powołanie społecznego Zespołu/Komitetu ds. Rewitalizacji w skład, którego wchodziłoby przedstawiciele różnych środowisk zamieszkujących obszar rewitalizacji.

11. System realizacji

Za wdrażanie i monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016 - 2023 odpowiadać będzie Burmistrz Miasta Świdnik we współpracy z: Radą Miasta, Urzędem Miasta, Młodzieżową Radą Miasta, Świdnicką Radą Seniorów, Radą Przedsiębiorców, jednostkami i instytucjami miejskim oraz organizacjami pozarządowymi.

Zaprezentowany poniżej system zarządzania zapewni sprawne wykorzystanie LPR jako programu pozwalającego na koordynację procesu rewitalizacji, jednocześnie zapewniając wysoki poziom partycypacji społecznej w procesie jego wdrażania, monitorowania i ewaluacji.

11.1 Opis struktury zarządzania

Zarządzanie Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016-2023 powierza się Burmistrzowi Miasta poprzez komórki organizacyjne Urzędu oraz jednostki organizacyjne Gminy.

Zarządzanie LPR będzie odbywać się zatem w ramach istniejących struktur Urzędu Miasta, przez co nie przewiduje się dodatkowych kosztów na zarządzanie programem. Ponadto kluczowymi z punktu widzenia wdrażania projektów wskazanych w LPR będą takie podmioty jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Ośrodek Kultury, Miejskie Centrum Profilaktyki, Straż Pożarna, Spółdzielnia Mieszkaniowa, organizacje pozarządowe oraz zaangażowani interesariusze. Wszystkie projekty miejskie będą realizowane zgodnie z uchwaloną przez Radę Miasta Świdnika Wieloletnią Prognozą Finansową oraz

poszczególnymi budżetami rocznymi. Spójność niniejszego programu z WPF zapewnić ma efektywną realizację zaplanowanych, zhierarchizowanych i ujętych ww. planie projektów. Realizacja zadań ujętych w LPR, przedstawionych przez jednostki zewnętrzne tj. przedsiębiorców lub organizacje pozarządowe należy w całości do wnioskodawców projektów.

Funkcję operatora procesu rewitalizacji będzie pełnił Urząd Miasta. Całość procesu wdrażania, monitoringu i ewaluacji będzie realizowana przez pracowników Urzędu Miasta w ramach obowiązków służbowych, w związku z tym nie przewiduje się ponoszenia dodatkowych kosztów w związku z obsługą procesu.

12. System monitoringu i ewaluacji LPR

12.1 System monitoringu

System monitorowania realizacji jest procesem ciągłym, mającym na celu ukazanie i analizowanie stanu zaawansowania wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016-2023. Będzie on realizowany w formie monitoringu przeprowadzanego w całym okresie wdrażania programu, a dotyczyć będzie wszystkich zaangażowanych podmiotów prywatnych i publicznych.

Przyjęte rozwiązanie pozwoli na realizację zadań związanych z monitoringiem w sposób zgodny z regulacjami prawnymi, jednocześnie nie powodując znaczącego obciążenia kosztami prowadzenia tych prac. Ważnym czynnikiem przemawiającym za przyjęciem prezentowanej metodologii monitoringu było ograniczanie obciążenia biurokratycznego dla podmiotów zewnętrznych względem Urzędu Miasta.

W związku z powyższym, monitoring będzie polegał na utrzymywaniu stałego kontaktu z podmiotami realizującymi przedsięwzięcia rewitalizacyjne poprzez przeznaczony do tego celu adres poczty elektronicznej. Służyć on będzie do prowadzenia korespondencji z zaangażowanymi podmiotami w zakresie przesyłania do operatora informacji o postępie realizacji poszczególnych przedsięwzięć. W cyklu rocznym, operator wyśle do wszystkich zaangażowanych podmiotów prośbę o przesłanie takich informacji. Dane te będą zbierane i agregowane przez operatora. Umożliwi to reagowanie na trudności związane z wdrażaniem, jak również prezentację informacji Komitetowi Rewitalizacyjnemu w zakresie postępu prowadzonych prac.

Tak zaplanowany monitoring pozwoli na utrzymanie systematycznego kontaktu ze wszystkimi zaangażowanymi podmiotami, jednocześnie pozwalając na właściwe przygotowanie ewaluacji.

12.2 Ewaluacja

Ewaluacja okresowa LPR będzie realizowana w cyklach trzyletnich. Obejmować będzie całość działań zaplanowanych do realizacji w ramach LPR, w tym pośrednią ocenę osiągnięcia wskaźników przypisanych poszczególnym celom. Poniżej zaprezentowano strukturę uprawnień i odpowiedzialności w ramach ewaluacji.

Tabela 32 Ewaluacja – organizacja procesu

Stanowisko	Uprawnienie	Odpowiedzialność
Pracownik merytoryczny	1. Sprawdzenie poprawności wypełnienia kart, sporządzenie raportu zbiorczego z realizacji zadań ujętych w LPR 2. Przeprowadzenie ankietyzacji podmiotów prywatnych i publicznych (innych niż jednostki miejskie) zaangażowanych we wdrażanie LPR	Skompletowanie kart zadań, skompletowanie ankiet, przygotowanie raportu zbiorczego na podstawie informacji zawartych w kartach zadań, weryfikacja wskaźników realizacji LPR
Osoba kierująca merytoryczną komórką organizacyjną lub kierownik jednostki organizacyjnej	Realizacja zadań ujętych w LPR, sporządzenie sprawozdania z realizacji tych zadań i przygotowanie ankiety ewaluacyjnej	Efektywne (sprawne i skuteczne) wykonanie zadań, terminowe przekazanie kart zadań i ankiety do wskazanej komórki Urzędu Miasta
Podmioty prywatne i publicznie (inne niż jednostki miejskie)	Realizacja zadań ujętych w LPR, wypełnienie ankiet dostarczonych przez komórkę merytoryczną Urzędu Miasta	Efektywne (sprawne i skuteczne) wykonanie zadań, terminowe przekazanie ankiet do

Źródło: opracowanie własne

W ramach ewaluacji okresowej przeprowadzane będą następujące czynności:

1. Osoba kierująca merytoryczną komórką organizacyjną lub kierownik jednostki organizacyjnej, odpowiedzialny za realizację danego zadania zapisanego w LPR, sporządza sprawozdanie z realizacji w formie karty zadań i ankiety ewaluacyjnej tego zadania, uwzględniające w szczególności poziom osiągnięcia zakładanych wskaźników realizacji przedsięwzięcia oraz jego oddziaływanie na mieszkańców obszaru rewitalizacji.
2. Wypełnioną kartę zadania i ankietę ewaluacyjną za ubiegły rok osoba kierująca merytoryczną komórką organizacyjną lub kierownik jednostki organizacyjnej przekazuje do wskazanej komórki Urzędu Miasta właściwej dla monitorowania procesu Rewitalizacji do dnia 31 maja w cyklu trzyletnim.
3. Pracownik przeprowadza badanie przy pomocy ankiety ewaluacyjnej wśród podmiotów prywatnych i publicznych (innych niż jednostki miejskie). Badanie służy ocenie poziomu osiągnięcia zakładanych wskaźników realizacji przedsięwzięcia oraz jego oddziaływanie na mieszkańców obszaru rewitalizacji.
4. Pracownik sprawdza wypełnione karty zadań i ankiety ewaluacyjne pod względem kompletności informacji i w przypadku stwierdzenia uchybień, odsyła ją do właściwego naczelnika wydziału lub kierownika jednostki organizacyjnej w celu naniesienia poprawek. Poprawnie wypełnione ankiety ewaluacyjne zostają skompletowane i poddane analizie.
5. Pracownik na podstawie informacji zawartych w kartach zadań i ankietach ewaluacyjnych przygotowuje zbiorczy raport, który do dnia 30 czerwca w cyklu trzyletnim przekazuje za pośrednictwem Naczelnika Burmistrzowi.

6. Burmistrz Miasta po uzyskaniu raportu przekazuje go niezwłocznie Radzie Miejskiej do uchwalenia do 30 września danego roku.

12.3 Wskaźniki realizacji

Podstawowym narzędziem do śledzenia postępu realizacji LPR są wskaźniki monitorowania. Dostarczają one informacji dotyczących wskaźników rezultatu, a więc efektów realizacji przedsięwzięć wyszczególnionych w dokumencie. Podkreślić należy, iż wybór wskaźników skupiony jest na ocenie osiągnięcia celów LPR, a nie produktów poszczególnych projektów. Wynika to z postrzegania interwencji w ramach rewitalizacji, jako procesu całościowego, który nie jest prostą sumą realizowanych projektów, a ma na celu osiągnięcie zmiany we wskazanych obszarach poddanych rewitalizacji.

Poniżej zestawiono wskaźniki monitoringu realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016-2023.

Wskaźniki monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świdnik na lata 2016-2023

Cel/kierunek działania	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa
<u>CEL REWITALIZACJI 1. OGRANICZENIE NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH NA TERENIE ŚRÓDMIEŚCIA</u>				
	Odsetek popełnianych przestępstw na obszarze rewitalizacji	Komenda Powiatowa Policji w Świdniku	27%	25%
	Odsetek osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji	PUP Świdnik	31,9%	30%
<u>CEL REWITALIZACJI 2. OŻYWIENIE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE OBSZARU REWITALIZACJI</u>				
	Liczba dostosowanych do potrzeb obiektów sportu, rekreacji i kultury	Urząd Miasta Świdnik	0	2
<u>CEL REWITALIZACJI 3. DOSTOSOWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW</u>				
	Liczba budynków dostosowana do potrzeb instytucji publicznych i społecznych	Urząd Miasta Świdnik	0	2
	Liczba przestrzeni dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	Urząd Miasta Świdnik	0	3

Źródło: opracowanie własne

13. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Kwestie oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych regulowane są przede wszystkim w Ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227z późn. zm.).

Gmina Miejska Świdnik pismem z dnia 13 marca 2017r. zwróciła się do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z prośbą o opinię dotyczącą konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Na podstawie przeprowadzonej analizy przedłożonych informacji biorąc od uwagę uwarunkowania, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016r. poz. 353 ze zm.), Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie nie uznał za konieczne przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świdnika na lata 2016-2023.

Powyższa opinia została przekazana przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie pismem znak WOOS.410.2017.KKO z 13 kwietnia 2017 r.

Spis grafik, tabel i wykresów

Grafika 1 Obszar objęty analizą.....	22
Grafika 2 Jednostki statystyczne poddane analizie na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	23
Grafika 3 Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny	28
Grafika 4 Kwota przeznaczona na zasiłki stałe w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny	30
Grafika 5 Liczba rodzin asystenckich w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny	32
Grafika 6 Liczba osób uzależnionych od alkoholu w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny	34
Grafika 7 Liczba dorosłych członków rodzin alkoholowych w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny	36
Grafika 8 Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny.....	38
Grafika 9 Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny.....	40
Grafika 10 Liczba zarejestrowanych przedsiębiorców w przeliczeniu na 100 osób – wymiar terytorialny.....	42
Grafika 11 Stopień degradacji technicznej – wymiar terytorialny.....	44
Grafika 12 Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu– wymiar terytorialny.....	46
Grafika 13 Jakość przestrzeni publicznej – wymiar terytorialny.....	48
Grafika 14 Dostępność miejsc parkingowych – wymiar terytorialny.....	50
Grafika 15 Dostępność do usług dedykowanych seniorom – wymiar terytorialny.....	51
Grafika 16 Szacunek w zakresie pokrycia obszaru w infrastrukturę wodociągową – wymiar terytorialny	53
Grafika 17 Szacunek w zakresie pokrycia obszaru w infrastrukturę kanalizacyjną – wymiar terytorialny.....	54
Grafika 18 Jakość powietrza – wymiar terytorialny.....	56
Grafika 19 Szacunek w zakresie długości rur azbestowo - cementowych w ogólnej długości instalacji – wymiar terytorialny.....	57
Grafika 20 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji	70
Grafika 21 Śródmieście Świdnika – zasięg terytorialny obszaru rewitalizacji	73
Grafika 22 Podsumowanie analizy stanu kryzysowego w ramach sfery społecznej.....	80
Grafika 23 Podsumowanie analizy stanu kryzysowego w ramach sfery gospodarczej.....	82
Grafika 24 Podsumowanie analizy stanu kryzysowego w ramach sfery technicznej.....	84
Grafika 25 Podsumowanie analizy stanu kryzysowego w ramach sfery funkcjonalno-przestrzennej	92
Grafika 26 Podsumowanie analizy stanu kryzysowego w ramach sfery środowiskowej.....	94
Tabela 1 Charakterystyka wyłonionych jednostek statystycznych	23
Tabela 2 Dobór zmiennych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego	24
Tabela 3 Klienci MOPS w Świdniku z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe	27
Tabela 4 Kwota przeznaczona na zasiłki stałe przez MOPS w Świdniku z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe	29
Tabela 5 Liczba rodzin asystenckich z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe	31
Tabela 6 Liczba osób uzależnionych od alkoholu z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe.....	33
Tabela 7 Liczba dorosłych członków rodzin alkoholowych z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe	35
Tabela 8 Liczba przestępstw z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe.....	37
Tabela 9 Liczba bezrobotnych z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe	39
Tabela 10 Wskaźnik przedsiębiorczości z podziałem na jednostki funkcjonalne – wartości przeliczeniowe	41
Tabela 11 Stopień degradacji technicznej z podziałem na jednostki funkcjonalne – kategoryzacja	43
Tabela 12 Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu z podziałem na jednostki funkcjonalne	45
Tabela 13 Jakość przestrzeni publicznej z podziałem na jednostki funkcjonalne	47
Tabela 14 Dostępność miejsc parkingowych z podziałem na jednostki funkcjonalne	49
Tabela 15 Dostępność do usług dedykowanych seniorom z podziałem na jednostki funkcjonalne.....	51
Tabela 16 Poziom zwodociągowania z podziałem na jednostki funkcjonalne [%].....	52
Tabela 17 Poziom skanalizowania z podziałem na jednostki funkcjonalne [%].....	54
Tabela 18 Jakość powietrza z podziałem na jednostki funkcjonalne	55
Tabela 19 Jakość infrastruktury sieciowej, zawartość azbestu w rurach z podziałem na jednostki funkcjonalne [%]	57
Tabela 20 Podsumowanie analizy czynników w sferze społecznej	59
Tabela 21 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery.....	60

Tabela 22 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych dla obszaru rewitalizacji	69
Tabela 23 Portret obszaru rewitalizacji w zakresie zadań realizowanych przez MOPS.....	75
Tabela 24 Portret obszaru rewitalizacji w zakresie danych MCP	77
Tabela 25 Portret obszaru rewitalizacji w zakresie przestępczości w 2015 r.	77
Tabela 26 Liczba bezrobotnych w Śródmieściu w latach 2011-2015	79
Tabela 27 Wyposażenie w infrastrukturę liniową na terenie Śródmieścia	83
Tabela 28 Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji	100
Tabela 29 Ramy finansowe	141
Tabela 30 Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Świdnik	141
Tabela 31 Ewaluacja – organizacja procesu	150
Wykres 1 Respondenci wg płci [%]	61
Wykres 2 Wiek respondentów [%].....	62
Wykres 3 Wykształcenie respondentów [%]	62
Wykres 4 Status na rynku pracy [%]	63
Wykres 5 Proszę wskazać, który obszar gminy Pana(i) zdaniem powinien być poddany procesowi rewitalizacji? [%]	63
Wykres 6 Proszę podać Pana(i) związek z tym terenem [%].....	64
Wykres 7 Proszę ocenić wymienione elementy związane z jakością życia na wskazanym przez Pana obszarze rewitalizacji [%]	65
Wykres 8 Jakie problemy Pana(i) zdaniem występują na wybranym przez Pana(ią) obszarze? [%]	66
Wykres 9 Jak oceniłby Pan poziom zainteresowania władz oraz instytucji w działania wskazane poniżej na obszarze [%].....	67
Wykres 10 Jakich miejsc i form aktywności brakuje we wskazanych przez Pana(ią) miejscach? [%]	68